

Περιοδικό της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας

Τόμ. 27, Αρ. 4 (1976)

*Υπεύθυνοι συμφώνως τῷ νόμῳ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐπιστημονικὸν Σωματεῖον ἀνεγνωρισμένον, ἀριθ. ἀποφ. 5410 /19.2.1925 Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν.

Πρόεδρος διὰ τὸ ἔτος 1976:
Κων. Ταρλατζής

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ἐκδίδεται ὑπὸ αἰρετῆς πανταμελοῦς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς (Σ.Ε.) μελῶν τῆς Ε.Κ.Ε.

ΥΠ/ΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ὁ Πρόεδρος τῆς Σ.Ε. Λουκάς Εὐσταθίου, Ζαλοκώστα 30, Χαλάνδρι

Μέλη Συν/κῆς Ἐκ.:
Χ. Παππούς
Μ. Μαστρογιάννη
Κ. Σείταριδης
Α. Σειμένης

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσης:
ΕΠΙΤΑΛΟΦΟΣ Ε.Π.Ε.
Ζαλοκώστα 5 - Ἀθήναι - Τηλ. 3631.675

ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: Ἀθήναι
ΗΜΕΡ. ΤΥΠΩΣΕΩΣ: Δεκέμβριος 1976

Ταχ. Διεύθυνσις:
Ταχ. θορὸς 546
Κεντρικὸν Ταχυδρομεῖον
Ἀθήναι

Συνδρομαί:

Ἐτησίαι ἐσωτερικοῦ	δρχ.	300
Ἐτησίαι ἐξωτερικοῦ	»	450
Ἐτησίαι φοιτητῶν ἡμεδαπῆς	»	100
Ἐτησίαι φοιτητῶν ἀλλοδαπῆς	»	150
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους	»	75
Ἴδρύματα κλπ.	»	500

Address: P.O.B. 546
Central Post Office
Athens - Greece

Redaction: Dr. L.Efstathiou
Zalokosta 30,
Halandri
Greece

Subscription rates:
(Foreign Countries)
\$ U.S.A. 15 per year.

Δελτίον

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β
ΤΟΜΟΣ 27 Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος
ΤΕΥΧΟΣ 4 1976

Bulletin

OF THE HELLENIC
VETERINARY MEDICAL SOCIETY

QUARTERLY
SECOND PERIOD
VOLUME 27 October - December
No 4 1976

Ἐπιταγαὶ καὶ ἐμβάσματα δέον ὅπως ἀποστέλονται ἐπ' ὀνόματι κ. Ἰγν. Ἀξιάτη, Ἐργαστήριον Ἴων, Ἁγία Παρασκευὴ - Ἀττικῆς.

Υπεύθυνοι συμφώνως τῷ νόμῳ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐπιστημονικόν Σωματεῖον ἀνεγνωρισμένον, ἀριθ. ἀποφ. 5410/19.2.1925 Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν.

Πρόεδρος διὰ τὸ ἔτος 1976:
Κων. Ταρλατζῆς

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ἐκδίδεται ὑπὸ αἰρετῆς πενταμελοῦς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς (Σ.Ε.) μελῶν τῆς Ε.Κ.Ε.

ΥΠ/ΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ὁ Πρόεδρος τῆς Σ.Ε. Λουκάς Εὐσταθίου, Ζαλοκώστα 30, Χαλάνδρι

Μέλη Συν/κῆς Ἐπ.:

Χ. Παππούς
Μ. Μαστρογιάννη
Κ. Σεϊταρίδης
Α. Σεϊμένης

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσης:

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Ε.Π.Ε.

Ζαλοκώστα 5 - Ἀθήναι - Τηλ. 3631.675

ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: Ἀθήναι

ΗΜΕΡ. ΤΥΠΩΣΕΩΣ: Δεκέμβριος 1976

Ταχ. Διεύθυνσις:

Ταχ. θυρίς 546
Κεντρικὸν Ταχυδρομεῖον
Ἀθήναι

Συνδρομαί:

Ἐτησία ἐσωτερικοῦ	δρχ. 300
Ἐτησία ἐξωτερικοῦ	» 450
Ἐτησία φοιτητῶν ἡμεδαπῆς	» 100
Ἐτησία φοιτητῶν ἀλλοδαπῆς	» 150
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους	» 75
Ἰδρύματα κλπ.	» 500

Address: P.O.B. 546

Central Post Office
Athens - Greece

Redaction: Dr. L.Efstathiou

Zalokosta 30,
Halandri
Greece

Subscription rates:

(Foreign Countries)
\$ U.S.A. 15 per year.

Δελτίον

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β

ΤΟΜΟΣ 27

Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος

ΤΕΥΧΟΣ 4

1976

Bulletin

OF THE HELLENIC
VETERINARY MEDICAL SOCIETY

QUARTERLY

SECOND PERIOD

VOLUME 27

October - December

No 4

1976

Ἐπιταγαὶ καὶ ἐμβάσματα δέον ὅπως ἀποστέλωνται ἐπ' ὀνόματι κ. Ἰγν. Ἀξιώτη, Ἐργαστήριον Ἴδων, Ἀγία Παρασκευὴ - Ἀττικῆς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Κτηνιατρικὸν Ἐπάγγελμα ἐν Ἑλλάδι		
Ἐνασκόπησις τοῦ παρόντος καὶ προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος		
II. Ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα τοῦ Κτηνιάτρου. Β. ΧΑΤΖΗΟΛΟΥ	Σελίς	243
Ὑγειονολογικὴ κατάστασις τοῦ ἀδιαβρόχου χάρτου περιτυλίξεως τροφίμων. Α. ΓΙΩΤΗ, Φ. ΧΑΡΙΣΗ καὶ Κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ	»	271
Διάφορα θέματα	»	279
Βιβλιοκρισία	»	286
Ἀναλύσεις ἐργασιῶν	»	287
Εἰδησεογραφία	»	290
Πρακτικὰ Συνεδριάσεως τῆς Ε.Κ.Ε.	»	312

CONTENTS

The Veterinary Profession in Greece		
Review of the Present and Prospects for the Future		
II. Duties and Responsibilities. B. HATZIOLOS	Page	243
Hygienic status of grease proof paper used for food packaging. A. YOTIS, PH. HARISSIS, C. PAPANASTASIOU	»	271
Miscellaneous	»	279
Book review	»	286
Abstracts	»	287
News	»	290
Proceedings of the Society's meetings	»	312

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΓΑΣΤΡΟΕΝΤΕΡΙΚΗΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΙΑΣΕΩΣ

THIBENZOLE

THIABENDAZOLE

TRADEMARK

ΤΟ ΑΝΘΕΛΜΙΝΘΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

ΤΟ ΑΝΘΕΛΜΙΝΘΙΚΟΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΣ Τ ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ Σ' ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

- Φονεύει** τὸ 90-100% τῶν γαστροεντερικῶν στρογγύλων τῶν ρυκαστικῶν καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀώρων μορφῶν
- Καταστρέφει** τὰ αὐγὰ τῶν παρασίτων
- Εἶναι ἀποτελεσματικὸ** στὴ κατάλληλη δόση ἐναντίον τοῦ *Dictyocaulus fi* καὶ τοῦ *Dicrocoelium lanceolatum*
- Περιορίζει** τὸν βαθμὸ μόλυνσεως τοῦ περιβάλλοντος καὶ μειώνει κίνδυνο ἀναμόλυνσεως τῶν ζώων
- Εἶναι ἀκίνδυνο** καὶ στὴν 20πλασία ἀκόμη δόση
- Χορηγεῖται** χωρὶς φόβο εἰς τὰ ἔγκυα, τὰ ἄρρωστα καὶ τὰ νεογῆν ζῶα
- Δὲν χρειάζεται** νὰ μείνουν τὰ ζῶα νηστικά πρὶν ἀπὸ τὴν χορήγησιν
- Εἶναι εὐκόλη** ἡ χορήγησὴ του μὲ τὸν εἰδικὸ ἐκτοξευτήρα
- Αὐξάνει** τὴν γαλακτοπαραγωγὴν, τὴν κρεατοπαραγωγὴν καὶ ἔριοπαραγωγὴν
- Ἐλαττώνει** τὴν νοσηρότητα καὶ θνησιμότητα μέσα στὸ κοπάδι
- Μειώνει** τὸ κόστος παραγωγῆς τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ κρέατος
- Εἶναι ἀναντικατάστατο** ὄπλο στὴν καταβαλλομένη προσπάθεια ἐξυγιάνσεως κτηνοτροφίας ἀπὸ τὴν γαστροεντερικὴν στρογγυλίαν
- Καὶ πρὸ παντός** ἡ σχέσηις = $\frac{\text{ὠφέλεια Κτηνοτρόφου}}{\text{κόστος θεραπείας μὲ THIBENZOLE}}$ =

THIBENZOLE

ΤΟ ΑΝΘΕΛΜΙΝΘΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝῆ

MERCK SHARP AND DOHME INTERNATIONAL
Division of Merck and Co. Inc.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ: ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΗ Α. Ε.

Χαλκοκονδύλη 36, Ἀθῆναι - τηλ. 545.112 / 16
Δωδεκανήσου 22, Θεσσαλονίκη - τηλ. 532.517

**ΤΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ**

II. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΥ

Ἐπὶ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Κ. ΧΑΤΖΗΟΛΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Maryland Η.Π.Α. (Συντ.)

**THE VETERINARY PROFESSION IN GREECE
REVIEW OF THE PRESENT AND PROSPECTS FOR THE FUTURE**

II. Duties and Responsibilities

By

BASIL C. HATZIOLOS

Professor (Ret.), Maryland University, U.S.

SUMMARY

The new duties and responsibilities of the veterinary profession resulting from scientific, technological, and social progress are discussed. Among the subjects dealt with are: unification of the veterinarians under a distinct, independent, and self-governing organization; preservation of the prestige and dignity of the profession; conscientious performance of duties guided by high moral and genuinely patriotic motivation; elimination of illegal use of drugs; eradication of zoonosis; development of healthy and fixed genotype experimental animals; promotion of veterinary medicine for pets; orientation toward and participation in biomedical and biological research; organization of group therapy and preventive veterinary medicine; reduced cost of treatment, increased efficiency, and reasonable fees for services rendered.

Furthermore, recognition of the various specializations is suggested. Particular emphasis is made of two areas of responsibility which should fall within the purview of the veterinarians but which the agronomists have arrogated to themselves: (a) development of productive live stock readily adaptable to the Greek environment in order to enhance the output of this vital nutritional source, and (b) utilization of artificial insemination in order to accelerate (a) above. Also pointed out is the significance of the improvement of public health and of veterinarian participation in ecological research.

Finally, discussion is made of the interrelationships of veterinarians, agronomists, physicians, pharmacists, zoologists, and directors of societies for animal protection. Also discussed is the possibility of using technicians in the veterinary profession.

ΜΕΡΟΣ Β'

Διατήρησις Ἐνότητος.

Πρὸς ἐπιβίωσιν καὶ προώθησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ θεσμοῦ τοῦ κλάδου μας ἐπιβάλλεται, ὅπως παραμεινώμεν ἐντὸς τοῦ κυρίου ρεύματος τῶν ἐπιδιώξεων τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐν γένει τῶν ὑποδείξεων τῆς προόδου.

Σήμερον μὲ τὴν ὑπάρχουσαν τάσιν πρὸς συγχώνευσιν τῶν μικρῶν ὀργανώσεων καὶ ὀλοκλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν εἰς ἓνα ὀργανισμόν χρειάζεται, ὡς ἀνεφέραμεν ἄλλαχού, ὅπως καταβάλωμεν καὶ ἡμεῖς προσπάθειάς διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀκεραιότητός μας καὶ συσπείρωσιν ὅλων τῶν κτηνιάτρων εἰς ἓνα εὐκρινῶς διακρινόμενον, ἀνεξάρτητον ἢ αὐτοκυβερνώμενον ὀργανισμόν.

Ὡς ἐλέχθη εἰς προηγούμενον ἄρθρον, μεγάλη προσοχὴ δεόν νὰ δοθῇ κατὰ τὴν δημιουργίαν τῶν διαφορῶν εἰδικῶν κτηνιατρικῶν ὀμίλων, καθ' ὅσον ὁ διαχωρισμὸς τοῦ κλάδου μας εἰς εἰδικότητας δημιουργεῖ μεγάλας δυσκολίας ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανωτικῆς ἐνότητος.

Δεόν νὰ σκεφθῶμεν τί ἀκριβῶς θὰ συμβῇ μὲ τὸ ἐπάγγελμά μας, ἐὰν φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦ νὰ μὴ γνωρίζῃ ὁ εἰς κτηνίατρος εἰς τί ἀσχολεῖται ἢ εἰς τί ἐνδιαφέρεται ὁ γείτων συνάδελφός του, ἢ ἀκόμη νὰ μὴ κατανοῇ τὴν ἐργασίαν τούτου.

Εἶναι προφανές ὅτι, ἐὰν μία οὐσιώδης εἰδικότης τοῦ κλάδου μας ὡς π. χ. ἡ κτηνιατρικὴ πειραματοζῶων, ἡ ὁποία ὡς θὰ ἴδωμεν ἄλλαχού, μᾶς συνδέει στενῶς μετὰ τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς βιολογίας, ἤθελεν ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὴν ὑποστηρίζουσαν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ ἀπὸ τὴν ὀργανωτικὴν διάρθρωσιν τοῦ κυρίως κτηνιατρικοῦ κλάδου, αὕτη ἀσφαλῶς γρήγορα θὰ ἐξαφανισθῇ καὶ δὲν θὰ ὑφίσταται πλέον ὡς διακεκριμένη κτηνιατρικὴ εἰδικότης, ἀλλὰ θὰ μεταβληθῇ εἰς μίαν τοιαύτην τῆς ἱατρικῆς ἢ τῆς βιολογίας. Αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ μὲ τὰς ἄλλας εἰδικότητας τῆς κτηνιατρικῆς, ἐὰν τὰς ἀγνοήσωμεν. Οὐδεμία εἰδικότης εἶναι τόσον μεγάλη καὶ ἀρκούντως ἰσχυρά, ὥστε ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὴν Κτηνιατρικὴν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς. Ἡ κτηνιατρικὴ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ εὐημερῇ μόνον, ὅταν ἀποτελῇ ἐν καλῶς ὀργανωμένον καὶ ἠνωμένον ἐπάγγελμα.

Ἡ ἐνότης τοῦ ἐπαγγέλματος δεόν νὰ στηρίζεται, ὡς ἀναφέρομεν, εἰς τὴν ἀμοιβαίαν συμφωνίαν «ὅτι εἴμεθα κατὰ πρῶτον κτηνίατροι» καὶ μετὰ εἰδικοί. Χρειάζεται προσπάθεια νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ἐκάστη εἰδικότης, ὅσον μεγάλη καὶ ἐὰν εἶναι, προώριστα νὰ «μαρανθῇ» ἐὰν ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὰς ρίζας, αἱ ὁποῖαι εἶναι κοιναὶ δι' ὅλους μας.

Σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάπτυξίν μας, αὕτη δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἐξαρτᾶται, τόσον ἐκ τῆς συνεχοῦς προόδου τῆς ἐπιστήμης, τῆς πείρας, τῶν εὐρειῶν γνώσεών μας καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν λύσιν τῶν κοινωικῶν, πολιτικῶν, πολιτιστικῶν καὶ τεχνολογικῶν προβλημάτων.

Οὐχ ἦττον προσοχή χρειάζεται καὶ διὰ τὴν πρόληψιν μιᾶς ἦττον ἐποικοδομητικῆς συμπεριφορᾶς ἐνίων συναδέλφων, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νὰ μειώσουν τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν καὶ δρᾶσιν ἄλλων συναδέλφων πρὸς ὄφελός των ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν, καθ' ὅσον μία τοιαύτη διαγωγὴ, ὄχι μόνον τυγχάνει καταδικαστέα καὶ ἀποβαίνει περισσότερον μειωτικὴ δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν κατηγοροῦντα, ἀλλὰ καὶ προκαλεῖ δυσμενῆ ἀντίκτυπον καὶ κλονίζει τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κοινοῦ καὶ ὑποσκάπτει τὸ γόητρον ὀλοκλήρου τοῦ κλάδου.

Κοινωνικὴ Σημασία τῆς Νεωτέρας Κτηνιατρικῆς.

Τὸ γόητρον καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια ἐκάστου κλάδου συνδέεται στενῶς μὲ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν διαπρεπόντων ἐπιστημόνων εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς ἐπιστήμης.

Χρειάζεται πρὸς τοῦτο ἀτομικὴ κλίσις δι' ἓνα εὐρὺ υπόστρωμα γνώσεων καὶ ἐν συνδυασμῷ, ἰκανότης χρησιμοποίησεως τῶν γνώσεων τούτων ἐπωφελῶς. Τὰ ἐνδιαφέροντα ταῦτα προσόντα ἔχουν ἀπὸ κοινοῦ ἄτομα ἀνωτέρας διορατικότητος καὶ φυσικοῦ χαρίσματος.

Ὁφείλομεν, ὅθεν, ὅπως καταστήσωμεν γνωστὸν εἰς τὸ κοινὸν ὅτι τὰ μορφωτικὰ ἐφόδια, ἢ προπύνησις καὶ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα τῶν ἀτόμων τὰ ὅποια ἐγένοντο δεκτὰ εἰς τὸ κτηνιατρικὸν ἐπάγγελμα, ἴστανται ἐξ ἴσου ὑψηλὰ ὅπως εἰς τὸ ἱατρικὸν τοιοῦτον, ἢ τὸ τῶν ἄλλων συναφῶν ἐπιστημόνων. Ὁ σημερινὸς κτηνίατρος μὲ τὰς γνώσεις του καὶ τὴν εὐρείαν μόρφωσίν του δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς διδάκτωρ βιοϊατρικῆς.

Ἡ σημασία τῆς νεωτέρας κτηνιατρικῆς ἔχει ἤδη ἀναγνωρισθῆ πρὸ πολλοῦ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας. Ἴατροί, κτηνίατροι καὶ ἄλλοι ἐρευνηταὶ ἱατρικῶν ἐπιστημῶν συμβάλλουν, ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, τὴν διάδοσιν θεραπευτικῶν γνώσεων καὶ μεθόδων, ἐπωφελῶν διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ γεγονός τοῦ ὅτι ἡ ἱατρικὴ καὶ ἡ κτηνιατρικὴ ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ ἐλέγχουν — κυρίως εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας — τὰς μεταδοτικὰς καὶ τὰς ἐκ κακῆς ἢ πλημμελοῦς διατροφῆς νόσους ἀνθρώπων καὶ ζώων, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑφῆσιν τῆς πιέσεως τῆς ἐκ τῶν προβλημάτων τοῦ λοιμοῦ καὶ λιμοῦ ἐξασκουμένης ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν. Ἐξ ἀντιθέτου, δέον νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κτηνιάτρων εἶναι μικρὸς καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐπίδρασις τούτων ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐκτὸς τῶν ἄλλων κοινωνικῶν μεταβολῶν προώριστα ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἶναι περιωρισμένη. Ἐν τούτοις, ὑπάρχει πάντοτε δυνατότης διὰ μεγαλυτέραν συμβολὴν τῆς κτηνιατρικῆς εἰς τὰς βασικὰς ἐρεῦνας τῶν τομέων τῆς βιολογίας καὶ τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν. Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, εἰς τοὺς κτηνιάτρος, ὅπως

ἐπιδεικνύωσι, πρὸ πάντων εἰς τοὺς νεαροὺς ὑποψηφίους, τοὺς σκοπεύοντας νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν κλάδον, τὴν ἐξ ἔντατικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀποκτηθεῖσαν μόρφωσιν καὶ πεῖραν τῶν.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴν εἰκόνα οἱ κτηνίατροι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιστήμονες, ἐνδιαφέρονται πολὺ διὰ τὴν διατήρησιν μιᾶς καλῆς τοιαύτης εἰκόνας, ἀνταξίας, μέλους υἱοῦς καὶ εὐγενοῦς ἐπαγγέλματος. Χρειαζέται πρὸς τοῦτο προσοχή, διότι εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ κτηνίατρος ἐργάζεται μόνος του καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τοὺς συναδέλφους του, αὐτομάτως δημιουργεῖται ἀνησυχία εἰς τὸν κλάδον ἐκ τοῦ κινδύνου ἀλλοιώσεως τῆς εἰκόνας αὐτοῦ. Ἄπ' ἐναντίας, ἐὰν ὅλοι οἱ συναδέλφοι ἐπιδεικνύωσι συνεργασίαν καὶ ἀλληλεγγύην, τότε ἡ ἐπαγγελματικὴ εἰκὼν δι' ὅλους μας θὰ ἐξακολουθῇ νὰ παραμένῃ ἐλκυστικὴ καὶ νὰ γίνεται συνεχῶς περισσότερον ἐνδιαφέρουσα.

Ὁ ἀντίκτυπος τὸν ὁποῖον δημιουργοῦμεν εἰς τὴν κοινωνίαν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἰδιωτικὰς μας πράξεις καὶ ἀπὸ τὰς τοιαύτας τῆς ὀργανώσεώς μας, ἡ ὁποία δέον νὰ εἶναι ἐντεταλμένη νὰ δίδῃ εὐστόχους καὶ καταλλήλους ἀπαντήσεις εἰς τὰς ἐκάστοτε ἢ ἀκόμη εἰς καθημερινὰς τῆς κοινωνίας προκλήσεις εἰς ζητήματα σχετικὰ μὲ τὸ ἐπάγγελμά μας.

Σχέσις κτηνιάτρου μετὰ τοῦ κοινοῦ. Καθήκοντα καὶ ἐκπλήρωσις τῶν πολλαπλῶν ὑποχρεώσεών του.

Οὐσιώδους καὶ σημαντικῆς σημασίας εἶναι ἡ διατήρησις καλῶν, ὑγιῶν κατευθύνσεων τὰς ὁποίας δέον ν' ἀκολουθῇ ὁ κλάδος μας τὴν σήμερον καὶ ἡ προληπτικὴ ἀνάπτυξις δραστηριότητος τούτου, πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος. Οὐδεὶς ἄλλος κλάδος δύναται νὰ ἔχη καλλιτέρας γνώσεις «προληπτικῆς θεραπείας» καὶ ἀκόμη καὶ διὰ κλαδικὰ ζητήματα ἀπὸ τὸν ἰδικόν μας. Τοιαύτη εἶναι ἡ πεποιθήσις τῶν ἐν Η.Π.Α. συναδέλφων μας.

Ὅπως εἰς τοὺς κτηνιάτρους ὅλων τῶν ἄλλων προωδευμένων χωρῶν, οὕτω τὸ θέμα τῶν ὑποχρεώσεων καὶ εὐθυνῶν ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ δέον ν' ἀποτελῇ τὸ κύριον μέλημά μας. Τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ γενικῶς τὴν ἐπίγνωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπαγγέλματός μας ὀφείλομεν νὰ καταστήσωμεν εὐρέως γνωστὴν εἰς τὴν κοινωνίαν. Δυστυχῶς εἰς τὴν χώραν μας τὸ κοινὸν δὲν ἔχει ἀκόμη ἐπαρκεῖς γνώσεις περὶ τοῦ ἐπαγγέλματός μας. Ἐν τούτοις πρὶν ἐπιχειρήσωμεν νὰ διδάξωμεν τὸ κοινὸν περὶ τούτου, ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ μάθωμεν ἑμεῖς πρῶτον εἰς τί ἀκριβῶς συνίσταται τὸ ἐπάγγελμά μας. Πολλοὶ εἶναι τῆς γνώμης, ὅτι δὲν εἰργάσθημεν ἐπαρκῶς διὰ τὸν σκοπὸν τούτου. Ἐν τούτοις μεταξὺ ἄλλων συναδέλφων ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα, ὅτι αἱ προσπάθειαι μας πρὸς ἀνάπτυξιν στενῶν σχέσεων μετὰ τοῦ κοινοῦ εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ τὴν γνώσιν ἢ ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς. Οἰαδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι ἡ γνώμη τούτων, μόνον ὅταν

γνωρίζωμεν καλῶς τὸ ἐπάγγελμά μας ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι δι' ὅ,τι εἴμεθα. Τοῦτο ἀσφαλῶς μᾶς καθιστᾷ καλοὺς ὑποστηρικτὰς καὶ ἐνθέρμους συνηγόρους τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ μᾶς κάνει ἐξ ἄλλου νὰ εἴμεθα καὶ καλλίτεροι συνάδελφοι.

Ἐπιπροσθέτως κατὰ τὴν ἐν γένει ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπαγγέλματός μας δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι μία ἀνεξάρτητος ἰδιωτικὴ ἐξάσκησης κτηνιατρικῆς εἶναι ἐκείνη, ἣ ὁποία ἐπιδιώκεται εὐσυνειδήτως ὑπὸ τοῦ καλλιτέρου κτηνιατρικοῦ ἐπαγγελματικοῦ κόσμου, τοῦ ἐμφορουμένου μὲ τὰ ὑψηλότερα καὶ ἠθικώτερα ἐλατήρια καὶ ἣ ὁποία ἐκτελεῖται κατὰ τὸν πλέον ἱκανοποιητικὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν τρόπον δι' ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐνδιαφερομένους. Αὕτη συνίσταται εἰς τὸ νὰ θέτῃ ἀναντιρρήτως καὶ ἄνευ ὑπεκφυγῆς τὰς κτηνιατρικὰς του γνώσεις εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ κοινοῦ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας.

Ἐτέρα ἐπιστημονικὴ πρόκλησις διὰ τὸ ἐπάγγελμά μας εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν ἀλλαχοῦ, τὸ ζήτημα τῆς παρανόμου χρησιμοποίησεως τῶν ὑπὸ τοῦ κράτους μὴ ἐλεγχομένων κτηνιατρικῶν φαρμάκων καὶ παρασκευασμάτων τῶν δυναμένων νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἐπιβλαβῶς ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐτερον κριτήριον, τὸ ὁποῖον τὸ κοινὸν συνήθως χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν ἐκτίμησιν ἐνὸς ἀτόμου εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ δημοσιὰ ἐμφάνισις καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος πρὸς ἐπιτυχίαν. Τοῦτο ἀναμφισβητήτως δεόν νὰ ἐκτελῆται κατὰ τὸν καλλίτερον δυνατὸν ὡς καὶ τὸν ἠθικώτερον τρόπον, πρὸς πραγματικὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς κοινωνίας.

Ἡ Δημιουργηθεῖσα Νέα Κατάστασις. Ἡ Πολιτικὴ Προληπτικῆς Κτηνιατρικῆς.

Ὡς ἐλέχθη, τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσιπενταετίαν ἐπιτευχθέντα μεγάλα κατορθώματα εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης, λόγῳ τῆς προόδου εἰς τὰς βασικὰς ἐρεῦνας καὶ τὰς τεχνολογικὰς τελειοποιήσεις, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα ν' ἀναπτύξουν ἐπαρκῶς τὸν κλάδον μας καὶ νὰ καταστήσουν τοῦτον ἱκανὸν διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς δραστηριότητός του εἰς τοὺς διαφόρους ἐπιστημονικοὺς τομεῖς.

Ἐν ἐκ τῶν ἀρχικῶν κυρίων καθηκόντων τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἦτο καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι τὸ ἔργον καὶ ἡ εὐθύνη, ἣ συνδεδεμένη μὲ τὴν κτηνιατρικὴν περίθαλψιν καὶ τὴν δημιουργίαν καταλλήλων ἀγροτικῶν ζώων πρὸς παραγωγὴν τροφίμων ζωϊκῆς προελεύσεως. Ἡ λύσις προβλημάτων ἐπιβιώσεως τῶν ζώων τούτων καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ ποιοῦ αὐτῶν ἦσαν καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ κοινοῦ εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Ἐν τούτοις καθ' ὃν χρόνον τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τῆς σημερινῆς κοινωνίας καθίσταται ὑψηλότερον καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης πρὸς

ἔρευναν ηὔξησαν σημαντικῶς, τὸ ἔργον τοῦ κτηνιάτρου ἐπεξετάθη εἰς ἐπιπροσθέτους ὑποχρεώσεις, ὡς ἡ κτηνιατρικὴ μικρῶν οἰκιακῶν ζώων, ἡ ἐκπαίδευσις, ἡ ἔρευνα, ἡ μελέτη τῶν φυσιολογικῶν μεταβολῶν τῶν ζώων ἐν τῷ διαστήματι, ἡ διεύθυνσις ζωολογικῶν κήπων, ἡ ἐπίβλεψις προπονήσεως καὶ ἡ θεραπεία ἵππων ἵπποδρομιῶν.

Σπουδαῖος καὶ ἐνδιαφέρων εἶναι ἐπίσης ὁ ρόλος καὶ ἡ ἀναγνωρισθεῖσα ἱκανότης τοῦ κτηνιάτρου εἰς τὰ τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ κτηνιατρικὴν ἔρευναν καὶ γενικῶς εἰς τὰς βιοϊατρικὰς καὶ βιολογικὰς ἐπιστήμας. Συγκεκριμένως μὲ τὴν καταπληκτικὴν πρόοδον τῶν τελευταίων τούτων ἐπιστημῶν μία νέα κατάστασις ἐδημιουργήθη διὰ τὴν κτηνιατρικὴν, σχετικῶς μὲ τὴν παραγωγὴν καὶ περίθαλψιν πειραματοζώων. Ἐπιπροσθέτως ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία καὶ ἡ βιομηχανία ἀντελήφθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ κτηνιάτρου. Ἡ κοινωνία τώρα πλέον ἀρχίζει νὰ ἐκτιμᾷ καταλλήλως τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀνάπτυξιν καὶ δυναμικότητα τοῦ κλάδου μας εἰς ὅλας τὰς εἰδικότητας αὐτοῦ.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς παράγοντας, οἱ ὅποιοι ἐπιδρῶν ἐπὶ τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐπαγγέλματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλεγχθοῦν ἀπολύτως καὶ νὰ ὑπαγορευθοῦν ὑπὸ τοῦ κλάδου μας. Ὁ κτηνίατρος δέον νὰ ἐνδιαφέρεται μὲ τὸ πῶς ὁ κλάδος πρέπει νὰ προσανατολιζέται πρὸς τὰς δημιουργουμένας ἀνάγκας καὶ πῶς θὰ ἀποβαίνει χρηστικὸς εἰς τοὺς παραγωγοὺς ἢ κατόχους ζώων ὡς καὶ πῶς οὗτος θὰ δύναται νὰ διασφαλίσῃ καλλίτερον τὰ συμφέροντα αὐτῶν, χωρὶς βεβαίως νὰ παραμελῇ καὶ τὰ ἀτομικά του τοιαῦτα. Τὸ ζήτημα, ὅμως, τοῦτο δὲν εἶναι τόσον ἀπλοῦν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποκρυσταλλωθῇ εἰς ἓν πρότυπον σχέδιον, παραχωρούμενον πρὸς ἀπομίμησιν καὶ ἐκτέλεσιν.

Ἐν ἐκ τῶν ἀνωτέρω μέτρων εἶναι καὶ ἡ ὀργάνωσις ὁμάδων κτηνιάτρων μὲ προσανατολισμὸν πρὸς ὀρισμένας εἰδικότητας ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος. Εἷς τοιοῦτος προσανατολισμὸς τυγχάνει ἀπαραίτητος διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ αὔξησιν τῶν κτηνιατρικῶν ἐργασιῶν καὶ εἰδικῶν διὰ τὴν αὔξησιν παραγωγῆς τροφῶν καὶ ζωϊκῆς προελεύσεως λευκωμάτων, τὰ ὅποια, ὡς θὰ ἐκθέσωμεν ἀλλοῦ, εἶναι βασικά διὰ τὴν πολιτικὴν σταθεροποίησιν καὶ τὴν εὐημερίαν πρὸ πάντων τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν τοῦ κόσμου.

Ἐπομένως, ἐπιφέλλῃς θὰ ἦτο ἡ ἔρευνα ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα ὀργανώσεως ὁμάδων ἰδιωτῶν κτηνιάτρων μὲ διαφόρους εἰδικότητας πρὸς καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν ὀρισμένων εἰδῶν ζώων, ὡς ἵππων, βοῶν, προβάτων, χοίρων, πουλερικῶν κλπ.

Αἱ ὁμάδες αὗται δέον νὰ προπαρασκευάζουν καταλλήλως τὰ προγράμματα τῶν διὰ μίαν συνεχῆ ἐκπαίδευσιν ἢ συνεργασίαν μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν. Μία τοιαύτη ὀργάνωσις συμβάλλει κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς γεωργίας καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ζωϊκῆς παραγωγῆς καὶ συνεπῶς τοῦ

ἐμπορίου μεγάλων ἀγροτικῶν ζώων καὶ μικρῶν οἰκιακῶν τοιούτων. Ἡ συνεχῆς ἀναγνώρισις τοῦ ἔργου τῶν ομάδων τούτων καὶ ἡ ὑποστήριξις διὰ τὴν σταθεροποίησιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἀπὸ ὅλους μας ἀποτελοῦν, ἴσως, τὴν καλλιτέραν συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπαγγέλματός μας.

Ἐσαύτως, μέλημα τοῦ κτηνιάτρου δέον νὰ εἶναι καὶ ἡ παροχὴ, ἀντὶ ὀρισμένου ἐτησίου τιμήματος, κτηνιατρικῆς περιθάλψεως ἀγγελῶν ζώων (προληπτικὴ κτηνιατρικὴ) καὶ ἡ χρῆσις φαρμάκων, ἀποτελεσματικῶν μὲν, ἀλλ' οὐχὶ δαπανηρῶν καὶ ἐν γένει ἡ ἄσκησις ρασιοναλιστικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν χρησιμοποίησιν παντὸς θεραπευτικοῦ μέσου.

Μέτρα βοηθείας εἶναι καλὸν νὰ λαμβάνωνται καὶ ὅταν εἰς κλάδος τοῦ ἐπαγγέλματός μας περιέλθῃ εἰς προβληματικὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, ὅπως τοῦτο συμβαίνει εἰς τινὰς χώρας μὲ τοὺς κτηνιάτρους τοὺς ἀσχολο- μένους μὲ τὴν θεραπείαν μεγάλων ζώων.

Ἐπιπροσθέτως, τὸ καθῆκον ἐνὸς λογικοῦ κτηνιάτρου εἶναι νὰ προσ- φέρῃ λίαν ἀποτελεσματικῶς τὰς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς πελάτας του καὶ ν' ἀπαιτῆ ἀμοιβὴν ἀνάλογον πρὸς τὰ ἐπιτυγχανόμενα ἀποτελέσματα. Ἐσαύτως οὗτος δέον νὰ καταδεικνύῃ εἰς τοὺς συστηματικοὺς πελάτας του, μὲ ἀρκετὰ μεγάλον ἀριθμὸν ζώων, τὰ οἰκονομικὰ πλεονεκτήματα τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς ἐνὸς νέου καὶ ἀρτίου καὶ μακρᾶς διαρκείας συστήματος τηρήσεως ἀναμνηστικῶν στοιχείων (records) τῶν ζώων, καθ' ὅσον ταῦτα συμβάλλουν εἰς τὴν καλλιτέραν ἐκμετάλλευσιν καὶ διαχείρισιν τούτων.

Οὕτω, διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τοὺς πελάτας καὶ τῆς ταχείας καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐπεμβάσεως διὰ τῶν διαφόρων εἰδικῶν κτηνιάτρων καὶ τοῦ περιορισμοῦ ἐξόδων εἰς φάρμακα καὶ μέσα θεραπείας, θὰ προσφέρονται ἀρτιώτεροι ὑπηρεσίαι εἰς τοὺς πελάτας καὶ ὡς ἐκ τούτου λογικὸν εἶναι δι' αὐτῶν ν' αὐξηθοῦν αἱ κτηνιατρικαὶ ἀπαιτή- σεις διὰ καλλιτέρας ἀμοιβάς.

Αἱ Δημιουργηθεῖσαι Εἰδικότητες.

Πολλαὶ εἰδικότητες ἔχουν ἤδη ἀναγνωρισθῆ εἰς τὰς Η.Π.Α. Εἰδικό- τητες ὡς τῆς ἱστοπαθολογίας, τῆς παραγωγῆς καὶ κτηνιατρικῆς πειρα- ματοζώων, τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ τῆς ἀκτινολογίας εἶναι ἤδη παλαιαί. Τελευταίως ἀνεγνωρίσθησαν καὶ αἱ εἰδικότητες κτηνιάτρων εἰς τὴν μικροβιολογίαν, χειρουργικὴν καὶ τοξικολογίαν. Ἦδη γίνεται λόγος διὰ τὴν δημιουργίαν εἰδικότητων εἰς τὴν ὀφθαλμολογίαν, νευρολογίαν καὶ δερματολογίαν. Ἐσαύτως ἐπικρατεῖ σκέψις διὰ τὴν ἀναγνώρισιν εἰδικό- τητος εἰς τὴν κλινικὴν παθολογίαν, λόγῳ τοῦ ὅτι αὕτη ὑπόσχεται νὰ συμ- βάλλῃ σημαντικῶς εἰς τὴν ἱατρικὴν ἔρευναν. Ἡ μόρφωσις διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοιούτων εἰδικότητων ὡς θὰ ἴδωμεν ἀλλαχοῦ (Μέρος III), ἀπαιτεῖ μεταπτυ- χιακὰς σπουδὰς 2 - 4 ἐτῶν.

Τὴν σήμερον, εἰς τὰς Η.Π.Α. ὑπάρχουν πολλαὶ εὐκαιρίαι διὰ τὴν χρῆσιν κτηνιάτρων εἰς βιοϊατρικὰς ἐρεῦνας καὶ συγκεκριμένως αἰσθητὴ ζήτησις παρατηρεῖται διὰ τὰς κάτωθι εἰδικότητας:

α) Τὴν παραγωγὴν καὶ κτηνιατρικὴν περίθαλψιν πειραματοζώων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν πιθήκων (primates), εἰδικότητα, τῆς ὁποίας ἡ συμβολὴ ἔχει ἤδη ἀναγνωρισθῆ καὶ μετ' ἀνακουφίσεως ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων τῆς βιοϊατρικῆς κοινότητος ἀκόμη καὶ ἄλλων χωρῶν τῆς ἀλλοδαπῆς, β) τὴν τοξικολογίαν πρὸς ἀνίχνευσιν δηλητηριωδῶν οὐσιῶν εἰς τὰ ζῶα, τὸν καθορισμὸν ἐνεργείας τῶν διαφόρων φαρμάκων τῆς χημειο-θεραπείας κλπ. (Βλ. μέρος III).

Συναφῆς πρὸς τ' ἀνωτέρω εἶναι ἡ μεγάλη ζήτησις κτηνιάτρων μὲ εἰδικότητας εἰς ἰστοπαθολογίαν, φυσιολογίαν καὶ φαρμακολογίαν.

Οὐχ ἥττον ζήτησις κτηνιάτρων καὶ εἰς ἄλλας εἰδικότητας μὲ κύριον προσανατολισμὸν εἰς τὴν ὀρρολογίαν, ἀνοσολογίαν, νευρολογίαν καὶ μολυσματικὰ νοσήματα εἶναι σημαντικὴ. Ὡσαύτως, παρ' ὄλην τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν τῆς σήμερον, προσφέρονται καὶ μεταδιδασκαρικαὶ ὑποτροφίαι διὰ τὴν ἀπόκτησιν εἰδικότητος εἰς ὀγκολογίαν, κυτταρικὴν ἢ μοριακὴν βιολογίαν καὶ βιολογίαν περιβάλλοντος εἰς ἐπιστήμονας τῆς βιοϊατρικῆς καὶ συγγενῶν κλάδων αὐτῆς ἔχοντας ἀξιόλογον πείραν καὶ ἀνεγνωρισμένην ἐρευνητικὴν ἱκανότητα.

Ἄλλαι Ἐπαγγελματικαὶ Ὑποχρεώσεις.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εἰδικότητων διὰ τὰς ὁποίας ὁ δρόμος εἶναι ἀνοικτός εἰς τὸν κτηνίατρον, αἱ ὑποχρεώσεις τούτου περιλαμβάνουσι καὶ ἄλλας καθαρῶς κτηνιατρικὰς ἀρμοδιότητας, ὡς:

1. Ἡ Ζωοβελτιωτικὴ Ἐπιστήμη ἢ Ζωοεπιστήμη¹. Αὕτη καὶ ὡς εἶναι ἐπόμενον ἐξειλίχθη εἰς μίαν ἑκτενῆ εἰδικότητα μὲ ρυθμὸν ἀναπτύξεως καθημερινῶς μεγαλύτερον καὶ πολυπλοκώτερον τοῦ παρελθόντος. Σκοπὸς ταύτης εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ ἐκ τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν δεδομένων καὶ γνώσεων πλειόνων κλάδων στηριζομένη δημιουργία ἀγροτικῶν ζώων, γενετικῶς ἐξεληγμένων, ὑγιῶν καὶ ἀνθεκτικῶν πρὸς ἐπιβίωσιν εἰς τὰς ἀντιξόους τοῦ περιβάλλοντος συνθήκας καὶ ἐν ταῦτῳ ἱκανῶν διὰ τὴν παραγωγὴν τόσον ὑψηλῶν ὅσον καὶ οἰκονομικῶν ἀποδόσεων εἰς ζωϊκὰς πρωτεΐνας καὶ ἄλλας τροφάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ζωτικαὶ διὰ τὴν διατροφήν τοῦ αὐξανομένου πληθυσμοῦ μιᾶς χώρας.

(1) Ὁ ὅρος οὗτος χρησιμοποιεῖται ἐντεῦθα ἀντὶ τοῦ τοιούτου τῆς «Ζωοτεχνίας», διότι ἡ ἔννοια τοῦ τελευταίου ἔχει χάσει σήμερον τὴν σημεσίαν του. Λόγω τῶν ἀναφερομένων στοιχείων, ὁ κλάδος οὗτος δὲν ἀποτελεῖ πλέον «τέχνην» ἀλλὰ πολύπλοκον ἐπιστήμην σχέσιν ἔχουσαν μὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀναπαραγωγὴν καὶ βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν διαφόρων ζώων (Animal Science).

Ἡ σημασία τοῦ κλάδου τούτου διὰ τὴν κτηνιατρικὴν εἶναι βασικὴ καὶ μεγίστη, ὡς καταφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ προηγουμένως ἀναφερθέντος συνθήματος τοῦ 20οῦ Παγκοσμίου Κτηνιατρικοῦ Συνεδρίου: «Ἡ κτηνιατρικὴ ἐπιστῆμη διὰ καλλιτέραν ζωὴν» καὶ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1 ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου Συνεδρίου, ἀπευθυνομένης πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τῶν Ἑθνῶν καὶ προτεινούσης τὴν συνεργασίαν καὶ λήψιν μέτρων ἀναπτύξεως ζωϊκῶν λευκωμάτων πρὸς διατροφήν τοῦ ὑποσιτιζομένου λαοῦ τοῦ τρίτου κόσμου. Ὅποια εἰρωνεία! Τοιούτου εἴδους συστάσεις, ἐγένοντο ἐπισήμως, ὡς ἐλέχθη, εἰς τοὺς ἡγέτας τῆς χώρας ταύτης πρὸ τριακονταπενταετίας διὰ τῆς πραγματείας μας «Τὸ πρόβλημα τῆς κτηνοτροφίας ἐν Ἑλλάδι», βραβευθεῖσης ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸ ἔτος 1940 διὰ ἰου βραβείου κατὰ τὸ διαγώνισμα τοῦ Βαλακακείου Κληροδοτήματος.

Ἀναμφισβητήτως, ἡ κτηνιατρικὴ συνδέεται μὲ τὴν παραγωγὴν ζῶων καὶ τροφίμων ζωϊκῆς προελεύσεως καὶ λόγῳ τῆς ἀναπτύξεως εἰς τὰ ζῶα ἀνεπαρκειῶν (insufficiencias), τοξινώσεων καὶ ἐν γένει λόγῳ τοῦ ἀλληλοσυσχετισμοῦ αὐτῶν μὲ πολλὰς ἄλλας νόσους. Ἐξ ἄλλου ἡ θεραπευτικὴ διατροφή ἀποτελεῖ σημαντικὸν μέρος τῆς κτηνιατρικῆς παθολογίας.

Ὁ κτηνίατρος, ἐξ ἄλλου, ὁ ἀσχολούμενος μὲ ζῶα διατηρούμενα πρὸς παραγωγὴν τροφῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον, πρέπει νὰ ὑπολογίζη καλῶς τὰς διαφόρους φάσεις τῆς παραγωγῆς αὐτῶν, ὅταν μάλιστα ὀφείλῃ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν νοσολογικὴν κατάστασιν καὶ κυρίως ὅταν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐφαρμόσῃ ἢ νὰ δώσῃ ὀδηγίας διὰ τὴν προάσπισιν καὶ διατήρησιν τῆς ὑγείας τῶν ἀγελῶν, ποιμνίων κλπ.

Ὁ κτηνίατρος ἀσφαλῶς κατέχει καλῶς τ' ἀφορῶντα τὴν ἐπίδρασιν τῆς διατροφῆς, τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν ἄλλων παραγόντων ἐπὶ τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν ζῶων, διότι ἐπ' αὐτῶν στηρίζεται διὰ τὰς διαγνώσεις καὶ τὰς συστάσεις τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς πελάτας του.

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κτηνιάτρου εἶναι τρισυπόστατον, διότι συνδέεται μὲ τὴν παραγωγὴν καὶ προάσπισιν τῶν ζῶων ἐκ τῶν νόσων (κτηνοτροφία), τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ τὴν γενικὴν βιολογίαν. Πρέπει ν' ἀναπτύξωμεν καὶ νὰ προσαρμόσωμεν τὰς γνώσεις μας πρὸς τοὺς τρεῖς τομεῖς τούτους διὰ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν καλλίτερον τὴν κοινωνίαν. Τοῦτο ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτευχθῇ μὲ τὴν βοήθειαν καὶ συνεργασίαν ὅλων τῶν κτηνιάτρων.

Ὁ κτηνίατρος, λόγῳ τῶν εὐρειῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων εἰς τὴν ἀνατομίαν, φυσιολογίαν, βιοχημείαν ζῶων, γενετικὴν, ἔνδοκρινολογίαν, διατροφήν καὶ μεταβολισμὸν τροφῶν, γενικὴν καὶ εἰδικὴν παθολογίαν, περιλαμβάνουσιν καὶ νόσους τῶν διαταραχῶν γενετικῆς, βιολογίαν κυττάρου, ἀνοσολογίαν, ὑγιεινὴν κλπ. πρόσκειται περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐπιστήμονος εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς ζωοεπιστήμης. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐκμάθησις λίαν προκεχωρημένων γνώσεων εἰς τὰ τῆς ζωοεπιστήμης ἀποτελεῖ

σεβαστὸν μέρος τῆς τετραετοῦς φοιτήσεως εἰς τὰς Προπαρασκευαστικὰς Σχολὰς Κτηνιατρικῆς (preveterinary schools) καὶ ἡ γνώσις τούτων θεωρεῖται ὡς μία βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὑποψηφίων εἰς τὰς Κτηνιατρικὰς Σχολὰς τῶν Η.Π.Α. (Βλ. μέρος III). Διὰ τοῦτο πολλοὶ ἐκ τῶν ἀποτυγχανόντων φοιτητῶν, συνήθως μεταπηδοῦν εἰς τὰς ζωοεπιστήμας (Animal Sciences) καὶ ἐπιτυχάνουν τὸ πτυχίον αὐτῶν, κατόπιν συμπληρωματικῶν ἐνὸς ἔτους σπουδῶν.

Σήμερον πολλοὶ ἐκ τῶν γνώσεων τῆς φυσιολογίας, ἐνδοκρινολογίας, ἐνζυμολογίας, βιοχημείας ζῶων κλπ., ἐφαρμόζονται διὰ τὴν αὔξησιν τῶν φυσιολογικῶν ἀποδόσεων τῶν ζῶων. Χαρακτηριστικὸν τούτου εἶναι ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν χρῆσιν συνθετικῶν ὁρμονῶν ἀντιβιοτικῶν καὶ ἄλλων συνθετικῶν οὐσιῶν, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ἐντατικοποιήσεως τῶν διαφόρων ἐπεξεργασιῶν τοῦ μεταβολισμοῦ καὶ τῆς ἐνζυματικῆς δραστηριότητος καὶ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν μείωσιν τῆς μικροβιακῆς χλωρίδος τοῦ πεπτικοῦ σωληños, συντελοῦσιν εἰς τὴν ταχύτεραν σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ αὔξησιν τῆς παραγωγῆς τοῦ κρέατος.

Ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων τοιούτων συνθετικῶν τῶν χρησιμοποιουμένων εὐρέως τὴν σήμερον εἶναι, ὡς γνωστὸν, τὸ Diethylstilbestrol ἢ DES, ἐν εἶδος συνθετικοῦ οἰστρογόνου, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς τὰς χεῖρας τῶν βοοτρόφων, παραγωγῶν κρέατος, ἐν μέσον δι' ἡμερησίαν αὔξησιν τοῦ βάρους τῶν ζῶων κατὰ 15% τοῦ κανονικοῦ καὶ βελτίωσιν ἀξιοποιήσεως τροφῶν κατὰ 12% περίπου. Ἐμφυτεύματα DES προτιμῶνται τὴν σήμερον διότι ταῦτα δὲν ἀφίνουν ὑπολείμματα εἰς τὸ κρέας ὅταν γίνουν 120 ἡμέρας πρὸ τῆς σφαγῆς τοῦ ζώου. Ἡ ἐταιρεία βοοτρόφων Ἀμερικῆς ὑπελόγησε (1974) τὰς ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ DES οἰκονομίας εἰς 7,7 δισεκατομμύρια λιβρῶν ἢ 3,5 ἑκατομ. τόννους τροφῶν (καρπῶν). Ἐξ ἄλλου, ἡ διατροφή εὐνουχισμένων ταύρων καὶ μοσχίδων ἄνευ τῆς χρήσεως τῶν τὴν κρεατοπαραγωγὴν προωθούντων συνθετικῶν, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους τοῦ κρέατος. Ὡς τοῦτο ὑπελογίσθη ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν ἔρευνῶν τῶν Η.Π.Α. (1972) τὸ κρέας θὰ ἐκόστιζε 3,5 σέντς κατὰ λίβραν εἰς τοὺς καταναλωτάς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ἐπιβάρυνσιν 300 - 460 δισεκατομ. δολλαρίων ἐτησίως. Ἐκτὸς τοῦ DES, σήμερον ὑπάρχουν ἐν χρήσει πλείονα προϊόντα μὲ βάσιν τὰς ὁρμόνας, ὡς τὰ Synovex-S, Synovex-H, Ralgro, MGA, Rumensin καὶ πολλὰ ἄλλα ἀντιβιοτικά, περὶ ὧν θὰ γίνῃ λόγος ἄλλαχού.

Ἐν τούτοις δεόν νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ μὴ λελογισμένη χρῆσις τοιούτων συνθετικῶν εἰς τὰ ζῶα, δύναται ν' ἀφήσῃ ἴχνη ὁρμονῶν καὶ ὑπολειμμάτων, τὰ ὁποῖα, ὡς ἔχει ἤδη διαπιστωθῆ, εἶναι καρκινογόνα, εἰς τὰ ζῶα καὶ ὡς ἐκ τούτου λίαν ἐπικίνδυνα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Εἶναι πράγματι δύσκολον, ἀκόμη καὶ νὰ σκεφθῇ κανεὶς τὸ γεγονός ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα

καθαρῶς κτηνιατρικῆς φύσεως καὶ ἐπικίνδυνα διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν, ἔχουν διαφύγει ἐκ τῶν χειρῶν τῶν κτηνιάτρων.

Σχεδὸν παρόμοια ἀποτελέσματα δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν αὐξήσιν τοῦ σωματικοῦ βάρους, ἄνευ ἐκτιμήσεως τῶν ταυριδίων, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ κρέατος, ἢ ὁποία θεωρεῖται κατωτέρα, λόγῳ ἐλλείψεως καλῆς γεύσεως, ἀνεπαρκοῦς ἐναποθέσεως λιπώδους ἵστου μεταξὺ τῶν μυϊκῶν ἰνῶν καὶ κυττάρων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐπιστημονικῶν ἐφαρμογῶν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἀποδόσεων τῶν ζώων, ἢ σημειωθεῖσα ἐπιτυχία τῶν τελευταίων πειραμάτων εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἀνασυνδουασμοῦ τοῦ (DNA) (Deoxyribonucleic Acid καὶ τῆς μηχανικῆς τῶν γονιδίων (Gene Engineering) (Βλ. Μέρος III) ἀνοίγει νέους ἐπιστημονικοὺς ὀρίζοντας, μὲ προοπτικὴν, ἃς ἐλπίζομεν, εὐμενοῦς ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐπιστήμης ταύτης, τῆς ἀποσκοπούσης εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἀγροτικῶν ζώων.

Ἡ πολυσχιδῆς αὕτη παροχὴ κτηνιατρικῆς βοήθειας πρὸς τὸ κοινὸν ἐπιβάλλεται ὅπως ἐπεκτείνεται ἐπαρκῶς καὶ εἰς τὴν μελέτην ἄλλων σοβαρῶν καὶ ἐπειγόντων προβλημάτων τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν, ἄλλως διακινδυνεύομεν ν' ἀποτύχωμεν εἰς τὸν προορισμὸν μας καὶ τοῦτο διότι δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ συμματάσχωμεν εἰς τὰς προκλήσεις καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς μας, σχετικῶς μὲ τοὺς ἰσχυροὺς κρίκους, τοὺς συνδέον-
τας ζῶα καὶ ἀνθρώπους.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνονται οἱ δεσμοὶ ἀλληλοσυσχετισμοῦ καὶ τὸ ἀδιάσπαστον τῆς κτηνιατρικῆς μετὰ τῆς ζωοεπιστήμης.

Παρ' ὅλα ταῦτα, τὸ δικαίωμα τοῦ κτηνιάτρου ν' ἀσχολῆται μὲ τὴν ζωοτεχνίαν, ὡς ἐλέχθη, (Μέρος I) ὄχι μόνον ἡμφισβητήθη ὑπὸ τοῦ γεωπονικοῦ κλάδου τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ἀφηρέθη τοῦτο κατὰ τὸ 1947 ἀπὸ τοῦς ὑπηρετοῦντας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας Κτηνιάτρους-Ζωοτέχνας διὰ τοῦ αὐταρχικοῦ ἐκείνου νόμου τὸν ὁποῖον γεωπόνοι τινὲς ἐξεπώνησαν καὶ ἐπέβαλον διὰ λόγους καθαρῶς κλαδικοὺς καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῶν μελῶν τῆς κλίμας τῶν.

Οὕτω, διὰ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ τούτου Νόμου, ἐπετεύχθη ἡ ἀπομάκρυνσις ἐκ τῆς τότε Ζωοτεχνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ γράφοντος τὸ ἄρθρον τοῦτο, τοῦ μόνου ὑπηρετοῦντος τότε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐπισήμου κτηνιάτρου εἰδικευθέντος εἰς τὴν «Ζωοτεχνίαν» ἐπὶ διετίαν εἰς τὰ Πανεπιστήμια Γαλλίας καὶ Γερμανίας δαπάναις τοῦ κράτους, ὡς ὑποτρόφου αὐτοῦ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ὑποτροφία αὕτη ἐδόθη εἰς τὸν πρῶτον ἐλθόντα κατὰ τὸν διαγωνισμόν εἰς τὸν ὁποῖον ἔλαβον μέρος πλείονες δεκάδων γεωπόνων.

Ὁ νέος κτηνίατρος ὅθεν ἔχει ἱεράν ὑποχρέωσιν νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῆς τοιαύτης ἐφαρμογῆς τῆς φυσικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ἀρμοδιότητος καὶ ν' ἀπαιτήσῃ, διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ θιγέντος ἐπιστημονικοῦ

γοήτρου αὐτοῦ καὶ γενικώτερον τῆς ἐπιστήμης, τὴν ἐπαναφορὰν τῶν δικαιωμάτων εἰς τὰ τῆς Ζωοεπιστήμης, πρὸς πραγματικὴν προάσπισιν τῶν συμφερόντων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας.

2. Ἡ Τεχνητὴ Σπερματέγχυσις: Ἐνῶ ἡ κτηνιατρικὴ ἐπιστήμη εἰς ὅλας τὰς Χώρας ἔχει τάσιν πρὸς ἐπέκτασιν, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀντιθέτως αὕτη παρουσιάζει σημεῖα «ὀπισθοδρομήσεως» μὲ ἀπώλειαν δικαιοδοσίας. Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ χρησιμοποίησεως τῆς μεθόδου τῆς τεχνητῆς σπερματεγχύσεως, τὴν ὁποίαν ἐφηρμόσαμεν διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τεσσαράκοντα ἀκριβῶς ἐτῶν εἰς τὰ μεγάλα ζῶα καὶ κυρίως εἰς τὰ μόνοπλα. Ἡ μέθοδος αὕτη, ὡς γνωστόν, καλῶς χειριζομένη, δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ταχεῖαν βελτίωσιν τῆς κτηνοτροφίας ἀφ' ἑνὸς καὶ εἰς τὴν καταπολέμησιν μερικῶν νόσων μεταδιδόμενων διὰ τῆς συνουσίας ἢ ἀπλῆς ἐπαφῆς ἀφ' ἑτέρου. Ἐπίσης αὕτη δύναται νὰ συμβάλῃ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν καταπολέμησιν καὶ θεραπείαν στειρότητος ἢ ἄλλων παθήσεων προερχομένων ἐκ τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τοῦ ἄρρενος καὶ ἐνίοτε τοῦ θήλεος. Ἡ τεχνητὴ σπερματέγχυσις ὅθεν εἶναι μία χειρουργικὴ ἐπέμβασις καθαρῶς κτηνιατρικῆς φύσεως.

Βεβαίως, κατόπιν τούτου, ἀπορεῖ κανεὶς πῶς μία τόσον λεπτὴ καὶ ἐπικίνδυνος ἐπέμβασις εἰς τὰ θήλεα ζῶα, ἐξ αἰτίας δυνατότητος μολύνσεως, ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ κτηνιάτρου καὶ περιήλθεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν καὶ εἰδικότητα τοῦ γεωπόνου. Νὰ ἐγένετο ἄραγε σύγχυσις ἢ ἐπέκτασις κατὰ παραδρομὴν τῆς «γονιμο-ποιήσεως» τῆς γῆς διὰ χημικῶν λιπασμάτων μὲ τὴν γονιμοποίησιν τῶν ζώων διὰ σπέρματος;

Ὄφειλεται ἄραγε τοῦτο εἰς τὸ ὅτι οἱ ἰθύνοντες τὰς τύχας τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν, κρατικῶν ἢ πανεπιστημιακῶν ὑπηρεσιῶν, ἀκόμη καὶ τῶν ἰδιωτικῶν κτηνιατρικῶν ὀργανώσεων, ἔδειξαν ἀδιαφορίαν ἢ ἀνεπαρκῆς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν τέχνην καὶ τὸ μέλλον τῶν μελῶν, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ταύτας;

Ἄραγε τοῦτο εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι μερικοὶ ἐκ τῶν ἡγητόρων τῆς κτηνιατρικῆς ἐφρόντισαν περισσότερο διὰ τὴν διατήρησιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν τοῦ μονοπωλίου τῆς εἰδικότητός των, παρὰ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ συναδέλφων πρὸς διαδοχὴν των εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην; Ἡ ἦτο ἄραγε τοῦτο εἰς ἄλλος δαιμονικὸς χειρισμὸς τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας, προερχόμενος ἀπὸ τὰς γνωστὰς τάσεις ἀπληστίας καὶ ἐλατήρια ἐπαγγελματικῆς ἀντιζηλίας διὰ νὰ πλουτίσῃ τὸν κλάδον των μὲ νέας ἐλκυστικὰς καὶ ἐντυπωσιακὰς κατακτήσεις ἀρμοδιοτήτων τελείως ξένων πρὸς τὸ ἐπάγγελμά των καὶ τὴν δικαιοδοσίαν των, ὅπως ἔπραξε τοῦτο καὶ μὲ τὸ προαναφερθὲν ζήτημα τῆς «ζωοτεχνίας»; Ἡ ἀπώλεια μιᾶς τοιαύτης ὑποχρεώσεως καὶ ἀρμοδιότητος ἐκ τῶν χειρῶν τῶν κτηνιάτρων εἶναι

τελείως άδικαιολόγητος, δι' ό και θα προκαλη πάντοτε δυσανασχέτησιν πικρίαν, άκόμη και ψυχικήν άναστάτωσιν.

Έν τούτοις, οί ιθύνοντες τās τύχας του έθνους δέον νά έχωσιν ύπ' όψιν ότι ή άφαρπαγή και ή παράδοσις ύπηρεσίας τινός εις χείρας ουχι ειδικών και ήττον ένδεδειγμένων έπιστημόνων άποτελει ζημίαν διά τó Έθνος, δεικνύει έλλειψιν έπιστημονικής ώριμότητος, προωθει ρουσφετισμόν και συντελει εις την διοικητικήν εξάρθρωσιν. Με την άπομάκρυνσιν τών κτηνιάτρων εκ τών ύπηρεσιών τής κτηνοτροφίας και τής τεχνητής γονιμοποιήσεως τών ζώων, τó πρόβλημα τής δημιουργίας ζώων προς παραγωγήν τροφών και λευκωμάτων ζωϊκής προελεύσεως διά την κανονικήν και ύγιη διατροφήν του λαου θα παραμένη άλυτον, όπως τουτο ύπηρξε κατά τó παρελθόν και εύρίσκεται την σήμεραν. Άς ειναί βέβαιοι οί ιθύνοντες ουτοι, ότι ουδεμία έλπις βελτιώσεως ή λύσεως θ' άνατείλη, έφ' όσον αί προσπάθειαι τής επιλύσεως τών διαφόρων προβλημάτων διέπονται άπό ιδέας ίκανοποίησεως πολιτικών συμφερόντων και ουχι άπό τά τής έπιστήμης διδάγματα, τά όποια ειναί άπαραίτητα διά την δημιουργίαν καταλλήλου ύποστρώματος προς θεμελίωσιν ένός λαμπρου και ευοιώνου μέλλοντος, ως τουτο άρμόζει δι' έν ίσχυρόν κράτος. Άς έλπίσωμεν ότι οί νέοι κτηνίατροι θα διεκδικήσουν τά δικάιά των, άν τó κράτος εξακολουθήση νά τους άγνοη.

3. Η Δ η μ ο σ ί α Υ γ ε ί α : Ό ρόλος και αί ύπηρεσίαι του κτηνιάτρου εις την δημοσίαν υγείαν ειναί ουσιώδεις και έχουν ήδη άναγνωρισθη πλήρως ύπό τής έπιστημονικής κοινότητος εις όλας σχεδόν τās χώρας.

Ό ρόλος ουτος του κτηνιάτρου, ως γνωστόν, επεκτείνεται εις τρεις κυρίως τομείς: α) τόν έλεγχον τροφίμων ζωϊκής προελεύσεως, συμπεριλαμβανομένων και τών ιχθυηρών, β) εις τās ζωνονόσους και γ) εις την εξυγιάνσιν του περιβάλλοντος.

α) Έ λ ε γ χ ο ς τ ρ ο φ ί μ ω ν : Εις τās Η.Π.Α., όπως και εις την Έλλάδα, ό έλεγχος τροφίμων ζωϊκής προελεύσεως ύπάγεται εις τó Υπουργείον Γεωργίας, ένθ' μέρος του έλέγχου διά την πρόληψιν και καταπολέμησιν τών ζωνονόσων ένδιαφέρει τó Υπουργείον Υγείας, Παιδείας και Εθημερίας (Department of Health, Education and Welfare).

Η πρόσληψις Κτηνιάτρων διά την ύπηρεσίαν ταύτην ήρχισεν εκει άπό του 1905. Αρχικώς ουτος ήσχολείτο με την παραγωγήν και διάθεσιν του γάλακτος. Ό υγειονομικός έλεγχος του προϊόντος τούτου έφηρμόσθη άργότερον, κατά τās άρχάς του Ηου Παγκοσμίου πολέμου.

Η υγιεινή τών τροφίμων άποτελει σπουδαϊόν ζήτημα δημοσίας υγείας διότι χαρακτηρίζει την σχέσιν μεταξύ διατροφής του άνθρώπου και τής υγείας τών άγροτικών περιφερειών, τής υγιεινής του περιβάλλοντος και τής παραγωγής τροφών.

Ό βασικός έλεγχος τροφίμων ζωϊκής προελεύσεως, μεταξύ τών όποιών

τὸ κρέας, ἐκτελεῖται, ὡς γνωστόν, εἰς τὰ σφαγεῖα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας. Ὁ ἔλεγχος οὗτος εἰς τὰς μεγάλας πόλεις συνήθως ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ μεγάλα ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας τροφίμων ζωϊκῆς προελεύσεως, κεντρικὰς ἀγορὰς καὶ ἀκόμη εἰς τὰ ξενοδοχεῖα. Διὰ τοὺς ἰχθῦς καὶ τὰ ἄλλα θαλάσσια ἐδώδιμα εἶδη, ὁ ἔλεγχος συνήθως ἀσκεῖται εἰς τοὺς τόπους συγκεντρώσεως ἢ τὰς ἰχθυαγορὰς καὶ τὰ κέντρα καταναλώσεως. Εἰς τὰς Η.Π.Α. τὰ σφαγεῖα εἶναι ἰδιωτικὰ καὶ ἡ λειτουργία αὐτῶν ἐπιτρέπεται βάσει εἰδικῆς ἀδείας χορηγουμένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Οἱ κτηνίατροι οἱ ἀσκοῦντες τὸν ἔλεγχον ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ πληρώνωνται ἀπὸ τὸ κράτος ἢ ἐμμέσως ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ σφαγείου.

Τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐλέγχου τροφίμων ζωϊκῆς προελεύσεως εἶναι εὐρὸν καὶ πολύπλοκον καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ μακρὸν διότι τοῦτο ἐξέρχεται τῶν ὀρίων τοῦ σκοποῦ τοῦ παρόντος πονήματος. Ἐν τούτοις θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ νὰ μνημονεύσωμεν δύο μόνον ἐνδιαφέροντα ζητήματα. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ θέμα τῆς ἰδρύσεως ἀρτίων ἐργαστηρίων ἐλέγχου τροφίμων πρὸς ταχύτεραν διάγνωσιν καὶ δικαιοτέραν ἐπίλυσιν τῶν ἐκάστοτε πρὸς ἐκδίκασιν ὑποβαλλομένων περιπτώσεων καὶ διὰ τὴν πλέον ἀποτελεσματικὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας. Τὸ δεῦτερον θέμα εἶναι τὸ τῆς ἐκπαίδευσσεως καὶ χρήσεως βοηθῶν κρεοσκόπων πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐργασίας τῶν κτηνιάτρων-κρεοσκόπων εἰς τὰ μεγάλα σφαγεῖα ἢ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ὅταν οἱ κτηνίατροι ἀπουσιάζουν ἢ ἔχωσιν ἐπιφορτισθῆ προσωρινῶς μὲ τὴν ἐκτέλεσιν ἄλλων ἐκτάκτων καθηκόντων.

Ἡ ἀνάγκη χρησιμοποίησεως βοηθῶν-κρεοσκόπων φαίνεται νὰ μὴ εἶναι αἰσθητὴ εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ συνεπῶς ἡ σημασία τοῦ ζητήματος τούτου νὰ θεωρῆται περιορισμένη ἢ ἀσήμαντος.

Ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ ἐλέγχου τροφίμων ζωϊκῆς προελεύσεως εἰς τὴν χώραν μας, δέον νὰ συζητηθοῦν εὐρέως καὶ νὰ προσανατολισθοῦν, συμφῶνως μὲ τὰς δημιουργηθείσας ἀνάγκας πρὸς καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν καὶ προάσπισιν τῆς ὑγείας τοῦ κοινοῦ.

β) Π ρ ὀ λ η ψ ι ς καὶ καταπολέμησις ζωνόνων: Αἱ ζωνόσοι, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ὁμὰς νόσων καὶ μολύνσεων τὰς ὁποίας μοιράζονται ἄνθρωποι καὶ ζῶα, εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὴν γνώμην μας, δὲν ἀποτελοῦν ὡς θὰ ἔδει ἀντικείμενον μεγάλης προσοχῆς. Οὕτω, ὁ ἐκ τῶν νόσων τούτων κίνδυνος τοῦ ἀνθρώπου ἐπαφίεται οὐχὶ σπανίως, εἰς τὴν τύχην μὲ ὅλας τὰς θλιβεράς ἐκ τούτου συνεπείας διὰ τὰ ἀσθενοῦντα ἄτομα, τὰς οἰκογενεῖας τῶν καὶ τὴν κοινωνίαν ἐν γένει.

Ἡ ἴδρυσις εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἡ ἐνίσχυσις τῆς ὑπαρχούσης τοιαύτης δι' ἓνα προηγμένον κράτος καθίσταται τὴν σήμερον ἐπιτακτικὴ.

Οἱ κτηνίατροι τὴν σήμερον εἰς τὰς Η.Π.Α. ἀσχολοῦνται καὶ μὲ ἄλλα σχετικὰ θέματα ἢ ἐρεῦνας μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ὡς τὰ προβλήματα τῆς

λύσσης, ψιττακώσεως, σαλμονελλώσεων, λεπτοσπειρώσεων, βρουκελλώσεων, άνθρακος, τριχινώσεων, τών νόσων τών μεταδιδόμενων διά τών άρθροπόδων έντόμων κλπ. Άλλα νεώτερα καθήκοντα αυτών περιλαμβάνουσι και νόσους μεταδιδόμενας έξ άνθρωποπιθήκων εις τούς άνθρώπους, τήν προστασίαν ώρισμένων τροφών του άνθρώπου, τās ρυπάνσεις του περιβάλλοντος, τās ακτινολογικās επιδράσεις και τούς εκ τούτων κινδύνους, τὰ διάφορα είδη ίνφλουέντζας, τὰ αίτια τών ήπατιτίδων και τās πηγάς (reservoirs) διατηρήσεως τών στελεχών αυτών, ώς και με άλλα ένδιαφέροντα προγράμματα, σχετικά με τήν υγείαν τών ζώων, έμμέσως ή άμέσως συσχετιζομένων με τήν τοιαύτην του άνθρώπου.

Ο έλεγχος του γάλακτος είναι έξ ίσου βασικός διά τόν κτηνίατρον. Σήμερον διά τής μικροσκοπικής εξέτάσεως και τών διαφόρων βιολογικών αντίδράσεων καθίσταται δυνατόν, ώς γνωστόν, ν' άνιχνευθώσι μαστίτιδες ή ζωνόσοι, ώς βρουκελλώσεις ή άλλαι παθήσεις, δι' ένός άπλου συστήματος σημάνσεως νά εξακριβωθώσιν αί προσβληθείσαι άγέλαι ώς και οί τόποι τής προελεύσεως αυτών, ήτοι νά έπισημανθώσιν αί έστίαι μολύνσεως μεθ' όλων τών σχετικών πληροφοριών και στοιχείων, τὰ όποία διευκολύνουν κατά πολύ τήν καταπολέμησιν τών νόσων τούτων. Η ύπηρεσία αυτή έλέγχου γάλακτος εις τās Η.Π.Α. υπάγεται εις τήν δικαιοδοσίαν τών Ύπουργείων Γεωργίας και Δημοσίας Υγείας.

γ) Έξυγιάνσεις του περιβάλλοντος: Λόγω έλλείψεως έπαρκούς κατανοήσεως τής σημασίας του ζητήματος τούτου ώς και δι' άλλους λόγους, ό αριθμός τών κτηνιάτρων τών ασχολουμένων με τās εργασίας έξυγιάνσεως του περιβάλλοντος εις τήν Ελλάδα και εις τινα άλλα κράτη είναι περιορισμένος. Σχετικώς όλίγοι κτηνίατροι ύπηρετοϋν τόσον εις τās έπαρχιακάς και νομοκτηνιατρικάς, όσον και εις τās κεντρικάς του έθνους έπιτροπάς, τās σχετικάς με τήν έξυγιάνσιν του περιβάλλοντος.

Η περιορισμένη αυτή συμμετοχή τών κτηνιάτρων εις έν εξαιρετικής σπουδαιότητος υγειονομικόν ζήτημα, ώς είναι τουτο, δύναται νά θεωρηθί ή ώς μέγα κενόν εις τό ολοκληρωτικόν έργον τών κτηνιάτρων διά τήν έξυπηρέτησιν τής κοινωνίας.

Κατά τήν κρίσιν μας, ή φροντίς διά τήν βελτίωσιν του περιβάλλοντος είναι καθήκον παντός κτηνιάτρου. Ουτος, ώς θα γίνη λόγος άλλαχού (οικολογία), είναι άπολύτως ίκανός ν' άσκήση ήγεσίαν διά τήν προσέγγισιν τής λύσεως του ζωτικου τούτου προβλήματος.

4. Έκτιμητικ ή Βιολογικών Παρασκευασμάτων - Φαρμάκων Κτηνιατρικ ής Χρήσεως: Με τό πολύπλοκον τουτο ζήτημα, τό διεπόμενον υπό νομικών διατάξεων κατά τό μάλλον ή ήττον προσηρμοσμένων με τās συνθήκας έκάστου κράτους δέν πρόκειται ν' ασχοληθώμεν λεπτομερώς, αλλά θ' άρκεσθώμεν εις τήν εξέτασιν μερικών

βασικῶν προϋποθέσεων τρόπου ἐργασίας πρὸς ἐπίτευξιν καλλιτέρων ἀποτελεσμάτων.

Ὁ κτηνίατρος ὀφείλει ν' ἀναπτύξῃ τὸν σπουδαῖον αὐτοῦ ρόλον εἰς τὴν ἐκτιμητικὴν νέων βιολογικῶν παρασκευασμάτων καὶ εἰδικῶν φαρμάκων διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ζῶων. Ὡς γνωστὸν, ἄνευ προηγουμένων εἰδικῶν ἐρευνῶν ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ ἀρμοδίων ἐπιστημόνων κτηνιάτρων, αἱ ἔταιρεῖται βιολογικῶν προϊόντων καὶ εἰδικῶν φαρμάκων δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποκτήσουν ἄδειαν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν καὶ πώλησιν τῶν προϊόντων τῶν εἰς τοὺς κτηνοτρόφους. Τὰ κρατικὰ ἐργαστήρια καὶ οἱ κρατικοὶ κτηνίατροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιφορτίζονται διὰ τὸν ἔλεγχον, κυρίως διὰ τὸ ἀβλαβὲς εἰς τὴν ἀποτελεσματικότητά τὸσον τῶν ἐντοπίων ὅσον καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων βιολογικῶν προϊόντων ἢ ἰδιοσκευασμάτων.

Οἱ κτηνίατροι, ἐν γένει, οἱ ἐπιφορτιζόμενοι μὲ τοιοῦτου εἴδους ἐν ὑπαίθρῳ ἐρέυνας ἢ δοκιμᾶς δέον νὰ θεωροῦν ταύτας ὡς ἐπαγγελματικὰς προκλήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀξίζουσιν σοβαρᾶς μελέτης καὶ προσοχῆς καὶ οὐχὶ ὡς ἀντικείμενα δευτερευούσης ἐργασίας, ἐκτελουμένας ταυτοχρόνως μὲ ἄλλας ἐπαγγελματικὰς ἀσχολίας. Αἱ τοιαῦται ἐν ὑπαίθρῳ μελέται δίδουν εὐκαιρίας, τὰς ὁποίας σοβαρὸς τις ἐπιστήμων δέον νὰ ἐκτιμᾷ καταλλήλως, ὡς ἐν μέσον διὰ νὰ εὐρύνῃ τὰς ἐπαγγελματικὰς του γνώσεις καὶ νὰ πλουτίσῃ τὸ ὑλικὸν τοῦ ὄπλοστασίου τῆς βιολογικῆς ἀμύνης, τὸ ὁποῖον διατίθεται διὰ τὴν προστασίαν τῆς υγείας τῶν ἀγροτικῶν καὶ οἰκιακῶν ζῶων. Αἱ δοκιμαὶ αὗται δέον νὰ ἐκτελῶνται ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοκόλλου μὲ σαφὲς περιεχόμενον καὶ λεπτομερῆ προγραμματισμόν. Ὡσαύτως δέον νὰ συνοδεύεται τοῦτο καὶ μὲ λεπτομερὲς καὶ εὐκρινῶς συντεταγμένον συμφωνητικὸν μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων, τοῦ κτηνιάτρου καὶ τοῦ συνεργαζομένου μετ' αὐτοῦ κτηνοτρόφου. Ἀμφότεροι δέον νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ μακροχρόνιαι ἀνάγκαι τῆς γεωργίας ἔχουν προτεραιότητα πάσης τυχὸν προσωρινῆς βραχυπροθέσου ὠφελείας διὰ τὸν συνεργαζόμενον κτηνοτρόφον εἰς τὴν ὑπαίθριον ταύτην ἐρευναν. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ κτηνοτρόφου γίνεται μεταξὺ τῶν ἐχόντων βασικὴν μόρφωσιν καὶ τῶν καλῶς κρατούντων στοιχεῖα (records), ὡς πρὸς τὴν προέλευσιν, ἱστορίαν καὶ πρὸ πάντων, ὡς πρὸς τὸ ἀναμνηστικὸν ἐν σχέσει μὲ τὴν νοσηρότητα τῶν ὑπὸ πειραματισμὸν ζῶων του. Στατιστικαί, δειγματοληψίαί αἵματος, βιοψίαί κλπ. ἀποτελοῦν σπουδαίας σημασίας μέσα ἐρέυνας διὰ τοιοῦτου εἴδους ἐργασίας.

Διὰ φαρμακευτικὰ παρασκευάσματα ὁ ἔλεγχος τοῦ κράτους δέον νὰ εἶναι ἐξ ἴσου αὐστηρὸς. Εἰς τὸ ἀρχικὸν στάδιον πειραματισμοῦ συμφέρον εἶναι, ὅπως ἰδιῶται κτηνίατροι ἐκμισθῶνται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἔταιρειῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης. Δι' ὑπαίθριους ἐρέυνας προκαταρκτικοῦ ἐλέγχου διαφόρων φαρμακευτικῶν ἰδιοσκευασμάτων μὲ βασικὸν σκοπὸν τὴν ἀπόκτησιν ἀδείας χρήσεως τούτων, δέον, ὅπως

γίνεται πρόβλεψις με νομικῶς ὑπευθύνους ὑποχρεώσεις, πρὸς κατοχύρωσιν καὶ ἀποζημίωσιν τοῦ συνεργαζομένου κτηνοτρόφου ἐκ μέρους τοῦ φαρμακευτικοῦ οἴκου, ἐν περιπτώσει ἀτυχήματος, θανάτου ἢ ἀπωλείας τῶν ζώων του.

5) Οἰκολογικαὶ ἔρευναί: Μία ἄλλη ἐνδιαφέρουσα ἀσχολία, σχετικῶς νεωστὶ δημιουργηθεῖσα καὶ ἡ ὁποία παρουσιάζει μεγάλας εὐκαιρίας διὰ τὸν κτηνίατρον εἶναι καὶ ἡ εἰδικότης εἰς τὴν οἰκολογίαν, ἐπιστήμη ἡ ὁποία δὲν ἦτο τελείως ἄγνωστος δι' αὐτόν. Ὁ κτηνίατρος ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐνδιαφερθῇ σοβαρῶς μετὰ τὸν κλάδον τοῦτον, ὅπως καὶ μετὰ τὴν μελέτην τῶν νόσων τῶν ἀγρίων ζώων. Μία τοιαύτη ἐργασία ἢ ἔρευνα δύναται ν' ἀποκαλύψῃ καὶ ἐνδιαφέροντα σημεῖα, σχετικὰ μετὰ τὴν δυνατότητα ἐπιβλαβῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου καὶ ζωικοῦ πληθυσμοῦ προερχομένων ἐκ τῆς ρυπάνσεως τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν διαφόρων τοξικῶν οὐσιῶν, ὑπολειμμάτων (ἀποβλήτων), τῆς γεωργικῆς καλλιέργειας, τῆς βιομηχανίας καὶ ἄλλων πηγῶν. Ἐπίσης, ὁ κτηνίατρος δύναται νὰ δώσῃ πληροφορίας ἐπὶ τῶν μεταβολῶν ἢ ἀλλοιώσεων τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος προερχομένων ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς δημιουργίας κέντρων ἐποικισμού.

Τ' ἀνωτέρω ζητήματα εἶναι ἐξ ἴσου ἐνδιαφέροντα εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, πρὸ πάντων εἰς τὰ τοιαῦτα μετὰ πυκνοκατοικημένον πληθυσμὸν καὶ μετὰ ἐπέκτασιν ἐγκαταστάσεως γηγενοῦς πληθυσμοῦ εἰς ἀστικούς συνοικισμούς.

Δυστυχῶς, τὸ σοβαρὸν τοῦτο ζήτημα, τόσον διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅσον καὶ διὰ τὸ μέλλον τοῦ κτηνιάτρου δὲν ἐξετιμήθη καταλλήλως ὑπὸ τοῦ κτηνιατρικοῦ κόσμου τῆς χώρας, πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς ἡγήτορας αὐτοῦ. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὸ ὅτι εἰς τὸ πρὸ ἐτῶν (1973) ὄργανωθὲν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους Παγκόσμιον Συνέδριον Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Ἐξωτερικοῦ, οὐδεὶς ἐκ τῶν κτηνιάτρων ἐντοπίων ἢ ἀλλοδαπῶν εἶχε κληθῆ ἢ ὀρισθῆ ἐπισήμως ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τὸν κτηνιατρικὸν κόσμον εἰς τὸν τομέα τούτον τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ καὶ οὐδεμία διαμαρτυρία ἠκούσθη ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων ν' ἀντιπροσωπεύσουν τὰ δικαιώματα τῶν κτηνιάτρων τῆς χώρας ταύτης διὰ τὴν γενομένην παράλειψιν. Πιθανῶς τοῦτο νὰ προῆλθεν ἐκ φόβου.

Ἄλλὰ περὶ τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ κτηνιάτρου εἰς τὴν οἰκολογίαν θὰ γίνῃ λόγος εἰς προσεχῆς ἄρθρον (Μέρος III).

Ἐπαγγελματικαὶ Σχέσεις

Εἰς μίαν προωδευμένην καὶ καλῶς ὀργανωμένην κοινωνίαν αἱ σχέσεις τοῦ κτηνιάτρου μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημόνων συγγενῶν κλάδων δεόν νὰ διέπονται, ὡς εἶναι ὀρθόν, μετὰ πνεῦμα κατανοήσεως, ἀλληλοβοηθείας καὶ

συνεργασίας. Κατωτέρω, ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ ἐκφράσωμεν ἀπόψεις τινάς, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν εἶναι νὰ κατευθύνουν τὰς μετὰ τῶν ὧς ἄνω ἐπιστημόνων συναλλαγάς.

1. Κτηνίατροι καὶ Γεωπόνοι

Λόγω τῶν ἀρρήκτως συνδεομένων κλάδων, τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, ἀμφοτέρων ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν εὐζωΐαν τοῦ ἀνθρώπου, αἱ σχέσεις τῶν κτηνιάτρων μετὰ τῶν γεωπόνων δέον νὰ διέπωνται πάντοτε μὲ πνεῦμα φιλίας, συνεργασίας καὶ κατανοήσεως. Πράγματι αἱ σχέσεις αὗται ἐν τῇ πράξει, ἐκτὸς μερικῶν ἐξαιρέσεων, ἐμπίπτουν ἐντὸς τοῦ ἐνδεδειγμένου ἐπιστημονικο-ἐπαγγελματικοῦ πλαισίου. Οἱ ἐν ὑπαίθρῳ ἐργαζόμενοι κτηνίατροι καὶ γεωπόνοι, παρὰ τὰς παρατηρηθείσας κατὰ τὸ παρελθὸν τάσεις μερικῶν ἡγετῶν τῆς γεωπονικῆς εἰς πράξεις δεσποτισμοῦ, εὐρίσκονται εἰς ἀγαθὰς ὑπηρεσιακὰς σχέσεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἐξελίσσονται καὶ εἰς στενοὺς κοινωνικοὺς, πνευματικοὺς καὶ οἰκογενειακοὺς δεσμούς.

Εἶναι ὁμῶς βέβαιον ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἢ ἱστορία τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ περικλείει πλείονα περιστατικά ἐλλείψεως κατανοήσεως τῆς κτηνιατρικῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἐθνικοοικονομικοῦ καὶ κοινωνιακοπολιτικοῦ ρόλου τοῦ κτηνιάτρου. Πολλοὶ τῶν ἡγετῶν τοῦ γεωπονικοῦ κλάδου, παρασυρόμενοι, ἄλλοι μὲν ἀπὸ ἰδέας κυριαρχίας καὶ παντογνωσίας, ἄλλοι δὲ πιθανῶς, λόγῳ συγχύσεως ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ τίτλου, «Ὑπουργείου Γεωργίας», κατῴρθωσαν νὰ πείσουν καὶ τοὺς κατὰ καιροὺς πολιτικοὺς τοῦ ἔθνους, ἂν καὶ θεωρουμένους ἐν πολλοῖς ὡς ἄτομα ἀνωτέρας μορφώσεως, καὶ νὰ ἐπιβάλουν ὡς ὀρθὰς τὰς ἀπόψεις των, ἐφ' ὧν τῶν ἐπιστημόνων τῶν ἄλλων κλάδων τοῦ γεωργικοῦ συγκροτήματος.

Αἱ ἐπιβληθεῖσαι ὡς ὀρθαὶ ἀπόψεις αὐτῶν, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα, ὡς γνωστόν, καὶ τὴν δημιουργίαν δι' αὐτοὺς μόνον γενικῶν διευθύνσεων καὶ μεγάλων θέσεων, τὴν πραγματοποίησιν ταχειῶν προαγωγῶν, τὴν ἀπόκτησιν δικαιοδοσιῶν καὶ καθηκόντων ἐπὶ ξένων τομέων εἰς βάρος συγγενῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς καὶ ἄλλων ειδικῶν πλεονεκτημάτων ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν προώθησιν τοῦ κλάδου των. Ὡς ἤτο ἐπόμενονον ὁμῶς, ἡ τακτικὴ αὕτη κατέστη, ὄχι μόνον ἐξαιρετικὰ μισητὴ καὶ ἀφόρητος διὰ τοὺς κτηνιάτρους καὶ τοὺς δασικοὺς — διὰ ν' ἀναφέρωμεν μόνον τοὺς κυριωτέρους ἐπιστήμονας συγγενῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπ. Γεωργίας — ἀλλὰ καὶ κατὰ βάθος, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἀπέβη ἤττον ἐποικοδομητικὴ καὶ δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν γεωπονικὸν κόσμον, διότι οἱ ἡγήτορες του διὰ τῆς συμπεριφορᾶς των καὶ τῶν πράξεων τούτων ἐπροξένουν εἰς τὰ ὅμματα τῶν διανοουμένων καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημόνων τὴν ἐντύπωσιν ἀτόμων ἐχόντων ἔλλειψιν ἐπιστη-

μονικῆς ὀριμότητος καὶ ἀκόμη περισσότερον ἔλλειψιν σθένους πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνωτερότητος.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, αἱ πράξεις των αὐται συνετέλεσαν, ὡς ἐλέχθη, παρὰ τὴν ὀγκουμένην ζήτησιν ζωϊκῶν λευκωμάτων διὰ τὴν διατροφήν τοῦ κοινοῦ, εἰς τὴν βραδεῖαν ἀνάπτουζιν τῆς κτηνιατρικῆς τῆς χώρας, καὶ μετ' αὐτῆς τῆς κτηνοτροφίας, μὲ ἐμμέσως δυσάρεστα διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἀποτελέσματα εἰς τὴν κανονικὴν διατροφήν τοῦ λαοῦ.

Ἡ παράτασις τῆς ἐπικρατοῦσης ἀγνοίας καὶ ἀδιαφορίας των, — ἐξ ἧς οὐδεμίαν προσπάθειαν ἐξεδηλώθη ἔστω καὶ ὑπὸ τινων γεωπόνων πρὸς διόρθωσιν τῆς καταστάσεως — καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν ἀσκουμένη καταπίεσις ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημόνων, τῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸν γεωπονικὸν κλάδον, φυσικὸν ἦτο νὰ προκαλέσῃ πικρίαν καὶ ἀπογοήτευσιν, αἱ ὁποῖαι συνετέλεσαν εἰς τὴν παραίτησιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀρκετῶν ἐκλεκτῶν ἐπιστημόνων μὴ γεωπόνων ἢ εἰς τὴν μετανάστευσιν ἄλλων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀκόμη ἐπικρατοῦσης τοιαύτης τάσεως καὶ ἴσως πίεσεως ἐξασκουμένης ὑπὸ τινων γεωργικῶν κύκλων ἐπὶ τῶν πολιτικῶν τῆς χώρας, διὰ τὸν «δοξασμὸν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πανσοφίας τοῦ γεωπονικοῦ κλάδου», εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον 20ὸν Παγκόσμιον Κτηνιατρικὸν Συνέδριον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐλέχθη, ἔλαβε χώραν εἰς Θεσσαλονίκην τὸν παρελθόντα Ἰούλιον, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριόν του, ἀποτελούμενον ἀπὸ τοὺς κορυφαίους τῆς κτηνιατρικῆς ἐπιστήμης ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου, ἐζήτησε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ὑποβολὴν πρὸς αὐτὸν τῶν πορισμάτων τοῦ Συνεδρίου, ἵνα ταῦτα «μελετηθῶσιν ἀπὸ τοὺς γεωπόνους τοῦ Ὑπ. Γεωργίας καὶ ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τούτων». Αἱ ὀλίγαι αὐται λέξεις δίδουν ἀσφαλῶς ἀκριβῆ εἰκόνα περὶ τῆς ἐπικρατοῦσης καταστάσεως εἰς βῆρος τῶν ἐπιστημόνων τῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸν γεωπονικὸν κλάδον, ὡς τῶν κτηνιάτρων ἀσφαλῶς, τῶν δασικῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ζοῦν καὶ νὰ ἀναπνέουν τὸν καταθλιπτικὸν καὶ ἀποπνικτικὸν ἀέρα ἑνὸς περιβάλλοντος, καταρρυπανθέντος ἐξ ἐγκεφαλικῶν ἀποπλύσεων τῶν ἀφελῶν θυμάτων των, μερικῶν πολιτικῶν τῆς χώρας.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ συμπεριφορὰ αὕτη τῶν γεωπόνων ἦτο καὶ εἶναι κατακριτέα, νομίζω ὅτι καὶ ἡ στάσις τῶν κτηνιάτρων ἦτο καὶ εἶναι ἐν πολλοῖς ψεκτῆ, διότι εἰς τὰς δεχομένας ἐπιθέσεις δὲν ἀντέδρασαν, ὡς ἔδει εἰς ἐπιστήμονας, μορφωθέντας εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἐπιδείξαντας ἀξίεπαινον ἐπαγγελματικὴν σταδιοδρομίαν. Ἴσως αἱ ὕφιστάμεναι βιοτικάι ἀνάγκαι νὰ ὑπέβαλον εἰς αὐτοὺς σιγὴν ἢ νὰ ὤθησαν αὐτοὺς μόνον εἰς χλιαρὰς διαμαρτυρίας.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ κυρία αἰτία τῆς δημιουργηθείσης, ἦττον εὐχαρίστου καταστάσεως ὀφείλεται εἰς τὴν ἔλλειψιν ὁμοιοῦς μεταξὺ τῶν κτηνιάτρων λόγῳ τῆς δημιουργίας εἰδικότητων καὶ ὁμάδων μὲ ἴδια

συμφέροντα, εἰς τὴν διακρίνουσαν τὸν κτηνιατρικὸν κόσμον ἰδιότητα ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ὑπαναπτύξεως τοῦ ὀργανωτικοῦ ἐπαγγελματικοῦ πνεύματος καὶ πιθανῶς, εἰς τὴν εὐκόλον ἐξεύρεσιν συμπληρωματικῶν οἰκονομικῶν πόρων ἐκ τῆς ἰδιωτικῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός των.

Ἐάν καὶ ἡ δύναμις τοῦ κτηνιάτρου εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος εἶναι μεγάλη, προσομοιάζουσα πρὸς ἐκείνην τοῦ λέοντος — βεβαίως ὅταν οὗτος κατανοήσῃ καὶ χρησιμοποίησῃ ταύτην καταλλήλως — ἐν τούτοις ἡ ἔλλειψις ἀγάπης πρὸς ὀργάνωσιν καὶ ἡ δεικνυομένη ἀδιαφορία εἰς τὰ τοῦ κλάδου του, μεταβάλλει τὸν κτηνίατρον συνήθως εἰς «πρόβατον», τὸ ὅποιον ζεῖ διὰ τὸ νὰ γίνεταί θύμα ἐκμεταλλεύσεως καὶ νὰ ὑποβάλλεται εἰς θυσίας.

Ἐὰς ἐλπίζομεν ὅτι μὲ τὴν πάροδον χρόνου, τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, τὴν διαφώτισιν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ὡς καὶ μὲ τὴν χειραφέτησιν τοῦ κτηνιατρικοῦ κόσμου δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον χῶρος διὰ τοιοῦτου εἴδους ἐκδηλώσεις καὶ πράξεις ἀδικίας καὶ παραλογισμοῦ.

Ἡ ἐλπίς διὰ τὴν διευθέτησιν καὶ διόρθωσιν τῶν ἐκκρεμούντων τούτων ἀτόπων, τὰ ὅποια, ὡς φαίνεται, θὰ διατηρηθοῦν ἀκόμη ἐπὶ τινα χρόνον, θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ ἡ ἀποκατάστασις πλήρους ἁρμονίας διὰ τὴν δικαίαν ἐπίτευξιν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ τῆς εὐημερίας καὶ εὐζωΐας τῶν συνανθρώπων μας, θὰ συντελεσθῇ εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, μὲ βῆμα σταθερόν.

2. Κτηνίατροι καὶ Ἴατροί

Αἱ σχέσεις μεταξύ κτηνιάτρων καὶ ἱατρῶν δέον νὰ εἶναι φιλικαί, μὲ γνώμονα τὴν συνεργασίαν καὶ ἰσότητα, καθ' ὅσον ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς εἶναι ἐν πολλοῖς κοινός, ἀνεξαρτήτως τῆς διαφορᾶς τοῦ ζωολογικοῦ εἴδους τῶν ἀσθενῶν αὐτῶν.

Εἶναι βέβαιον ὅτι μερικοὶ ἱατροί, λόγῳ ἀνεπαρκοῦς κατανοήσεως καὶ ὑπερβολικῆς ὑπεροψίας, θὰ δυσκολευθοῦν νὰ θεωρήσουν ἐπαγγελματικῶς ἴσον τὸν κτηνίατρον, ὅπως πράττουν τοῦτο καὶ διὰ τὸν κοινὸν ὀφθαλμολόγον ἢ τὸν ὀδοντοῖατρόν. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἀκόμη καὶ μεταξύ τῶν ἱατρῶν ὑπάρχουν διαφοραὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν συναδέλφων των. Ὁ χειρουργὸς καρδιολόγος π. χ. βλέπει περιφρονητικῶς τὸν χειρουργὸν ὀρθοπαιδικῆς καὶ οὗτος μὲ τὴν σειρὰν του θεωρεῖ τὸν κοινὸν γενικὸν χειρουργὸν, ὡς μὴ ἀνήκοντα εἰς τὸν κύκλον τῆς ὁμάδος των. Πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ἡ ἱεραρχία ἐντὸς τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι ἀρκούντως δυσνόητος. Πράγματι πολλοὶ ἱατροὶ παραπονοῦνται, ὅτι μερικοὶ συνάδελφοι δὲν τοὺς μεταχειρίζονται ὡς ἰσοτίμους.

Συνεργασία καὶ ἀνταλλαγὰὶ γνώμων, εὐκαιρίας τυχοῦσης, δανεισμοὶ ἰ ἐπιστημονικῶν βιβλίων καὶ ὀργάνων καὶ ὀργάνωσις ὁμάδων ἐρεῦνης δέον

νά επιδιώκονται, ὁσάκις αὐται συμβάλλουν καὶ ἀποσκοποῦν διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἀσθενῶν τῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἔναντι οἴασ- δῆποτε συμπεριφορᾶς τῶν ἐν ζώοις συναδέλφων ὀφείλομεν νὰ ἐπιδεικνύω- μεν ἄψογον διαγωγὴν καὶ ἀνωτερότητα καὶ εἰς τὰς συζητήσεις μας νὰ προ- βάλλωμεν ἐπιχειρήματα καὶ πορίσματα ἐξαχθέντα μόνον κατόπιν μελέτης καὶ λελογισμένου συνδυασμοῦ ὑπαρχουσῶν γνώσεων καὶ ἐπικρατουσῶν γνώμων, χωρὶς βεβαίως ν' ἀγνοῶμεν καὶ τὰ τυχὸν ἀποκτηθέντα διδάγματα μακροχρονίου πείρας. Ἐν γένει ἐπιβάλλεται νὰ χρησιμοποιῶμεν τρόπους, οἱ ὅποιοι θὰ συντελέσουν εἰς τὴν κατανόησιν τῆς μεγάλης τῶν πλάνης.

Οὐχ ἦττον, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, τὸ ὅτι αἱ γνῶμαι μεταξὺ ἐπιστη- μῶν διῆστανται ὡς πρὸς τὰ μέσα τὰ ὅποια συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἰατρικῆς. Πολλοὶ τῶν ἐπιστημῶν φρονοῦν ὅτι ἡ βελτίωσις τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου προῆλθε περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νεωτέρας τεχνολογίας παρά ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων, αἱ ὅποια ἐγένοντο διὰ τῆς ἐρεύνης εἰς τὴν βιολογίαν καὶ τὰς συγγενεῖς ἐπιστήμας. Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι ὅλαι αἱ ἐπιστήμαι εἶναι χρήσιμοι καὶ ὅτι ἐκ τῆς συνεργασίας ὅλων τῶν θεραπόντων αὐτὰς σφυρηλατοῦνται τὰ πλέον δυναμικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέσα κοινωνικῆς προόδου.

Ἄναμφισβητήτως, ὅλαι αἱ ἐπιστήμαι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον, προσ- παθοῦν νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν λύσιν ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ δημιουργήσουν ἐν περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οὗτος θὰ διάγῃ τὴν ἐφήμερον ζωὴν του ἐν σχετικῇ εὐτυχίᾳ καὶ εὐημερίᾳ.

3. Κτηνίατροι καὶ Φαρμακοποιοὶ

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ σχέσεις μεταξὺ κτηνιάτρων καὶ φαρμακοποιῶν ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν φιλικαὶ καὶ στεναί, διότι ἀμφότεροι εἶναι ὑπεύθυνοι ἐν πολλοῖς διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς ὑγείας τόσοσ τοῦ ἀνθρώπου ὅσον καὶ τῶν ζώων. Τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ δέον νὰ εἶναι οὐχὶ ἀνταγωνιστικά, ἀλλὰ συμ- πληρωματικά.

Ἄμφότεροι δέον νὰ ἐνεργοῦν ὡς πιστοὶ σύμμαχοι εἰς τὴν προάσπισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων ἐναντίον τῶν ἀπειλούντων αὐτοὺς κινδύνων τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἄνευ ἐλέγχου χορηγήσεως συνταγῶν διὰ τὴν προμήθειαν διεγερτικῶν, ὑπνωτικῶν, κατευναστικῶν κλπ. ἐπιβλαβῶν φαρμάκων καὶ ἐκ τῆς πωλήσεως τοιοῦτων διὰ ταχυδρομικῶν παραγγελιῶν ἢ ἀποκτήσεως τοιοῦτων ἐκ τῆς διαθέσεως τῶν ἄνευ ἐπισήμου ἐξουσιοδοτή- σεως ὑπὸ τῶν φαρμακεμπόρων.

Ἔσαστως ἐν μέγα πρόβλημα, τὸ προκαλοῦν ἀνησυχίας, εἶναι, ὡς ἐλέχθη, ἡ χρησιμοποίησις χημικῶν οἰστρογόνων ἢ προσθετικῶν εἰς κτηνο- τροφικά φυράματα διατροφῆς ζώων πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ

σωματικού βάρους τῶν κρεατοπαραγωγικῶν τοιούτων, ἢ ἄλλων χημικῶν συνθέτων σκευασμάτων τῶν χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν πρὸς περίθλαψιν, περιποίησην ἢ ὑγιεινὴν τῶν ζώων των, ὡς καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων ἐν χρήσει διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν φυτῶν, καταστροφήν τῶν ζιζανίων ἢ παρασίτων, λίπανσιν ἀγρῶν (χημικῶν λιπασμάτων) ἢ ἄλλων διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, τὰ ὁποῖα δυνατόν νὰ ἔχουν καρκινογόνους ιδιότητες ἐκ συχνῆς χρήσεως ἢ παρατεταμένης ἐνεργείας αὐτῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ζῶα. Οὐχ ἦττον, ἄλλα γεωργικὰ εἰδικὰ [παρασκευάσματα, ὡς τὰ διάφορα ἀντιβιοτικά καὶ ἀρσενικοῦχα, τὰ ἰδιοσκευάσματα, ὡς τὰ διάφορα ἀντιβιοτικά καὶ ἀρσενικοῦχα, τὰ ἰδιοσκευάσματα, τὰ χρησιμοποιούμενα εἰς τὴν διατροφήν καὶ θεραπείαν τῶν ζώων, ὡς καὶ ἄλλαι δυνητικῶς ἐπιβλαβεῖς οὐσίαι, αἱ χρησιμοποιούμεναι ἐνίοτε εἰς ἀντικατάστασιν ἢ συμπλήρωσιν τροφῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω [κατηγορίαν.

Εἰδικῶς ἡ χρῆσις τοῦ diethylstilbestrol (DES) εἰς τὴν διατροφήν τῶν ζώων ἀποτελεῖ, ὡς ἐλέχθη, σοβαρὸν κίνδυνον δημοσίας ὑγείας, ὡς δυνητικῶς καρκινογόνου διὰ τὸν ἄνθρωπον. Τὸ DES, κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ Ἑθνικοῦ Καρκινικοῦ Ἰνστιτούτου (National Cancer Institute) τῶν Η.Π.Α. εἶναι ἰκανὸν ἀκόμη καὶ εἰς μικροτάτας ποσότητας, 0,000.000.070 γραμ. ἡμερησίως νὰ προκαλῆ καρκίνον τοῦ μαστικοῦ ἀδένου εἰς τὸν μῦν. Ὡσαύτως δεδομένα ἐκ πειραμάτων εἰς τὰ ζῶα κατὰ τὴν τελευταίαν 30ετίαν ἀπέδειξαν ὅτι τὸ DES ὡς καὶ τὰ ἄλλα συγγενῆ συνθετικά οἰστρογόνα προκαλοῦν κακοήθεις ὄγκους εἰς τοῦλάχιστον 5 διάφορα εἶδη ζώων.

Ἐπιπροσθέτως παρατηρήθη παρατεταμένη κατακράτησις τοῦ ἀνωτέρου συνθέτου εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῶν ζώων. Διὰ τοῦτο μέχρι πρό τινας εἰς περίπτωσιν χρησιμοποίησεως DES εἰς κρεατοπαραγωγὰ ζῶα, ὁ χρόνος διακοπῆς χορηγήσεως τούτου, 2 - 7 ἡμέρας πρὸ τῆς σφαγῆς αὐτῶν, εἶχεν ἤδη καθορισθῆ ὑποχρεωτικῶς διὰ νόμου εἰς τὰς Η.Π.Α. Παρὰ ταῦτα ἔχνη DES ἀνευρέθησαν εἰς τὸ ἥπαρ τῶν βοοειδῶν ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν διακοπὴν χορηγήσεως τοῦ συνθέτου τούτου ἐντὸς ρηθέντος χρονικοῦ διαστήματος πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προεκάλεσε σοβαρὰν ἀνησυχίαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δημοσίας ὑγείας. Κατόπιν τούτου ἡ περίοδος διακοπῆς χορηγήσεως τοῦ DES πρὸ τῆς σφαγῆς τῶν ζώων ἠξήθη εἰς 15 ἡμέρας.

Κατὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος πονήματος τὸ Ἀμερικανικὸν Κογκρέσσον ἐνέκρινε νομοθεσίαν περὶ τελείας ἀπαγορεύσεως τῆς χρήσεως τοῦ DES εἰς μίγματα ζωοτροφῶν τῶν βοοειδῶν, μέχρις ὅτου αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι διὰ τὴν αἰτιολογίαν τοῦ καρκίνου ἢ τοῦ ρόλου τῶν καρκινογόνων συνθέτων ἀποδείξουν τὸ ἀβλαβὲς τοῦ συνθέτου τούτου.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν προέκυψεν ὅτι ἐμφυτεύματα τοῦ DES ὑπὸ μορφήν σφαιριδίων ἐμφυτευθέντων εἰς τὸ δέρμα 120 ἡμέρας πρὸ τῆς σφαγῆς τοῦ ζώου δὲν ἀφίνουν ὑπολείμματα εἰς τὸ κρέας, πρᾶγμα ὅπερ ἐχαιρετίσθη

μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τῶν κτηνοτρόφων. Ὡς ἐλέχθη, ἐκτὸς τοῦ DES ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα ὑποκατάστατα, ὡς:

1) Τὸ Synovex-S δι' ἐμφυτεύματα εἰς ἐκτομισθέντας ταύρους. Τὸ σύνθετον τοῦτο εἶναι μίγμα 200 mg προγεστερόνης (progesterone) καὶ 20 mg βενζοϊκῆς οἰστραδιόλης (estradiol benzoate) καθὼς καὶ τὸ ἀντίστοιχον αὐτοῦ διὰ μοσχίδας, τὸ Synovex-H, ὅπερ ἀποτελεῖται ὡσαύτως ἀπὸ 20 mg βενζοϊκῆς οἰστραδιόλης ἀλλὰ καὶ ἀπὸ 200 mg προπιονικῆς τεστοστερόνης (testosterone propeonate). Ἀμφότερα προκαλοῦν ἐπιτάχυνσιν τῆς σωματικῆς αὐξήσεως καὶ βελτίωσιν ἀξιοποιήσεως τῶν τροφῶν ὁμοίας τῶν τοῦ DES.

2) Τὸ Balgro (εἰς ἐμφυτεύματα). Τὸ σύνθετον τοῦτο χρησιμοποιεῖται δι' ἀμφότερα τὰ γένη.

3) Τὸ MGA ἢ Melengestrole acetate. Τοῦτο εἶναι ἐν στεροειδῆς κατάλληλον διὰ μοσχίδας καὶ χορηγεῖται per os. Εἰς τὸν ὄργανισμόν τοῦτο ἐνεργεῖ ὅπως τὸ DES καὶ ἐπὶ πλέον παρεμποδίζει τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ὄργανου. Ἡ χορήγησις τοῦ συνθέτου τούτου δεόν νὰ διακοπῇ 48 ὥρας πρὸ τῆς σφαγῆς τῶν ζώων. Ὅλα τ' ἀνωτέρω σύνθετα στεροειδῶν δύνανται ν' ἀνιχνευθῶσιν εἰς τὸ κρέας διὰ τῶν μεταβολῶν τὰς ὁποίας προκαλοῦν εἰς τὴν μήτραν μυῶν (2-Week Mouse Uterine Essay). Ὁ ἐλεγχος οὗτος εἶναι λίαν εὐαίσθητος με δυνατότητα ἀνιχνεύσεως 2PPB περίπου.

4) Τὸ Rumeusin, χρησιμοποιούμενον διὰ τῶν τροφῶν. Χημικῶς τοῦτο εἶναι ἐν ἀντιβιοτικῶν τοῦ εἴδους μονενσίνης (Monensin). Τοῦτο ἔχει χρησιμοποιηθῆ καὶ ὡς κοκκιδιοστατικὸν εἰς τὰ πουλερικά. Ἡ ἐνέργεια του ὀφείλεται εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς ἐνζυματικῆς δραστηριότητος με ἀποτέλεσμα τὴν αὐξήσιν τῆς ἀναλογίας προπιονικοῦ ὀξέος ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ὀξικοῦ τοιούτου εἰς τὸν προστόμαχον (Rumin) τῶν μηρυκαστικῶν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ ἄλλα σύνθετα ἀντιβιοτικά ὡς τὰ Bacitracin (zinc), Chlortetracycline, Erythromycin, Thiocyanate, Oxytetracyclin καὶ ἄλλα. Ἐν τούτοις ἢ χρήσις τούτων δεόν νὰ γίνεται μετὰ συνέσεως καθ' ὅσον δὲν γνωρίζομεν ἀκόμη τὰς μεταβολάς, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ προέλθουν εἰς τὸ οἰκოსύστημα ἐκ τῆς παρατεταμένης χρήσεως τούτων εἰς τὰ ζῶα καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον.

4. Κτηνίατροι καὶ Ζωολόγοι (Ζωολογικοὶ Κῆποι)

Ἄν καὶ οἰοσδήποτε εἰδικὸς εἰς τὰ τῆς διοικήσεως ἢ διαχειρίσεως, ἀκόμη καὶ δικηγόρος ἢ τραπεζίτης, δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς διευθυντῆς Ζωολογικῶν Κήπων, ἐν τούτοις, ἐὰν τὸ πρόσωπον τοῦτο εἶναι κτηνίατρος, οὗτος ἔχει ἐν ἐπὶ πλέον πλεονέκτημα ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει κτηνιατρικὴν μόρφωσιν. Ὀλίγα πρόσωπα εἶναι τόσον ἐμ-

πειρα, ὅσον οἱ κτηνίατροι εἰς τὰ προβλήματα διατροφῆς, οἰκισμοῦ, υγείας καὶ ἐν γένει περιποιήσεως καὶ περιθάλψεως τῶν ζώων εἰς τὰ ἰδρύματα ταῦτα.

Φυσικά, δὲν πρέπει ν' ἀγνοῶνται καὶ αἱ ἄλλαι ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ὁ διευθυντὴς ζωολογικοῦ κήπου ἔχει νὰ ἐκπληρώνη, ὅπως π. χ. αἱ τοιαῦται, αἱ συνδεδεμέναι μὲ ζητήματα ψυχαγωγίας, ἀθλητισμοῦ καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ κοινοῦ. Αἱ ὑποχρεώσεις αὗται εἶναι συνυφασμέναι μὲ τὰς φροντίδας πρὸς ἀπόκτησιν ἢ προμήθειαν καὶ ἐνσταυλισμὸν τῶν ζώων τούτων, ὡς καὶ πρὸς ἀπομιμήσεις τοῦ περιβάλλοντος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἕκαστον εἶδος ζώου διαβιοῖ (κατασκευὴ τεχνητῶν λιμνῶν ἢ ὀρέων, καλλιέργεια ἐξωτικῶν φυτῶν, ἢ χρῆσις καταλλήλου τεχνητῆς διακοσμήσεως, κλπ.). Ὡσαύτως δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι μερικοὶ ἐπιστήμονες ἐνδιαφέρονται καὶ μὲ φάσεις τινὰς τῆς συγκριτικῆς παθολογίας, τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος, ἐρεύνας εἰς πιθήκους, ὡς καὶ μὲ ἄλλης φύσεως ζητήματα.

Ὡσαύτως δὲν πρέπει νὰ παραβλέπωνται καὶ αἱ κατὰ καιροὺς παρατηρούμεναι δυσαρέσκειαι ἢ ἀντιδράσεις ἐκ μέρους ζωολόγων μὲ τὴν τοποθετησιν ἐνὸς κτηνιάτρου ὡς διευθυντοῦ ζωολογικοῦ κήπου ὅπως τοῦτο φυσικὰ θὰ συνέβαινε μὲ τὴν παρείσφρησιν ἄλλων ἐπιστημόνων εἰς τὸν κλάδον μας. Ἐν ἐκ τῶν κυρίων πλεονεκτημάτων τῆς τοποθετήσεως ἐκεῖ ἐνὸς κτηνιάτρου εἶναι τὸ ὅτι τὸ κοινὸν ἔχει μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν.

Ἐν τούτοις διὰ τὸν κτηνίατρον πληροῦντα τὴν ἀνωτέρω θέσιν δημιουργεῖται τὸ μειονέκτημα τοῦ ὅτι οὗτος ὑφίσταται συχνὰ ἐνοχλήσεις ἐκ διαφόρων ζωοφίλων, διατηρούντων ἐξωτικά ζῶα καὶ μὲ διαφόρους ἐρωτήσεις καὶ αἰτήσεις συμβουλῶν ἢ πληροφοριῶν σχετικὰ μὲ τὴν διατήρησιν τοιούτων ζώων εἰς τὰς οἰκίας των ἢ ἀγροκτήματά των. Παρὰ ταῦτα, τοιαῦται θέσεις εἰς ζωολογικοὺς κήπους δέον νὰ ἐπιδιώκωνται, ὡσάκις ἢ εὐκαιρία παρουσιάζεται ἢ ὁ ζῆλος πρὸς ἀπόκτησιν εὐρυτέρων γνώσεων ἐπὶ τοῦ καθόλου βίου τῶν ἀγρίων ζώων ἢ τῆς νοσολογίας τούτων εἶναι μέγας. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ ὠφέλεια τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ κλάδου θὰ εἶναι οὐχὶ ἐγκαταφρόνητος.

5. Κτηνίατροι καὶ Ἑταιρεῖαι Προστασίας Ζώων

Αἱ σχέσεις μεταξὺ κτηνιάτρων καὶ φιλοζώων ἢ Ἑταιρειῶν Προστασίας ζώων ἔχουν ἤδη καθορισθῆ εἰς πολλὰς χώρας δι' εἰδικῶν καὶ ἀμοιβαίων συμφωνιῶν ἢ καὶ διὰ νόμων.

Τὸ ζήτημα τῆς προστασίας καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως εὐζωΐας διὰ τὰ ζῶα, ὡς καὶ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν εἰς τὸ ἄμεσον περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου ἔχει σπουδαιότητα σημασίαν, ὄχι μόνον διὰ τὸν κτηνίατρον εἰς τὴν κοινωνίαν ἐνὸς πολιτισμένου κράτους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ρόλον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ σπουδαιότης τοῦ ρόλου τῶν ζώων εἰς τὴν κοινωνίαν καταδει-

κνύεται πρῶτον ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2 ἀποφάσεως τοῦ 20οῦ Παγκοσμίου Κτηνιατρικοῦ Συνεδρίου διὰ τῆς ὁποίας συνιστᾶται εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν διαφόρων ἐθνῶν ἢ λῆψις μέτρων βελτιώσεως συνθηκῶν φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως ἀνέτου καὶ ἀκινδύνου ταξειδίου διὰ ζωᾶ μεταφερόμενα ἀεροπορικῶς καὶ δεύτερον ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5 τοιαύτης τοῦ ἰδίου Συνεδρίου, ἀναφερομένης εἰς τὴν προστασίαν καὶ διατήρησιν τῆς ζωῆς τῶν ἀγρίων ζῶων.

Εἰς τὰς Η.Π.Α. ὑπάρχουν τέσσαρες κυρίως νόμοι, οἱ ὅποιοι ρυθμίζουν τὴν προστασίαν καὶ ἐν γένει τὸν χειρισμὸν τῶν διαφόρων εἰδῶν ζῶων.

Τοιοῦτοι νόμοι εἶναι: 1) Ὁ νόμος περὶ «ἀνθρωπίνου» τρόπου σφαγῆς ζῶων. 2) Ὁ νόμος περὶ προστασίας πειραματοζῶων. 3) Ὁ νόμος περὶ διατηρήσεως καὶ διασώσεως εἰδῶν ζῶων εὐρισκομένων εἰς τὸ στάδιον ἐξαφανίσεως εἰς τὰς χώρας τῆς καταγωγῆς αὐτῶν καὶ 4) Ὁ νόμος περὶ διατηρήσεως τῶν ζῶων ἐν γένει (προλήψεως τραυματισμῶν, τρόπου χειρισμοῦ, μεταφορᾶς κλπ.). Οἱ κρατικοὶ κτηνίατροι καὶ οἱ ἰδιῶται τοιοῦτοι, καθὼς καὶ ἄλλαι ὀργανώσεις προστασίας ζῶων ἀκόμη καὶ οἱ ἀπλῶς φιλόζωοι πολῖται ἐπιβλέπουν διὰ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τούτων.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς πρὸς τὰ ζωᾶ ἀγάπης καὶ εἰς ἐκδήλωσιν εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτὰ διὰ τὰς προσφερομένας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἕκαστος κτηνίατρος εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ αἰσθάνεται ὑποχρέωσιν καὶ ὑπερηφάνειαν νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του προθύμως καὶ ἀμισθὶ ἢ μὲ ἡλαττωμένην ἀμοιβὴν διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν ζῶων ἐκεῖνων, τῶν ὁποίων οἱ ἰδιοκτῆται εἶναι πτωχοὶ ἢ δὲν δύνανται νὰ πληρώσουν. Ἐξ ἀντιθέτου, οἱ κτηνίατροι εἶναι δίκαιον νὰ μὴ ὑποχρεῶνται νὰ πληρώνουν ἐκ τοῦ βαλαντίου των, εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐν ζῶον ὀδηγεῖται πρὸς θεραπείαν εἰς αὐτοὺς ὑπὸ φιλανθρωπικῶν τινῶν ἐταιρειῶν ἢ ἄλλων ὀργανώσεων, λόγῳ τραυματισμοῦ τοῦ ζῶου ὑπὸ αὐτοκινήτου ἢ λόγῳ ἄλλης αἰτίας, ὀφειλομένης εἰς πράξεις εὐπόρων ἀτόμων, ἰκανῶν νὰ πληρώσουν.

Εἰς τὴν χώραν μας ὁ περὶ προστασίας ζῶων νόμος χρῆζει ἀναθεωρήσεως ἢ συμπληρώσεως ἵνα προσαρμοσθῇ μὲ τὰς ἐπικρατούσας τὴν σήμερον κανονικὰς συνθήκας καὶ τὰς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ τῶν ἡπειρωτικῶν συγκοινωνιῶν ὑπαγορευομένας τοιαύτας.

6. Κτηνίατροι καὶ Βοηθοὶ (Νοσοκόμοι Κτηνῶν)

Ἄρχικῶς ἡ δραστηριότης τοῦ κλάδου μας ἐβασίζετο ἐν πολλοῖς εἰς χειρωνακτικὴν ἐργασίαν. Μὲ τὴν ἀνδρωσιν ὅμως τοῦ ἐπαγγέλματός μας καὶ τὴν σημειουμένην ὀσημέραι ἐπιστημονικὴν πρόοδον καὶ τὴν τεχνολογικὴν βελτίωσιν, τὸ ἔργον μας τείνει νὰ καταστῇ διανοητικὸν μᾶλλον παρά χειρωνακτικόν. Διὰ τοῦτο ἡ ἐπικουρικὴ βοήθεια δύναται νὰ προσφέρῃ μεγάλα πλεονεκτήματα εἰς τὸν κτηνίατρον τῆς σήμερον.

Μέχρι πρό τινος ή παροχή τοιούτου είδους έργασίας δέν είχεν έκτιμηθί έπαρκώς και τοϋτο λόγω τοϋ φόβου, ότι τὰ πρόσωπα τὰ εκπαιδευθέντα προς τόν σκοπόν τοϋτον θά ήδύναντο νά διαφύγουν από την επίβλεψιν και τόν έλεγχον τών κτηνιάτρων. Η αντίδρασις αυτή ηδξάνετο και εκ τής άβεβαιότητας και άμφιβολίας τοϋ κατά πόσον θά ήτο δυνατόν νά καταβληθί ίκανοποιητικός μισθός εις τοιούτους βοηθούς, έχοντας έστω και μερικην πανεπιστημιακήν μόρφωσιν. Έν τούτοις, ή βελτίωσις τής εξασκήσεως τοϋ κτηνιατρικού επαγγέλματος, τὸ πολύπλοκον τοϋ χειρισμοϋ και τής εξασκήσεως τής νεωτέρας κτηνιατρικής έπιστήμης, ως και ή εξύψωσις τοϋ μορφωτικού επιπέδου τών πελατών τοϋ κτηνιάτρου, οί όποιοι την σημερον άπαιτοϋν την χρήσιν τελειοποιημένων και εξαιρετικής άποτελεσματικότητας μέσων προς εξυπηρέτησιν των, συνετέλεσαν συνεργειστικώς εις την άποσόβησιν τοϋ κινδύνου τούτου.

Τὸ ζήτημα τής χρησιμοποίησεως νοσοκόμων κτηνῶν εις την Έλλάδα δέν είναι και πολὺ νέον διὰ τὸ επάγγελμά μας. Πρώτη ή στρατιωτική ύπηρεσία μας είχεν εγκαινιάσει τόν θεσμόν τοϋτον κατά τόν Α΄ Παγκόσμιον πόλεμον διὰ συντόμου εκπαιδεύσεως τοιούτων βοηθῶν προς εξυπηρέτησιν τών μεγάλων άναγκῶν τοϋ στρατοϋ, χρησιμοποιοϋντος τότε άποκλειστικώς ζῶα διὰ τὰς μετακινήσεις του.

Εις τὰς Η.Π.Α. ή εκπαίδευσις τοιούτων βοηθῶν ήρχισεν εις την πολιτείαν τής Νέας Υόρκης κατά τὸ 1963, καθ' όν χρόνον τὸ ζήτημα τής δυνατότητος εϋδοκίμου χρήσεως μιᾶς τοιαύτης καινοτομίας διὰ τὸ μέλλον τοϋ κτηνιατρικού επαγγέλματος άπετέλει άντικείμενον έρεϋνης εις τὰς κτηνιατρικὰς σχολὰς τοϋ Πανεπιστημίου τής Καλιφορνίας και τοϋ Όχάϊο.

Η άρχική αντίδρασις έναντίον τοϋ θεσμοϋ τών νοσοκόμων κτηνῶν (Animal Technicians) προήλθε κυρίως εκ τών κτηνιάτρων μεγάλων ζῶων εις τέσσαρας μόνον πολιτείας. Μετά τὸ 1964 όμως τὸ ενδιαφέρον διὰ τοϋς νοσοκόμους κτηνῶν ηδξήσε καταπληκτικῶς. Η αίτία τούτου ὠφείλετο εις την ύπαρξιν ίκανῶν χρηματικῶν ποσῶν δι' εκπαιδευτικούς σκοποὺς και εις την έπιτυχή χρησιμοποίησιν τών πρώτων νοσοκόμων, ως βοηθητικοϋ προσωπικοϋ εις τὰς έρεϋνας βιολογικῶν έπιστημῶν εκτελουμένας εις τὰ διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα, εις τὰ όποια πειραματισμοί επί ζῶων διεξήγοντο εις μεγάλην κλίμακα. Βραδύτερον αί διάφοροι κτηνοτροφικαί ὀργανώσεις βοοτροφίας, πτηνοτροφίας, γαλακτοκομίας κλπ. έξεδήλωσαν μέγα ένδιαφέρον διὰ την εκπαίδευσιν τοιούτου βοηθητικοϋ προσωπικοϋ.

Έν αντιθέσει προς τοϋς κτηνιάτρος μεγάλων ζῶων, οί τοιοϋτοι μικρῶν ζῶων έδέχθησαν έξ άρχής την ιδέαν ταύτην μετ' ένθουσιασμοϋ, διότι διείδον την δυνατότητα τοϋ θεσμοϋ τούτου εις την εξύψωσιν τοϋ επαγγέλματός των και την παροχήν καλλιτέρας ύπηρεσίας εις τοϋς πελάτας των. Διὰ τών νοσοκόμων είναι δυνατόν νά πραγματοποιηθί ή άπελευθέρωσις τών κτη-

νιάτρων ἀπὸ τὰ διάφορα εἶδη λεπτομερειακῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία δημιουργεῖ χρονοτριβὴν καὶ καταπόνησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου καταλήγει εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τοῦ κυρίου ἔργου αὐτῶν.

Ὡς βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν υἰοθέτησιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ τούτου τὴν σήμερον θεωρεῖται ὁ ἐπακριβὴς καθορισμὸς τῶν καθηκόντων τῶν καὶ τῶν μαθημάτων ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ λῆψις νομοθετικῶν μέτρων πρὸς περιορισμὸν καὶ ἔλεγχον κακῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν. Σήμερον εἰς τὰς Η.Π.Α. ὑπάρχουν ἄνω τῶν 46 ζωϊκῆς τεχνολογίας προγραμμάτων, διαρκείας 2 καὶ πλέον ἐτῶν. Ἐκ τούτων 12 ἔχουν ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Κτηνιατρικῆς Ἑταιρείας. Σχετικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξερχομένων κατ' ἔτος ἐκ τῶν σχετικῶν σχολῶν φέρει εἰς φῶς τὴν ὑπαρξίν μιᾶς ἀναλογίας 2 νοσοκόμων κτηνῶν πρὸς 3 ἀποφοιτοῦντας ἀπὸ τὰς κτηνιατρικὰς σχολὰς κατ' ἔτος. Ἐξ αἰτίας τούτου ἐδημιουργήθη ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν θεσμὸν τοῦτον, δι' ὃ καὶ ἐφαρμόζεται αὐστηρὰ ἐπίβλεψις ἐκ μέρους τῶν κτηνιάτρων ὡς πρὸς τὴν ἐγγραφὴν, ἐκπαίδευσιν καὶ ἐπαγγελματικὴν δραστηριότητα τῶν τοιούτων βοηθῶν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ λελογισμένη χρησιμοποίησις τοιούτων νοσοκόμων κτηνῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν κτηνιάτρων ἢ ὑπὸ τῶν κρατικῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν δύναται, κατὰ τὴν γνώμην μας, ν' ἀποβῆ ἐπωφελῆς. Ἐξ ἄλλου, τοῦτο θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς δραστηριότητος τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ εἰς ἄλλους τομεῖς. Χρειάζεται ὁμως βαθεῖα μελέτη τοῦ ζητήματος τούτου ὑφ' ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων, τῆς Ἑλληνικῆς Κτηνιατρικῆς Ἑταιρείας, τῆς Κτηνιατρικῆς Σχολῆς καὶ τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας πρὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τούτου.

Σκόπιμον τυγχάνει, ὅπως αἱ ἐνέργειαι ἡμῶν διέπονται ὑπὸ τὸ πνεῦμα συνέσεως, ἀλλὰ καὶ τοιούτου αἰσιοδοξίας, δι' ἓν λαμπρὸν μέλλον τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐπαγγέλματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Αἱ ἐκ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας δημιουργηθεῖσαι νέαι συνθήκαι καὶ δι' αὐτῶν κανονικαὶ μεταβολαί, ἔσχον δραματικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν καθηκόντων τοῦ κτηνιάτρου. Αἱ ὑποχρεώσεις αἱ ἀναγόμεναι εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν κτηνίατρον καὶ τὴν ὀργάνωσίν του εἶναι ἀπαραίτητοι πρὸς διατήρησιν τῆς ἐνότητος, τοῦ γοήτρου καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας του ὡς πρὸς χαλύβδωσιν ἐνὸς ἀνεξαρτήτου καὶ καλῶς αὐτοκυβερνωμένου ὀργανισμοῦ.

Ἐκ παραλλήλου τὰ καθήκοντα τούτου ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ περιλαμβάνουσι τὴν εὐσυνείδητον ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπαγγέλματός του μὲ γνώμονα

τὰ ἠθικώτερα καὶ ὑψηλότερα ἰδεώδη, τὴν ἐπίβλεψιν πρὸς ἀποφυγὴν κακῆς χρησιμοποίησεως φαρμάκων καὶ χημικῶν συνθέτων, ἐπιβλαβῶν εἰς τὰ ζῶα καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὴν ὀργάνωσιν ομάδων κτηνιάτρων μὲ διαφόρους ἐπαγγελματικὰς ἐπιδεξιότητας, τὴν προληπτικὴν κτηνιατρικὴν καὶ ἐν γένει τὸν προσανατολισμὸν πρὸς τὰς δημιουργουμένας ἀπαιτήσεις ἢ ἀνάγκας τῆς κοινωνίας.

Ἐκτὸς τοῦ ἀρχικοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς κτηνιατρικῆς, αἱ σημεριναὶ ἐπιδιώξεις αὐτῆς δέον νὰ περιλαμβάνουν: τὴν παραγωγὴν πειραματοζῶων καὶ τὴν κτηνιατρικὴν περίθαλψιν αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν τοιαύτην τῶν μικρῶν οἰκιακῶν ζῶων, ὧν ὁ ἀριθμὸς βαίνει αὐξανόμενος, τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς βιολογικὰς καὶ βιοϊατρικὰς ἐρεῦνας, τὴν ἐπὶ λογικοῦ τιμήματος ἀνάληψιν ἐτησίας ὑγιεινῆς περιθάλψεως ἀγελῶν ζῶων, τὴν ρασιοναλιστικὴν χρῆσιν μεθόδων θεραπείας καὶ τὸν περιορισμὸν τῶν ἐξόδων αὐτῆς καὶ γενικῶς τὴν αὔξησιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν ἐπεμβάσεων πρὸς πληρεστέραν ἱκανοποίησιν τῶν πελατῶν καὶ διὰ τούτου τὴν βελτίωσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἀμοιβῶν.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ καθήκοντα, τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν γνωστῶν βασικῶν κτηνιατρικῶν εἰδικότητων, αἱ ὁποῖαι ἀποσκοποῦσιν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ, ἄλλαι ἐπαγγελματικαὶ ὑποχρεώσεις ἐν σχέσει μὲ τὴν ζωοεπιστήμην, τὴν τεχνητὴν σπερματέγχυσιν, τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὰ τῆς δημοσίας υγείας ζωτικὰ ζητήματα, τὸν ἔλεγχον βιολογικῶν προϊόντων καὶ ἰδιοσκευασμάτων, τὴν ἔρευναν εἰς τὸν τομέα τῆς βιολογίας, ἀποτελοῦν τὴν σήμερον ἀρμοδιότητάς, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ζωτικαὶ διὰ τὸ μέλλον τοῦ κτηνιάτρου καὶ ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ.

Τέλος ἀναφέρεται τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων τοῦ κτηνιάτρου μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητος, ὡς καὶ τὸ τῆς σκοπιμότητος τῆς δημιουργίας βοηθῶν κτηνιάτρων πρὸς ἀνακούφισιν τούτων ἐκ τῶν πολλῶν ἀσχολιῶν.

**ΥΓΕΙΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΑΔΙΑΒΡΟΧΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΠΕΡΙΤΥΛΙΞΕΩΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Ἵ π ὀ

Α. ΓΙΩΤΗ*, Φ. ΧΑΡΙΣΗ* καὶ Κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ*

HYGIENIC STATUS OF GREASE PROOF PAPER USED FOR FOOD PACKAGING

By

A. YOTIS, PH. HARRISSIS, C. PAPANASTASIOU

SUMMARY

In order to determine the Hygienic Status and demonstrate the acceptability of Grease Proof Paper for Food Packaging, we examined 100 samples of it.

It were not found coliforms and coagulase positive staphylococci, whilst total bacterial number was very low.

It is deduced that the wide use of Grease Proof Paper does not imply any hazard for the consumer from the point of view of bacterial infection.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ εὐρυτάτη χρησιμοποίησις τοῦ ἀδιαβρόχου χάρτου (Grease Proof Paper - κοινῶς λαδόχαρτον), διὰ τὴν περιτύλιξιν πλείστων τροφίμων, ὑπὸ τῶν καταστημάτων λιανικῆς πωλήσεως, ὥθησεν ἡμᾶς εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐν θέματι μελέτης.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἐν λόγῳ χάρτης, ἀπὸ τῆς παραγωγῆς του, μέχρι τῆς χρησιμοποιήσεώς του ὑπὸ τῶν λιανοπωλητῶν, ὑφίσταται παντοειδεῖς χειρισμούς, οἱ ὅποιοι ἐκθέτουν τοῦτον εἰς ἐπιμολύνσεις, ὑπαγορεύει τὴν μελέτην τῆς ἐν γένει ὑπαρχούσης ἐπ' αὐτοῦ χλωρίδος.

Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς μελέτης ταύτης θὰ καταδειχθῶσιν αἱ ἐπιπτώσεις, ἃς τυχὸν θὰ ἔχη ἐπὶ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῶν τροφίμων, ἅτινα περιτυλίσσονται διὰ τοῦτου.

---

* Ἐργαστήριον Ἐλέγχου Τροφίμων τοῦ Κ.Κ.Π.Β.

Ὁ τυχόν ἀνευρεθησόμενος μέγας ἀριθμὸς κοινῆς χλωρίδος, περισσότερο δὲ ἢ παρουσία παθογόνων μικροβίων, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μόλυνσιν τῶν τροφίμων (τυροῦ, ὀβελίσκων, γλυκισμάτων κλπ.), ἅτινα συνήθως περιτυλίσσονται διὰ τοῦ χάρτου τούτου, μὲ πιθανὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν καταναλωτῶν.

ΥΑΙΚΟΝ

Ἐλήφθησαν δειγματοληπτικῶς 100 δείγματα ἐκ τοῦ ὡς ἄνω χάρτου. Ἡ ἐν λόγῳ δειγματοληψία διεχωρίσθη εἰς δύο φάσεις.

Κατὰ τὴν πρώτην φάσιν, ἐλήφθησαν 50 δείγματα ἐκ τῶν διαφόρων χαρτοπωλείων καὶ ἀποθηκῶν χάρτου καὶ δὴ, ἐκ τῆς εἰσέτι ἐσφραγισμένης συσκευασίας τῆς βιομηχανίας χάρτου. Τὰ δείγματα ταῦτα ἐθεωρήθη ὅτι ὑπέστησαν μόνον τοὺς χειρισμοὺς τῆς ἀρχικῆς συσκευασίας ἐκ μέρους τῆς βιομηχανίας.

Κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν, ἐλήφθησαν ἕτερα 50 δείγματα ἐκ καταστημάτων λιανικῆς πωλήσεως τροφίμων (κρεοπωλεῖα, ζαχαροπλαστεῖα, παντοπωλεῖα κλπ.). Τὰ δείγματα ταῦτα ἐθεωρήθησαν πλέον βεβαρυμένα μικροβιολογικῶς, λόγῳ τῶν χειρισμῶν τοὺς ὁποίους ταῦτα ὑφίστανται, τόσον κατὰ τὸν τεμαχισμόν των, εἰς τὸ ἀναγκαιοῦν ἐκάστοτε μέγεθος, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐναπόθεσιν των ἐπὶ τῶν διαφόρων τραπεζῶν ἢ ἐπίπλων τοῦ καταστήματος.

Ἡ δειγματοληψία τῶν ἀνωτέρω τεμαχίων χάρτου, ἐγένετο ἐκάστοτε κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰ δύο ἐξωτερικὰ φύλλα ἅτινα ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν χειρῶν, ὡς καὶ μετὰ τοῦ χάρτου περιτυλίξεως τοῦ δέματος, νὰ ἀπορρίπτονται κατὰ τὴν ἐξέτασιν.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΗΣ

1. Ἀραιωτικὸν ὑγρὸν.

Ὡς ἀραιωτικὸν ὑγρὸν ἐχρησιμοποιήθη τὸ ἅλας τρυπτόνης, τῆς κάτωθι συνθέσεως:

Τρυπτόνη DIFCO	1 g.
Νάτριον χλωριοῦχον	8,5 g.
Ἄπεστ. ὕδωρ	1000 ml.

Διάλυσις τῶν ἀνωτέρω, διήθησις, διόρθωσις τοῦ pH εἰς 7,0, διανομὴ εἰς φιαλίδια ἀνὰ 100 ml καὶ ἀποστείρωσις εἰς 120°C ἐπὶ 20'.

2. Παρασκευὴ ἀραιώσεων.

Τὸ ἐξ 100 ml ἁλατος τρυπτόνης περιεχόμενον ἑνὸς φιαλίδιου μετηγγί-
ζετο ἀσήπτως εἰς εὐρύστομον φιαλίδιον μετὰ κοχλιωτοῦ πώματος. Εἰς ἕκα-

στον τούτων έτοποθετούντο, έξ έκάστου δείγματος χάρτου, πέντε τεμάχια διαστάσεων 10×10 cm. Ούτω ή συνολικώς έξεταζομένη επιφάνεια έκάστου δείγματος χάρτου, άμφοτέρων τών όψεων τούτου ήτο 1.000 cm², ήτοι:

$$10 \text{ cm} \times 10 \text{ cm} = 100 \text{ cm}^2$$

$$2 (\delta\psiεις) \times 100 \text{ cm}^2 = 200 \text{ cm}^2$$

$$5 \times 200 \text{ cm}^2 = 1.000 \text{ cm}^2$$

Ούτω ή πρώτη αύτη άραιώσις ήτο τής τάξεως 1:10 (1 ml άραιωτικοϋ ύγρου πρòς 10 cm² επιφανείας χάρτου).

Αί ούτω παρασκευαζόμεναι πρòται άραιώσεις, έτοποθετούντο έπι 10' είς άνακινητικήν συσκευήν πρòς πλήρη έκπλυσιν τοϋ χάρτου έκ τών μικροβίων και κατόπιν έφέροντο έπι 60' είς κλίβανον 32°C πρòς άναζωογόνησιν τής μικροβιακής χλωρίδος.

3. Παρασκευή ύποδεκαπλασίων άραιώσεων

Έκ τής άρχικής άραιώσεως 1:10, παρεσκευάζοντο διαδοχικαί άραιώσεις, έντòς άλατος τρυπτόνης, μέχρις 1:100.000.

Τεχνικαί.

1. Καταμέτρησις συνολικοϋ άριθμοϋ μεσοφίλων μικροβίων (Σ.Α.Μ.)

Μέθοδος 1η:

Ός κατάλληλον θρεπτικόν ύλικόν έπελέγη τò άγαρ τρυπτόνης τής κάτωθι συνθέσεως:

Τρυπτόνη (DIFCO)	6 g.
Έκχύλισμα ζυμών	3 g.
Άγαρ-άγαρ (BACTO-AGAR DIFCO)	15 g.
Άπεστ. ύδωρ	1000 ml.

Διάλυσις τών άνωτέρω δια βρασμοϋ, διήθησις, διόρθωσις τοϋ pH είς 7,0, διανομή είς φιαλίδια ανά 100 ml και άποστείρωσις είς 120°C έπι 20'.

Έκ τών ύποδεκαπλασίων διαδοχικών άραιώσεων, έτοποθετείτο ανά 1 ml έντòς άντιστοίχων τρυβλίων, είς ά προσετίθετο ποσότης 20 ml έκ τοϋ ώς άνω άγαρ τρυπτόνης. Μετά τήν άνάμιξιν και στερεοποίησιν τοϋ θρεπτικοϋ ύλικοϋ, τοϋτο έκαλύπτετο δια λεπτοϋ στρώματος άδρανοϋς άγαρ, τής κάτωθι συνθέσεως:

Άγαρ-άγαρ (BACTO-AGAR DIFCO)	20 g.
Άπεστ. ύδωρ	1000 ml.

Διάλυσις δια βρασμοϋ, διήθησις, διόρθωσις τοϋ pH είς 7,0, διανομή ανά 100 ml είς φιαλίδια και άποστείρωσις είς 120°C έπι 20'.

Τά έν λόγω τρυβλία επωάζοντο είς 30°C ± 1°C, έπι 72 ώρας.

Μετά τήν πάροδον τοϋ χρονικοϋ τούτου διαστήματος, έγένητο ή καταμέτρησις τών άναπτυσσομένων άποικιοϋν.

Μέθοδος 2α:

Ἐντὸς ἀπεστερωμένου τρυβλίου προσετίθετο λεπτὸν στρώμα ρευστοποιηθέντος ἄγαρ τρυπτόνης, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐτοποθετεῖτο ἀσήπτως τεμάχιον ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν δείγματος χάρτου, διαστάσεων 4×5 cm.

Τοῦτο ἐκαλύπτετο ἀμέσως διὰ νέου στρώματος ἄγαρ τρυπτόνης, μετὰ τὴν στερεοποίησιν τοῦ ὁποίου ἠκολούθουν ἡ ἐπώασις εἰς 30°C ἐπὶ 72 ὥρας, ἡ καταμέτρησις τῶν ἀναπτυσσομένων ἀποικιῶν ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων τοῦ χάρτου.

Ἡ συνολικῶς ἐξεταζομένη ἐπιφάνεια τοῦ δείγματος χάρτου εἶναι: 40 cm^2 , ἤτοι:

$$4 \text{ cm} \times 5 \text{ cm} = 20 \text{ cm}^2$$

$$2 \text{ (ὄψεις)} \times 20 \text{ cm}^2 = 40 \text{ cm}^2$$

2. Ἀναζήτησις Κολοβακτηριδιομόρφων (Κ.Α.)

Μέθοδος 1η:

Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἡ ἀναζήτησις τῶν κολοβακτηριδιομόρφων ἐγένετο τόσον ἐπὶ ὑγρῶν θρεπτικῶν ὑλικῶν, ὅσον καὶ ἐπὶ στερεῶν τοιούτων

α. Ἐπὶ ὑγρῶν

Ὡς θρεπτικά ὑλικά ἐπελέγησαν, διὰ τὴν προκαταρκτικὴν καὶ ἐπιβεβαιωτικὴν δοκιμὴν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ ζωμὸς λακτόζης ἀπλῆς πυκνότητος (Oxoid cm 137), ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ζωμὸς πρασίνου λαμπροῦ μετὰ χολῆς 2% (Oxoid cm 31). Εἰς τὸν ζωμὸν λακτόζης ἀπλῆς πυκνότητος προσετίθετο 0,03% πορφυροῦν τῆς βρωμοκρεζόλης.

Ἀμφοτέρα τὰ ἀνωτέρω ὑλικά, μετὰ τὴν διάλυσιν, διενέμοντο ἀνὰ 10 ml ἐντὸς σωλῆνων 16×160 mm, μετὰ σωληνίσκων συλλογῆς ἀερίων.

Προκαταρκτικὴ δοκιμὴ.

Ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἀραιώσεως 1:10 προσετίθεντο εἰς δύο σωλῆνας μετὰ ζωμοῦ λακτόζης 1 ml καὶ 0,1 ml ἀντιστοίχως. Οὗτοι ἐπώαζοντο εἰς 30°C ἐπὶ 24 - 48 ὥρας.

Ἐπιβεβαιωτικὴ δοκιμὴ.

Ἐκ τῶν θετικῶν σωλῆνων τῆς προκαταρκτικῆς δοκιμῆς, ἐγένοντο ἀνακαλλιέργειαι ἐπὶ ἀντιστοίχων σωλῆνων, μετὰ πρασίνου λαμπροῦ, οἱ ὅποιοι κατόπιν ἐπώαζοντο εἰς 30°C ἐπὶ 24 - 48 ὥρας. Ἐκ τῶν θετικῶν τούτων σωλῆνων, ὑπελογίζετο βάσει τῶν ἀραιώσεων ὁ ἀριθμὸς τῶν κολοβακτηριδιομόρφων.

β. Ἐπὶ στερεῶν.

Ἡ καταμέτρησις τῶν κολοβακτηριδιομόρφων ἐγένετο εἰς ἄγαρ δεσοξυχολικὸν (Oxoid cm 163).

Ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἀραιώσεως 1:10, ἐτοποθετεῖτο ἐντὸς δύο τρυβλίων, 1 ml καὶ 0,1 ml ἀντιστοίχως, μετὰ ταῦτα δὲ προσετίθετο ποσότης 20 ml ἐκ τοῦ ἀνωτέρω θρεπτικοῦ ὑλικοῦ. Μετὰ τὴν ἀνάμιξιν καὶ στερεοποίησιν, προσετίθετο λεπτὸν στρώμα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑλικοῦ.

Ἡ ἐπάωσις ἐγένετο εἰς 30°C ἐπὶ 24 - 48 ὥρας καὶ ἠκολούθει ἡ καταμέτρησης τῶν χαρακτηριστικῶν ἀποικιῶν τῶν κολοβακτηριδιομόρφων.

Μέθοδος 2α:

Ἐντὸς ἀπεστερωμένου τρυβλίου προσετίθετο λεπτὸν στρώμα ρευστοποιηθέντος ἄγαρ δεσοξυχολικοῦ (Oxoid cm 163), ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐτοποθετεῖτο ἀσήπτως τεμάχιον ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν δείγματος χάρτου, διαστάσεων 4 × 5 cm. Τοῦτο ἐκαλύπτετο ἀμέσως διὰ νέου στρώματος ἄγαρ δεσοξυχολικοῦ, μετὰ τὴν στερεοποίησιν τοῦ ὁποῖου ἠκολούθουν ἡ ἐπάωσις εἰς 30°C ἐπὶ 24 ὥρας, ἡ καταμέτρησης τῶν ἀναπτυσσομένων ἀποικιῶν ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων τοῦ χάρτου.

Ἡ συνολικῶς ἐξεταζομένη ἐπιφάνεια τοῦ δείγματος χάρτου, ἦτο 40 cm², ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέρθη.

3. Ἀναζήτησις παθογόνων σταφυλοκόκκων.

Μέθοδος 1η:

Διὰ τὴν ἀναζήτησιν τῶν παθογόνων σταφυλοκόκκων, ὡς θρεπτικὸν ὑλικὸν ἐχρησιμοποιήθη ὁ ζωμὸς Charman ἀπλῆς πυκνότητος, τῆς κάτωθι συνθέσεως, ὡς καὶ διπλῆς τοιαύτης τῆς αὐτῆς συνθέσεως, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἡμισείας ποσότητος ἀπεσταγμένου ὕδατος.

Πεπτόνη	2 g.
Ἐκχύλισμα κρέατος βοείου	1 g.
Πρωτεόζη-Πεπτόνη (DIFCO No 3)	9 g.
Νάτριον χλωριούχον	75 g.
Ἀπεσταγμένον ὕδωρ	1000 ml

Διάλυσις διὰ βρασμοῦ, διόρθωσις τοῦ pH εἰς 7,4, ἀποστείρωσις εἰς 120°C ἐπὶ 20', διόρθωσις τοῦ pH εἰς 7,4, προσθήκη 10 g. μαννίτου καὶ 0,025 g. ἐρυθροῦ τῆς φαινόλης, διήθησις, διανομὴ εἰς σωλῆνας 16×160 mm ἀνά 10 ml (ἀπλῆς πυκνότητος) καὶ εἰς τοιούτους 25×200 mm ἀνά 10 ml (διπλῆς πυκνότητος) καὶ ἀποστείρωσις ἐκ νέου εἰς 110°C ἐπὶ 30'.

Ἡ ἀναζήτησις καὶ καταμέτρησης τῶν σταφυλοκόκκων, ἐγένετο διὰ τῆς μεθόδου M.P.N. (Most Probable Number), βάσει τῶν πινάκων Hoskins, εἰς 100 ml ἀρχικῆς ἀραιώσεως.

Οὕτω ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἀραιώσεως 1:10, ἐνωφθαλμίζοντο διὰ 10 ml πέντε σωλῆνες μετὰ ζωμοῦ διπλῆς πυκνότητος, διὰ 1 ml πέντε σωλῆνες ἀπλῆς πυκνότητος καὶ διὰ 0,1 ml ἕτεροι πέντε τοιοῦτοι.

Ἡ ἐπάωσις ἐγένετο εἰς 37°C ἐπὶ 48 ὥρας.

Δοκιμασίαι ταυτοποιήσεως παθογόνων στελεχῶν, κατὰ τὰς σχετικὰς κλασσικὰς τεχνικὰς.

Μέθοδος 2α:

Ἐντὸς ἀπεστερωμένου τρυβλίου προσετίθετο λεπτὸν στρώμα ρευστοποιηθέντος ἄγαρ Charman, τῆς κάτωθι συνθέσεως:

Πεπτόνη	2 g.
Ἐκχύλισμα κρέατος βοείου	1 g.
Πρωτεόζη-Πεπτόνη (DIFCO No 3)	9 g.
Νάτριον χλωριούχον	75 g.
Ἄγαρ-ἄγαρ (BACTO-AGAR DIFCO)	18 g.
Ἀπεσταγμένον ὕδωρ	1000 ml.

Διάλυσις διὰ βρασμοῦ, διόρθωσις τοῦ pH εἰς 7,4, ἀποστείρωσις εἰς 120°C ἐπὶ 20', διόρθωσις τοῦ pH εἰς 7,4, προσθήκη 10 g. μαννίτου καὶ 0,025 g. ἐρυθροῦ τῆς φαινόλης, διήθησις, διανομὴ εἰς σωλῆνας 25×200 mm, ἀνὰ 40 ml καὶ ἀποστείρωσις ἐκ νέου εἰς 110°C ἐπὶ 30'.

Ἐπὶ τοῦ οὕτω προστεθέντος λεπτοῦ στρώματος, ἐποθετεῖτο ἀσήπτως τεμάχιον ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν δειγματος χάρτου, διαστάσεων 4×5 cm. Τοῦτο ἐκαλύπτετο ἀμέσως διὰ νέου στρώματος ἄγαρ Charman, μετὰ τὴν στερεοποίησιν τοῦ ὁποίου ἠκολούθουν ἡ ἐπάωσις εἰς 37°C ἐπὶ 48 ὥρας, ἡ καταμέτρησις τῶν ἀναπτυσσομένων ἀποικιῶν ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων τοῦ χάρτου.

Ἡ συνολικῶς ἐξεταζομένη ἐπιφάνεια τοῦ δειγματος χάρτου ἦτο 40cm².

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ἐκ τῆς συνολικῆς ἀριθμὸς μικροβίων (Σ.Α.Μ.) ἀνὰ 40cm² χάρτου, ἐκυμάνθη εἰς λίαν χαμηλὰ ἐπίπεδα, τόσον ἐπὶ τῶν δειγμάτων τῶν ληφθέντων ἐκ τῆς ἀρχικῆς συσκευασίας τῆς βιομηχανίας (πίναξ I), ὅσον καὶ τῶν τοιούτων τῶν ληφθέντων ἐκ τῶν καταστημάτων λιανικῆς πωλήσεως τροφίμων (πίναξ 2).

Ὅμοίως δὲν ἀπεμονώθησαν ἐξ οὐδενὸς ἐκ τῶν ἑκατὸν (100) ἐξετασθέντων δειγμάτων, τὰ ἀναζητηθέντα, δι' ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων, κολοβακτηριδιόμορφα καὶ παθογόνοι σταφυλόκοκκοι.

ΠΙΝΑΞ Ι

Ἄριθμὸς μικροβίων ἀνὰ 40 cm² χάρτου, προελεύσεως χαρτοπωλείων καὶ ἀποθηκῶν χάρτου

Ἄριθμὸς δειγμάτων	ΣΑΜ ἀνὰ 40 cm ²
3	18 - 20
8	21 - 30
16	31 - 40
9	41 - 50
11	51 - 60
3	61 - 70
Σύνολον 50	Ἄκρατα ὄρια 18 - 70

ΠΙΝΑΞ ΙΙ

Ἄριθμὸς μικροβίων ἀνὰ 40 cm² χάρτου, προελεύσεως καταστημάτων λιανικῆς πωλήσεως τροφίμων

Ἄριθμὸς δειγμάτων	ΣΑΜ ἀνὰ 40 cm ²
5	30 - 40
7	41 - 50
11	51 - 60
8	61 - 70
14	71 - 80
5	81 - 90
Σύνολον 50	Ἄκρατα ὄρια 30 - 90

ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ

Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς μικροβίων (Σ.Α.Μ.), ὅστις κατεμετρήθη ἐπὶ τῶν ἑκατὸν (100) ἐξετασθέντων δειγμάτων χάρτου, ὡς ἐκ τῶν παρατιθεμένων πινάκων καταφαίνεται, ἐκυμάνθη εἰς λίαν χαμηλὰ ἐπίπεδα καὶ ἐπομένως οὐδόλως ἀξιολογεῖται οὗτος ἀπὸ ὑγειονολογικῆς ἀπόψεως.

Ἀντιθέτως ἀξιολογεῖται τὸ ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀναζητήσεως τῶν κολοβακτηριδιομόρφων καὶ παθογόνων σταφυλοκόκκων.

Ἐκ τῶν χρησιμοποιηθεισῶν μεθόδων καταμετρήσεως τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ μεσοφίλων μικροβίων (Σ.Α.Μ.), πλέον εὐαίσθητος κατεδείχθη ἡ τοιαύτη τῆς ἀπ' εὐθείας μετρήσεως τῶν μικροβίων ἐπὶ τοῦ τεμαχίου χάρτου.

δι' ὃ καὶ ἐπὶ τῶν πινάκων I καὶ II, ἀναγράφονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεθόδου ταύτης. Ἡ ἑτέρα χρησιμοποιηθεῖσα μέθοδος διὰ τῶν ὑγρῶν ὑποστρωμάτων, δὲν ἀπέδωσεν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, προφανῶς λόγῳ τοῦ μικροῦ μικροβιακοῦ φορτίου τῶν ἐξετασθέντων δειγμάτων χάρτου.

Ἐξ ἀπάντων τῶν ἀνωτέρω καταδεικνύεται ὅτι ὁ χρησιμοποιούμενος χάρτης λαδόκολλα, πρὸς περιτύλιξιν τῶν διαφόρων τροφίμων καὶ γλυκισμάτων, δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆται ἀκινδύνως, δεδομένου ὅτι εἶναι ἀπηλλαγμένος δεικτῶν μόλυνσεως καὶ παθογόνων σταφυλοκόκκων, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ὁ μικρὸς ἀριθμὸς μικροβίων κοινῆς χλωρίδος, κρίνεται ὡς ἄνευ σημασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ἐξητάσθησαν μικροβιολογικῶς ἑκατὸν (100) δείγματα χάρτου περιτύλιξεως τροφίμων (Grease Proof Paper - κοινῶς λαδόκολλα), πρὸς διερεύνησιν τῆς ὑγειονολογικῆς καταστάσεως καὶ κατὰδειξιν τῆς καταλληλότητος ἢ μὴ τούτου, πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν χρησιμοποιεῖται.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης προέκυψεν ὅτι δὲν ἀνευρέθησαν δείκται μόλυνσεως, οὐδὲ παθογόνοι σταφυλόκοκκοι, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ὁ καταμετρηθεὶς συνολικὸς ἀριθμὸς μεσοφίλων μικροβίων (Σ.Α.Μ.), κρίνεται ὡς ἄνευ σημασίας.

Οὕτω ἡ εὐρεῖα χρησιμοποίησις τοῦ ἐν λόγῳ χάρτου διὰ τὴν περιτύλιξιν τῶν τροφίμων, οὐδένα κίνδυνον ἐνέχει διὰ τὸν καταναλωτὴν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Buttiaux R., Beerens H., Tacquet A.: Manuel de Techniques Bacteriologiques. Editions Flammarion, Paris, 1966.
2. Cerba (1968): Le Dénombrement des Bactéries Aérobie Mesophiles, Psychrotrophes et Thermophiles, Institut Pasteur de Lille, Cours Magistral.
3. Cerba (1968): Les Coliformes des Aliments, Institut Pasteur de Lille. Cours Magistral.
4. Cerba (1968): Micrococcus et Staphylococcus, Institut Pasteur de Lille, Cours Magistral.
5. Mossel Daa, Bechet, J., Lambion R. (1962): La Prévention des Infections et des Toxi-Infections Alimentaires C.E.P.I.A., Bruxelles.
6. Sharf JM (1966): Recommended Methods for the Microbiological Examination of Foods, 12th Edition, Apha New York.
7. Valter W.C. (1967): Standard Methods for the Examination of Dairy Products 12th Edition Apha New York.

Διάφορα θέματα

Miscellaneous

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ ΤΟΚΕΤΟΥ ΔΙΑ ΚΟΡΤΙΚΟΕΙΔΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΓΕΛΑΔΑΣ

Υπό
Κ. ΣΕΙΤΑΡΙΑΔΗ*

Ἐξ ἐρευνῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν προκύπτει ὅτι ὠρισμένα συνθετικά γλυκοκορτικοειδῆ, ὡς Dexamethasone (9α-Fluoro-16α Methylprednisolone) καὶ Flumethasone (6,9α - Difluoro-16α Methylprednisolone), δύνανται νὰ προκαλέσουν, κατὰ τοὺς 3 τελευταίους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης, ἀποβολὴν ἢ πρόωρον τοκετὸν εἰς τὰς ἀγελάδας. Ἀπαιτοῦνται 20 mg. Dexamethasone (Adams 1969, Garverick et al 1972, 1974, La Voie and Moody 1973, Derivaux et Ectors 1973, Wagner et al 1974, Christiansen and Hansen 1974, Schmitt et al 1975) ἢ 10 mg. Flumethasone (Jöchle et al 1972, Schams et al 1972, Hoffmann et al 1973, La Voie et al 1975), ἐνδομυϊκῶς. Ἐφ' ὅσον τὰ γλυκοκορτικοειδῆ αὐτὰ χορηγοῦνται 8 - 17 ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀναμενομένου τοκετοῦ, ὁ τοκετὸς ἐπέρχεται ἐντὸς 48 περίπου ὥρων (Adams, 1969, Garverick et al 1972, 1974, Derivaux et Ectors 1973, Beardsley et al 1973, La Voie and Moody 1973, Wagner et al 1974, Schmitt et al 1975, La Voie et al 1975), τὸ δὲ ποσοστὸν ἐπιτυχίας ἀνέρχεται εἰς 85 - 90% (Derivaux et Ectors 1973).

Οἱ οὕτω προκαλούμενοι τοκετοὶ συνοδεύονται ὑπὸ λίαν ὑψηλοῦ ποσοστοῦ κατακρατήσεως πλακοῦντος (Adams, 1969, Garverick et al 1972, 1974, Beardsley et al 1973, La Voie and Moody 1973, Wagner et al 1974, Christiansen and Hansen 1974, La Voie et al 1975). Οἱ Garverick et al (1972, 1974) ἠδυνήθησαν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ κορτικοειδῶν-οἰστρογόνων ὁρμονῶν νὰ μειώσουν σημαντικῶς τὸ ὑψηλὸν ποσοστὸν κατακρατήσεως πλακοῦντος, ἐνῶ οἱ La Voie and Moody (1973), Schmitt et al (1975) καὶ La Voie et al (1975) δὲν εὔρον διαφοράς.

Οἱ νεογέννητοι μόσχοι παρουσιάζουν μικρότερον βάρος (La Voie and Moody 1973, Beardsley et al 1973, Wagner et al 1974). Οὗτοι ὅμως ἀναπτύσσονται, κατὰ τοὺς La Voie et al (1975), κανονικῶς.

---

* Ἐργαστήριον Ἐρεῦνης Φυσιοπαθολογίας Ἀναπαραγωγῆς Ζῴων.

Schmitt et al (1975)	χορήγησιν dexamethasone	19	52,1 ± 2,7	266,6 ± 0,8	89,5%	27,8 ± 2,9	—	—	—
	γ) Μάρτυρες	13	—	279,9 ± 1,6	0,0%	31,7 ± 1,1	—	—	—
Muller et al (1975)	α) 20 mg dexamethasone και 8 mg Estradiol Benzoate, ένδομικώς, 6-12 ημέρας από του άναμνησμένου τοκετού	12	47,8 ± 4,2	274,3 ± 1,7	75%	—	33,5 ± 4,2	14,8 ± 1,5	3,6 ± 0,8
	β) Μάρτυρες	12	—	280,6 ± 1,2	8,3%	—	29,8 ± 2,9	15 ± 1,7	3,8 ± 0,6
	α) 4,4 mg/100 kg I.β. dexamethasone, ένδομικώς, την 273ην ημέραν της έγκυμοσύνης	29	45,11 ± 1,1	274,9	—	42,4	—	—	—
	β) 4,4 mg/100 kg I.β. dexamethasone και 25 mg Estradiol Benzoate, ένδομικώς, την 273ην ημέραν της έγκυμοσύνης	26	40,8 ± 9,6	274,9	—	40,8	—	—	—
La Voie et al (1975)	γ) Μάρτυρες	29	—	280	—	45,4	—	—	—
	δ) Μάρτυρες	26	—	281,5	—	43,3	—	—	—
	α) 10 mg Flumethasone, ένδομικώς 8-13 ημέρας από του άναμνησμένου τοκετού	—	54 ± 4	276 ± 1	70%	33 ± 1	—	—	—
	β) 5 mg X2 (μετά 12 ώρας) Flumethasone, ένδομικώς, 8-13 ημέρας από του άναμνησμένου τοκετού	—	54 ± 4	276 ± 1	78%	33 ± 1	—	—	—
	γ) Μάρτυρες	—	—	287 ± 1	2%	38 ± 1	—	—	—
	δ) Μάρτυρες	—	—	284 ± 2	0,0%	39 ± 2	—	—	—

Ἡ περιεκτικότητα τοῦ πρωτογάλακτος εἰς γ-σφαιρίνας (Muller et al 1975, Beardsley et al 1973), ἡ γαλακτοπαραγωγή (Beardlsey et al 1973, Bailey et al 1973, Schmitt et al 1975), ὡς καὶ ἡ γονιμότης (Wagner et al 1974, Schmitt et al 1975) δὲν ἐπηρεάζονται.

Ὁ τρόπος δράσεως τῶν γλυκοκορτικοειδῶν, εἰς τὸν διὰ κορτικοειδῆ προκαλούμενον τοκετόν, δὲν ἔχει εἰσέτι διευκρινισθῆ πλήρως. Πάντως αἱ ἔρευναι τῶν Evans et al (1971), Osinga (1970), Edquist et al (1972), Schams et al (1972), Agthe et al (1973), Hoffmann et al (1973), Garverick et al (1974) καὶ Schmitt et al (1975) ἔδειξαν ὅτι μετὰ τὴν χορήγησιν τῶν κορτικοειδῶν ἐπέρχεται, ὅπως καὶ πρὸ τοῦ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ*, μείωσις τῆς προγεστερόνης καὶ αὐξήσις τῶν οἰστρογόνων ὁρμονῶν τοῦ αἵματος. Οἱ δὲ Jöchle et al (1972) ἠδυνήθησαν, διὰ τῆς χορηγήσεως 100 mg. προγεστερόνης 3 ἡμέρας πρὸ ἔως 5 ἡμέρας μετὰ τὴν χορήγησιν κορτικοειδῶν, νὰ προλάβουν τὸν διὰ κορτικοειδῆ προκαλούμενον τοκετόν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Adams W.A. (1969): The Elective Induction of Labor and Parturition in Cattle, J. Amer. Vet. Med. Ass. 154, 261.
- 2) Acthe O.E. Grunert, W.A. Fadle und E. Diez (1973) Klinische und Hormonanalytische untersuchungen bei der Corticoid-Induzierten geburt des rindes. Zuchthyg, 8, 119.
- 3) Acthe O.E. Grunert, W.A. Fadle und G. Diez (1974): Untersuchungen über den Ostro-

---

* Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ χαρακτηρίζονται ὑπὸ σημαντικῶν μεταβολῶν: α) τῆς προγεστερόνης: Ἡ προγεστερόνη τοῦ αἵματος μειοῦται ἀποτόμως 48 ὥρας πρὸ τοῦ τοκετοῦ (Schams et al, 1972, Hoffmann 1973, Smith et al, 1973, Garverick et al, 1974, Acthe and Kolm, 1975, Schmitt et al (1975). Ἡ ὑπότμμος αὕτη μείωσις τῆς προγεστερόνης δὲν ὀφείλεται, κατὰ τοὺς Schams et al (1972) καὶ Hoffmann et al (1973), εἰς ἔλλειψιν LH. β) τῶν οἰστρογόνων ὁρμονῶν: Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐγκυμοσύνης ἀυξάνονται αἱ οἰστρογόνοι ὁρμόνοι τοῦ αἵματος (Robinson et al, 1971, Stellflug et al, 1973, Henricks et al, 1972, Smith et al, 1973, Garverick et al 1974, Robertson, 1974, Acthe et al, 1974, Schmitt et al, 1975). Οἱ Stellflug et al (1973), Henricks et al (1972), Acthe et al (1974), Robertson (1974) καὶ Garverick et al (1974) εὑρον τὰς ὑψηλότερας τιμὰς κατὰ τὸν τοκετόν, οἱ Smith et al (1973) 48 - 24 ὥρας, οἱ Schmitt et al (1975) 24 ὥρας καὶ οἱ Robinson et al (1971) 5 ἡμέρας πρὸ τοῦ τοκετοῦ. Ὁ τοκετὸς ἀκολουθεῖται ὑπὸ ἀποτόμου μείωσεως τῶν οἰστρογόνων ὁρμονῶν (Garverick et al, 1974, Robertson, 1974, Acthe and Kolm, 1975). γ) τῶν γλυκοκορτικοειδῶν: Τὰ γλυκοκορτικοειδῆ τοῦ αἵματος ἀυξάνονται κατὰ τὸν τοκετόν (Smith et al, 1973, Hoffmann et al, 1973, Garverick et al, 1974, Schmitt et al, 1975). Οἱ Liggins et al (Acthe and Kolm, 1975) ἀποδίδουν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἠδξημένην, ὀλίγον πρὸ τοῦ τοκετοῦ, παραγωγήν γλυκοκορτικοειδῶν ὑπὸ τοῦ ἐμβρύου. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐπέρχεται μείωσις τῆς συνθέσεως τῆς προγεστερόνης καὶ αὐξήσις τῆς συνθέσεως τῶν οἰστρογόνων ὁρμονῶν, εὐνοούντων τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς δξυτοκίνης καὶ τῶν προσταγλανδινῶν.

- gengehalt in blut und harn vor, während und nach normalgeburten bei Kühen. Zbl. Vet. Med. A. 21, 337.
- 4) Acthe O. und H.P. Kolm (1975): Radioimmunologische Bestimmung Physiologischer Oestrogenkonzentrationen im Blutplasma von Kühen um den geburtstermin. Zuchthyg. 10, 16.
  - 5) Acthe O. und H.P. Kolm (1975): Oestrogen und Progesterone levels in the blood plasma of cows with normal parturition or with a retained placenta. J. Reprod. Fert. 43, 163.
  - 6) Bayley L.F., M.W. McLemman, D.M. McLean and P.R. Hartford (1973): The use of dexamethasone Trimethylacetate to advance parturition in dairy cows. Australian Vet. J. 49, 567.
  - 7) Beardsley G.L., L.D. Muller and M.J. Owens (1973): Initiation of parturition in dairy cows with dexamethasone I. Cow response and performance J. Dairy Sci. 56, 64 .
  - 8) Evans L.E., W.C. Wagner and W.A. Adams (1971): Plasma progesterone at induced parturition. J. Anim. Sci. 33, 1157.
  - 9) Garverick H.A., B.N. Day, E.C. Mather, AL. Gomez and G.B. Thompson (1972): Use of oestrogen with dexamethasone for inducing parturition in beef cattle. J. Anim. Sci. 35, 241.
  - 10) Garverick H.A., B.N. Day, E.C. Mather, L. Gomez and G.B. Thompson (1974): Use of Oestrogen with dexamethasone for inducing parturition in beef cattle. J. Anim. Sci. 38, 584.
  - 11) Jochle W., H. Esparza, T. Gimenez and M.A. Hidalgo (1972): Inhibition of Corticoid induced parturition by progesterone in cattle: Effect on delivery and calf viability. J. Reprod. Fert. 28, 407.
  - 12) La Voie V.A. and E.L. Moody (1973): Oestrogen pretreatment of corticoid induced parturition in cattle. J. Anim. Sci. 37, 77 .
  - 13) La Voie V.A., J.L. Winter, P.W. Lambert and E.L. Moody (1975): Flumethasone induced calving in beef management. J. Anim. Sci. 41, 365.
  - 14) Osinga A., Th. Stegenga and W. Jöchle (1971): Initiation of parturition in dairy cows with a synthetic corticosteroid. Zuchthyg. 6, 64.
  - 15) Robinson R., P.A. Anastasiadis and R.H. Common (1971): Estone concentrations in the peripheral blood of pregnant cows. II. Values around parturition. J. Dairy Sci. 54, 1832.
  - 16) Robertson H.A. (1974): Changes in the concentration of unconjugated oestrone, oestradiol - 17 α and oestradiol - 17 β in the maternal plasma of the pregnant cow in relation to the initiation of parturition and lactation. J. Reprod. Fert. 36, 1.
  - 17) Schams D., B. Hoffmann, S. Fischer, E. Marz and H. Karg (1972): Simultaneous determination of LH and progesterone in peripheral blood during pregnancy, normal and Corticoid - Induced parturition and the post partum period. J. Reprod. Fert. 29, 37.
  - 18) Schmitt D., H.A. Garverick, E.C. Mather, J.D. Sikes, B.N. Day and SR.E. Erb (1975): Induction of parturition in dairy cattle with dexamethasone and estradiol benzoate. J. Anim. Sci. 40, 261.
  - 19) Smith V.G., L.A. Edgerton, H.D. Hafs and E.M. Convey (1973): Bovine Estrogens, progestins and glucocorticoids during late pregnancy, parturition and early lactation. J. Animal. Sci. 36, 391.
  - 20) Stellflug J.N., R.A. Randel and E.L. Moody (1973): Plasma estrogens in periparturient beef cows J. Anim. Sci. 37, 33 .
  - 21) Wagner W.C., R.L. Wilihan and L.E. Evans (1974): Controlled parturition in cattle.

- J. Anim. Sci. 38, 485.
- 22) Christiansen I.J. and L.H. Hansen (1974): Dexamethasone induced parturition in cattle. Brit. Vet. J. 130, 221.
  - 23) Derivaux J. & F. Ectors (1973): Corticoïdes et parturition chez les animaux. Ann. Med. Veter. 117, 267.
  - 24) Lauderdale W. (1972): Effect of corticoid administration on bovine pregnancy. J. Amer Vet. Med. Ass. 160, 867.
  - 25) Hoffmann B., D. Schams, T. Gimenez, M.L. Ender Ch. Herrmann and H. Karg (1973) Changes of progesterone, total oestrogens, corticosteroids, prolactin and LH in bovine peripheral plasma around parturition with special reference to the effect of exogenous: corticoids and a prolactin inhibitor respectively. Acta endocrinologica, 73, 385.
  - 26) Muller L.D., Beardsley G.L., Ellis R.P., Reed D.E. and Owens M.J. (1975): Calf response to the initiation of parturition in dairy cows with dexamethasone or dexamethasone with estradiol benzoate. J. Anim. Sci. 41, 1711.

**ΕΝΔΟΜΗΤΡΙΟΣ ΕΓΧΥΣΙΣ ΑΣΒΕΣΤΙΟΥ
ΕΙΣ ΜΟΣΧΙΔΑΣ ΚΑΙ ΑΓΕΛΑΔΑΣ
ΜΕ ΜΕΤΟΙΣΤΡΙΟΝ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑΝ**

Ἵπὸ

Κ. ΣΕ.Ι.ΤΑΡΙΔΗ*, Ι. ΤΣΕΒΑ καὶ Θ. ΖΩΓΡΑΦΟΠΟΥΛΟΥ**

(Πρόδρομος Ἀνακοίνωσις)

Στηριζόμενοι εἰς τὰ εὐρήματα τῶν Gluhovschi et al (1974), καθ' ἃ ἀγελάδες μὲ μετοίστριον αἱμορραγίαν ἐπαρουσίαζον χαμηλὰς τιμὰς ἀσβεστίου, διενηργήσαμεν εἰς 25 μοσχίδας καὶ ἀγελάδας, διαρκοῦντος τοῦ διοίστρου καὶ προοίστρου, δύο — εἰς διάστημα 8 ἡμερῶν — ἐνδομητρίους ἐγχύσεις 100 κ. ἐκ. διαλύσεως 20% βορογλυκονικοῦ ἀσβεστίου (Calcium Borogluconate). Ἐπασαι αἱ μοσχίδες καὶ ἀγελάδες ὑπεβλήθησαν προηγουμένως εἰς δύο ἢ περισσοτέρας ἀνεπιτυχεῖς φυσικὰς ἢ τεχνητὰς σπερματεγχύσεις καὶ ἐπαρουσίαζον, κατὰ τὸν τελευταῖον ὄργανισμόν, μετοίστριον αἱμορραγίαν (Metrorrhagia Post-oestralis, Postoestrals Blutung, Postestruual ἢ Metestruual Bleeding).

Ἡ σπερματέγχυσις διενηργήθη κατὰ τὸν πρῶτον, μετὰ τὴν τελευταίαν ἐνδομήτριον ἐγχυσιν τοῦ ἀσβεστίου, ὄργανισμόν.

Ἐκ τῶν 25 μοσχίδων καὶ ἀγελάδων μὲ μετοίστριον αἱμορραγίαν συνέλαβον, κατὰ τὴν πρώτην σπερματέγχυσιν, αἱ 13, ἥτοι 52,0%. Ἡ ἐνδομήτριος ἐγχυσις τοῦ ἀσβεστίου δὲν ἐπηρεάσασκε τὴν ἐμφάνισιν, κατὰ τὸν ἐπόμενον καὶ μεθεπόμενον ὄργανισμόν, τῆς μετοιστρίου αἱμορραγίας.

---

* Ἐργαστήριον Ἑρεῦνης Φυσιοπαθολογίας Ἀναπαραγωγῆς Ζῶων.

** Ἀγροτικὸν Κτηνιατρικὸν Κομοτινῆς.

Βιβλιοκρισία

Book review

INTERNATIONAL HISTOLOGICAL CLASSIFICATION OF TUMOURS OF DOMESTIC ANIMALS, Part 2

(Διεθνής ιστολογική ταξινόμησης τῶν ὄγκων τῶν κατοικιδίων ζώων)

Bulletin of the World Health Organization 1976,

Vol. 53, No 2 - 3, 168 σελ. — Τιμή 20 Sw. Es.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Ἐλευθερουδάκη, ὁδὸς Νίκης 4, Ἀθῆναι (Τ. Τ. 126).

Τὸ εἰδικὸν τοῦτο τεῦχος τοῦ Δελτίου Π.Ο.Υ. συμπληρώνει τὴν ταξινόμησης τῶν ὄγκων τῶν κατοικιδίων ζώων, τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁποίας ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Δελτίον τοῦ 1974 (Τόμ. 50, No 1 - 2) καὶ περιελάμβανεν ὄγκους ἀπὸ 10 ἀνατομικὰ μέρη τοῦ σώματος. Ἡ ταξινόμησης αὕτη ἀπεφασίσθη εἰς μίαν συνάντησιν ἐρευνητῶν τῆς συγκριτικῆς ὀγκολογίας, συγκλήθεισα ὑπὸ τῆς Π.Ο.Υ. τὸ 1966, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καθιέρωσως διεθνοῦς ιστολογικῆς ταξινομήσεως τῶν ὄγκων τῶν κατοικιδίων ζώων ἀντίστοιχον πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν ὄγκων τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ τεῦχος αὐτὸ περιλαμβάνει τὴν ταξινόμησης ὄγκων 11 ἀνατομικῶν περιοχῶν (πεπτικὸν σύστημα, ἥπαρ, πάγκρεας κλπ.) 6 εἰδῶν κατοικιδίων ζώων (ἵππος, βοῦς, πρόβατον, χοῖρος, κύων, γαλῆ).

Εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μὴ συμφωνοῦν πλήρως ὅλοι οἱ παθολόγοι μὲ τὴν προτεινομένην ταξινόμησης, ἐλπίζεται ὅμως ὅτι θὰ τὴν υἱοθετήσουν ὡς πρότυπον πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐρευνητῶν τοῦ καρκίνου καὶ εἰδικώτερον τῶν παθολόγων τῆς Ἱατρικῆς καὶ Κτηνιατρικῆς.

X. Παπποῦς

Ἀναλύσεις ἐργασιῶν

Abstracts

G. BALLARINI — *Strategies de Contrôle des Pathocenoses dans les Elevages Intensifs de Veaux* — (Στρατηγική τοῦ ἐλέγχου τῶν παθοκοινοτήτων εἰς τὰς ἐντατικὰς ἐκτροφὰς μόσχων).

Ὡς παθοκοινότητα χαρακτηρίζει ὁ συγγραφεὺς τὸ σύνολον τῶν παθολογικῶν καταστάσεων αἱ ὁποῖαι παρουσιάζονται εἰς ἓνα πληθυσμόν.

Ἡ ἔννοια αὐτή, ὅσον ἐκσυγχρονίζεται καὶ βιομηχανοποιεῖται ἡ κτηνοτροφία ἀποκτᾷ μεγαλυτέραν σπουδαιότητα. Καὶ εἶναι φυσικὸν αὐτὸ διότι ἡ συμβίωσις τῶν ζῶων εἰς μεγάλην πυκνότητα ἐντὸς τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν βιομηχανικῶν ἐκτροφῶν δημιουργεῖ νοσολογικὰ προβλήματα τελείως διάφορα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν εἰδικὴν ἀντιμετώπισιν μὴ ἔχουσιν σχέσιν μετὴν μέχρι πρό τινος ἀντιμετώπισιν κατὰ περίπτωσιν.

Οἱ αἰτιολογικοὶ παράγοντες μιᾶς παθοκοινοτήτος προέρχονται ἀπὸ τὸ περιβάλλον, τὴν διατροφήν, τὰς μικροβιακὰς καὶ παρασιτικὰς μολύνσεις, οἵτινες δροῦν μεμονωμένως ἢ ἐν συνεργείᾳ.

Ὅταν ἐμφανισθῇ ἡ νόσος δὲν ἐνδείκνυται ἡ ἐπέμβασις κατὰ περίπτωσιν, ἀλλὰ ἡ ἀντιμετώπισις γίνεται διὰ λήψεως μέτρων τὰ ὁποῖα ἀναλόγως τῶν διαστάσεων τῆς ἐπιχειρήσεως λαμβάνουν τὸν χαρακτῆρα ἀληθινῆς στρατηγικῆς.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἡ παραδοσιακὴ ἐκτροφή μόσχων ἀντικαθίσταται βαθμιαίως ἐξ ἐντατικῶν ἐκτροφῶν αἱ ὁποῖαι συγκροτοῦνται κυρίως ἐξ εἰσαγομένων ζῶων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διατρεφομένων δι' ἐνσιρωμένου ἀραβοσίτου. Εἰς αὐτὰς τὰς ἐκτροφὰς ἐμφανίζονται νοσολογικὰ σύνδρομα τὰ ὁποῖα κατατάσσονται ὡς ἑξῆς:

1. Παθολογία τῆς ἐντατικοποιήσεως.

Αὕτη περιλαμβάνει: α) Τὴν παθολογίαν τοῦ νεογενήτου με σειρὰν συχνότητος, τὰς σηψαιμίας, τὰ ἐντερικὰ σύνδρομα τὰ ὀφειλόμενα εἰς ἐντεροβακτήρια (κυρίως E. Coli), τὰς πολυαρθρίτιδας, τὰς πολυορογονιτίδας, τὰς ἐντεροτοξαιμίας, τὰς παστερελλώσεις, τὰς σαλμονελλώσεις, τὰς κοκκιδιάσεις κλπ. β) Τὰ σύνδρομα τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς μεθόδου τῆς ἐκτροφῆς ὡς τὰ ἀναπνευστικά, τοῦ ἀπογαλακτισμοῦ καὶ μηρυκασμοῦ, αἱ μεταβολικαὶ

διαταραχαί διατροφής (έγκεφαλομαλακία, ήπατική και μυϊκή δυστροφία έλλειψις άνοργάνων άλάτων) και αί μυκοτοξικώσεις.

2. Παθολογία τής μεταφοράς και τής μικροβιακής άναμίξεως.

Καθ' όν τρόπον γίνεται άνάμιξις του ζωϊκου πληθυσμου διά την δημιουργίαν όμοιογενών ομάδων έκμεταλλεύσεως εις καθορισμένους χώρους, κατά παρόμοιον τρόπον γίνεται άνάμιξις και τών λοιμογόνων παραγόντων με τās γνωστάς έπιβλαβείς συνεπειάς.

3. Παθολογία εισαγωγής.

Πρόκειται δι' άσθeneίας αί όποϊαι ένφ' δέν ύπήρχαν όταν έδημιουργήθη ή έκμετάλλευσις, έμφανίζονται κατά την εισαγωγήν ζώων έξ άλλων έπιχειρήσεων ή έκ του έξωτερικου, τās μεταφέρουν δέ ταυτα είτε ώς μικροβιοφορείς είτε εις τό στάδιον τής επώσεως.

Τοιαυται άσθένειαι εισήχθησαν εις την Ίταλίαν κατά τὰ έτη 1968 - 74, ή παραγρίπη 3, ή μολυσματική ρινοτραχεΐτις και τελευταίως τό άναπνευστικόν σύνδρομον τό όφειλόμενον εις άδenoϊούς και ρινοϊούς. Κατά τὰ έτη 1967 - 69 διεδόθησαν αί σαλμονελλώσεις (S. Typhi - Muqium και S. Dublin) προφανώς έκ μεμολυσμένων κρεαταλεύρων. Άργότερον ή νόσος τών βλεννογόνων και μία διάρροια έξ ίου έλαβον μεγάλην διάδοσιν.

Μεταξυ τών νόσων εισαγωγής, ή λοιμώδης κερατοεπιπεφυκίτις, αί ψώρα και αί τριχοφυτιάσεις λαμβάνουν μεγάλην έκτασιν κυρίως εις τās φυλάς κρεατοπαραγωγής.

Όλαι αυται αί άσθένειαι πρέπει νά ληφθουν σοβαρώς ύπ' όψιν όταν πρόκειται νά όργανωθη ένας άποτελεσματικός έλεγχος διά την καταπολέμησιν των.

Η στρατηγική του έλέγχου τών παθοκοινοτήτων περιλαμβάνει:

1. Ήπιμελημένην και συστηματικήν έφαρμογήν τών όρων ύγιεινής τής έκτροφής.
2. Αιτιολογικήν διερεύνησιν τής νοσηρότητος και θνησιμότητος: Ίστορικόν, νεκροψίαν συστηματικήν έφ' όλων τών όργάνων, λήψιν παθολογικών υλικών και άποστολήν εις έργαστήρια διά βιοχημικάς ίολογικάς, μικροβιολογικάς και παρασιτολογικάς έξετάσεις.
3. Στατιστικήν έπεξεργασίαν τών δεδομένων τὰ όποϊα άφορουν την νοσηρότητα, την θνησιμότητα, τās αιτίας και τās συνθήκας άσθeneϊών τών μόσχων. Έπ' αυτου δέον όπως ή επιχείρησις έχη την δυνατότητα νά επεξεργάζεται τὰ στοιχεΐα αυτὰ και εξαγάγη συμπεράσματα τὰ όποϊα θά έπιβοηθουν εις τον έλεγχον τής καταστάσεως ύγείας τών ζώων.

4. Τὴν κατάρτισιν ἑνὸς προγράμματος, κατὰ προτεραιότητα, ἀναλόγως τοῦ προεξάρχοντος αἰτίου, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν (φυλὴ, ἐνσταυλισμός, διατροφή, εἶδος ἐπιχειρήσεως κλπ.).

Τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα δεόν ὅπως τελεῖ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν ἑνὸς κτηνιάτρου εἰδικοῦ τῶν μεγάλων ἐκτροφῶν ἐν συνεργασίᾳ πάντοτε μετὰ τοῦ Δ/ντοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως.

Γ. Πιτσινίδης

Είδησεογραφία

News

WORLD ASSOCIATION FOR BUIATRICS:

9th International Meeting on Cattle Diseases

(Διεθνής Ένωσις Βοοϊατρικής:

9ον Διεθνές Συνέδριον ἐπὶ τῶν νόσων τῶν Βοοειδῶν)

Paris, Sept, 6 - 11th 1976.

Τὸ Συνέδριον ἐπραγματοποιήθη εἰς Παρισίους ἀπὸ 6 ἕως 11 Σεπτεμβρίου 1976 καὶ ἦτο τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ ἀπόψεως συμμετοχῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων ἀφ' ὅτου ἰδρύθη ἡ Διεθνής Ένωσις Βοοϊατρικῆς πρὸ 16 ἐτῶν.

Τὸ ἐπιστημονικὸν πρόγραμμα περιελάμβανε 5 γενικὰ θέματα: 1) Πρόοδοι εἰς τὴν χειρουργικὴν τῶν βοοειδῶν, 2) Νόσοι τῶν μόσχων καὶ νεαρῶν βοοειδῶν ἐν συναρτήσει μὲ τὰς μολυσματικὰς νόσους, τὰ παράσιτα, τὴν διατροφήν καὶ τὸν μεταβολισμόν, 3) Διάγνωσις κατ' ἄτομα καὶ ἐκτροφάς: Μέθοδοι, ἐκτίμησις, νεώτεραι ἐπιτεύξεις, 4) Διατήρησις ἐκτροφῶν βοοειδῶν ἐλευθέρας βοσκῆς: ὑγιεινὴ, συνήθειαι καὶ 5) Ἐλεύθεραι ἀνακοινώσεις ἐπὶ τῶν προσφάτων ἐπιτεύξεων εἰς τὴν εἰδικὴν παθολογίαν τῶν βοοειδῶν.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὰ πρακτικὰ δύνανται νὰ ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν διεύθυνσιν: Gr. Meissonnier, T.T.C.F., Boigneville-91920, France (2 τόμοι, 1.186 σελίδες, τιμὴ 200 F.F.).

26ον ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΩΝ ΖΩΩΝ

Τὸ 26ον Διεθνές συνέδριον γονιμότητος καὶ τεχνητῆς Σπερματεγχύσεως τῶν κατοικιδίων ζῶων θὰ λάβῃ χώραν εἰς Wels /Thalheim τῆς Αὐστρίας ἀπὸ 29 /9 /77 ἕως 1 /10 /77 μὲ τὰ ἀκόλουθα θέματα:

- α) Ἡ τεχνητὴ σπερματέγχυσις εἰς τὰ διάφορα κατοικίδια ζῶα.
- β) Ἐπίκαιρα προβλήματα ὑγιεινῆς εἰς τὴν τεχνητὴν Σπερματέγχυσι.
- γ) Προφύλαξις καὶ Διάγνωσις εἰς τὰ πλαίσια τῆς τεχνητῆς σπερματεγχύσεως καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς γονιμότητος.

Διὰ πληροφορίας καὶ ἐγγραφὴν: Bundesanstalt für kunstliche Besamung der Haustiere, Postfach 121, Austrasse 10, A-4601 Wels / Tralheim. Austria. Tel. Nr. 07242 7012.

Η ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΖΕΙ ΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ

Ἐδημοσιεύθη (ΦΕΚ 174/75 τεύχος Α') ὁ κάτωθι Νόμος ὑπ' ἀριθμ. 111 «Περὶ ἰδρύσεως Σφαγείων καὶ Πτηνοσφαγείων»:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν:

Ἄ ρ θ ρ ο ν 1

Δικαίωμα ἰδρύσεως Σφαγείων καὶ Πτηνοσφαγείων, οἰασδήποτε δυναμικότητος, ἔχουν, πλὴν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, οἰαδήποτε φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα, ἐν οἷς καὶ Τράπεζαι.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 2

Διὰ τὴν ἰδρυσιν Σφαγείων, ἐν οἷς καὶ τοιούτων τῶν βιομηχανιῶν κρέατος καὶ πτηνοσφαγείων, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐν λειτουργίᾳ τοιούτων, ἀπαιτεῖται ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων προβλεπομένης ἐγκρίσεως, προηγουμένη ἄδεια σκοπιμότητος, χορηγούμενη ὑπό:

- α) Τοῦ οἰκείου Νομάρχου δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐκδιδομένης μετὰ σύμφωνον γνώμην Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Προϊσταμένων τῶν νον γνώμην Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Προϊσταμένων τῶν Ἑπιχειρησῶν Κτηνιατρικῆς, Γεωργίας καὶ Τεχνικῆς Ἑπιχειρήσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) τῆς οἰκείας Νομαρχίας, προκειμένου περὶ σφαγείων δυναμικότητος μέχρις 800 τόννων ἐτησίας παραγωγῆς κρέατος ἢ πτηνοσφαγείων δυναμικότητος μέχρι 1.000 σφαζομένων ὀρνιθοειδῶν ὠριαίως καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἰδρυσις αὐτῶν ἀποσκοπεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς εἰς κρέας καταναλώσεως τοῦ τόπου ἀνεγέρσεώς των.
- β) Τοῦ Ἑπιτροπῆ τοῦ Γεωργίας, δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἐκδιδομένης κατόπιν γνωμοδοτήσεως Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Προϊσταμένων τῶν Κεντρικῶν Ἑπιχειρησῶν Κτηνιατρικῆς καὶ Ζωικῆς Παραγωγῆς τοῦ Ἑπιχειρησίου Γεωργίας καὶ τῆς Τεχνικῆς Ἑπιχειρήσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) τοῦ Ἑπιχειρησίου Ἐσωτερικῶν, προκειμένου περὶ σφαγείων δυναμικότητος 801 καὶ ἄνω τόννων ἐτησίας παραγωγῆς κρέατος ἢ πτηνοσφαγείων δυναμικότητος 1.001 καὶ ἄνω κεφαλῶν σφαζομένων ὀρνιθοειδῶν ὠριαίως ἢ ἐφ' ὅσον διὰ τῆς ἰδρύσεως αὐτῶν σκοπεῖται ἡ ἐξυπηρετήσις ἀναγκῶν καταναλώσεως εἰς κρέας πλειόνων περιοχῶν τοῦ αὐτοῦ Νομοῦ ἢ καὶ ἄλλων Νομῶν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 3

Διὰ Προεδρικῶν Διαταγμάτων, ἐκδιδομένων προτάσει τῶν Ἑπιτροπῶν τοῦ Γεωργίας καὶ Ἐσωτερικῶν, ὀρίζονται οἱ ὅροι καὶ αἱ προϋποθέσεις χορηγῆ-

σεως άδειας σκοπιμότητας ιδρύσεως σφαγείων και πτηνοσφαγείων εν γενει, αι λεπτομέρειαι χορηγήσεως, τροποποιήσεως και ανακλήσεως άδειας λειτουργίας, ως και τά των έσωτερικων κανονισμων τούτων.

Άρθρον 4

Αί διατάξεις του παρόντος δέν εφαρμόζονται επί των υπό χοιροτροφικών επιχειρήσεων ιδρυμένων, επί τη βάσει των διατάξεων του Ν. Δ. 43 /1973 «περί καθορισμού κινήτρων διά την ανάπτυξιν της χοιροτροφίας»,σφαγείων.

Άρθρον 5

Άδειαι σκοπιμότητας ιδρύσεως σφαγείων ή πτηνοσφαγείων χορηγηθεΐσαι κατά τας διατάξεις του Ν. Δ. 1005 /71 «περί ιδρύσεως σφαγείων και πτηνοσφαγείων» παύουν ισχύουσαι έφ' όσον παρήλθεν έτος από της χορηγήσεως της άδειας, ό δέ φορεύς δέν προέβη εις την έναρξιν των εργασιών ιδρύσεως της μονάδος.

Άρθρον 6

Άπό της έναρξεως λειτουργίας εις περιοχήν τινα σφαγείου δυναμικότητος 801 και άνω τόννων έτησίαι παραγωγής κρέατος ή πτηνοσφαγείων δυναμικότητος 1.001 και άνω κεφαλων σφαζομένων όρνιθοειδων ώριαίως δύναται δι' άποφάσεως του επί της Γεωργίας Ύπουργου, έκδιδομένης κατόπιν γνωμοδοτήσεως της υπό του άρθρου 2 παρ. β' του παρόντος προβλεπομένης Έπιτροπής, ν' απαγορευθη εις έτερα ήσσονος δυναμικότητος και πληρότητας σφαγεία ή πτηνοσφαγεία, λειτουργούντα εν τῷ αυτῷ Νομῷ ή και εις πλησίον Νομούς, ή σφαγή ζώων ή πτηνων πέραν των όσων αναγκαιουν διά την έξυπηρέτησιν των εις κρέας αναγκων του τόπου ένθα λειτουργουν.

Άρθρον 7

Άπό της έναρξεως της ισχύος του παρόντος καταργείται τὸ Ν. Δ. 1005 /71 «περί ιδρύσεως σφαγείων και πτηνοσφαγείων», ως και πᾶσα γενική ή ειδική διάταξις άντικειμένη εις τας διατάξεις του παρόντος.

Άρθρον 8

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτου διά της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Έν Αθήναις τη 12 Αύγουστου 1975

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Οί Ύπουργοί

Έσωτερικων
ΚΩΝΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γεωργίας
ΙΠΠΟΚΡ. ΙΟΥΔΑΝΟΓΛΟΥ

Ἐδημοσιεύθη (ΦΕΚ 157 /76 τεύχος Α') με ἔναρξιν ἰσχύος ἀπὸ 23-12-77 διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 401729 /12578 /4-12-76 Ἀποφ. κ. Ὑπουργοῦ Γεωργίας, τὸ κάτωθι Προεδρικὸν Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 411: «Περὶ κτηνιατρικῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν πτηνῶν, τοῦ κρέατος αὐτῶν καὶ ὑγιεινῆς διαθέσεώς του».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 20 καὶ τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Ν. 248 /1914 «περὶ ὀργανώσεως τῆς Ζωοτεχνικῆς καὶ Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας, ὡς οὗτος συνεπληρώθη διὰ τοῦ Α. Ν. 23 /24-1-1936 καὶ τοῦ Ν. 4085 /1960, ἀμφοτέρων «περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. 248 /1914».
2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 281 /1976 γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν:

Ἄρθρον 1

Σκοπὸς

Διὰ τοῦ παρόντος σκοπεῖται ἡ ἄσκησις κτηνιατρικῆς ἐπιθεωρήσεως ἐπὶ τῶν πτηνῶν, πρὸ τῆς σφαγῆς των, καὶ ἐπὶ τοῦ κρέατος αὐτῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς καταλληλότητός του διὰ τὴν διατροφήν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ποιοτικὴν του κατάταξιν, τὴν διακίνησιν καὶ διάθεσιν αὐτοῦ, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 2

Ἐννοιαὶ καὶ Ὅρισμοὶ

Ὅπου ἐν τῷ παρόντι ἀναφέρεται:

- α. Πτηνά, νοοῦνται τὰ συστηματικῶς ἐκτρεφόμενα κατοικίδια πτηνά, ἤτοι: ὄρνιθες, ἰνδὸρνοιθες (ἰνδιάνοι, κοῦρκοι, γάλλοι), νῆσσαι, χῆνες, μελεαγρίδες (φραγκόκοτες), φασιανοί, ὄρτυγες καὶ τυχὸν ἕτερα εἶδη.
- β. Σφάγιον, νοεῖται ὁλόκληρον τὸ σῶμα τοῦ σφαγέντος πτηνοῦ, μετὰ τὴν ἀφαίμαξιν, ἀποπτίλωσιν, ἀφαίρεσιν τοῦ προλόβου καὶ τῶν πνευμόνων ἐκσπλαγχνισμόν, ἀποκοπὴν τῶν ποδῶν εἰς τὴν ἄρθρωσιν τοῦ ταρσοῦ ἢ ἐν ἑκατοστὸν τοῦ μέτρου κάτωθεν αὐτοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν ἀτλαντοῖνιακὴν τοιαύτην.
- γ. Ἐδώδιμα παραπροϊόντα, νοοῦνται τὸ ἥπαρ ἄνευ τῆς χοληδόχου κύστεως, ἡ καρδία ἄνευ περικαρδίου, ὁ σπλήν, ὁ μυῶδης στόμαχος ἄνευ τοῦ κερατινώδους βλεννογόνου καὶ οἱ ὄρχεις.
- δ. Μὴ ἐδώδιμα παραπροϊόντα ἢ ὑποπροϊόντα, νοοῦνται ἡ κεφαλὴ, τὰ πτίλα, τὸ αἷμα, τὸ πεπτικὸν σύστημα πλὴν τοῦ μυῶδους στομάχου, τὸ γεννητικὸν τῶν ὠοτόκων καὶ τὸ ἀναπνευστικόν.
- ε. Κρέας πτηνῶν, νοεῖται τὸ σφάγιον τοῦ πτηνοῦ καὶ τὰ ἐδώδιμα παραπροϊόντα αὐτοῦ.

- στ. Νωπὸν κρέας πτηνῶν, νοεῖται τὸ μὴ ὑποστὰν οὐδεμίαν ἐπεξεργασίαν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν συντήρησίν του, πλὴν τῆς τοιαύτης τῆς ψύξεως 0 ἕως 40C.
- ζ. Συντετηρημένον κρέας πτηνῶν, νοεῖται τὸ κρέας τὸ ὁποῖον ὑπέστη ἐπεξεργασίαν δι' οἰασδήποτε τεχνολογικῆς μεθόδου ἐπιστημονικῶς παραδεδεγμένης καὶ ἐγκεκριμένης ὑπὸ τῆς Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν συντήρησιν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3

Κατηγορίαι Πτηνῶν

Τὰ πτηνὰ χαρακτηρίζονται ὡς:

- α. Ὀρνίθια (κοτόπουλα) ἀμφοτέρων τῶν φύλων μέχρι τῆς γεννητικῆς ὠριμάνσεως.
- β. Ὀρνιθες καὶ ἀλέκτορες (πετεινοὶ) διὰ τὰ ἀντίστοιχα φύλα, μετὰ τὴν γεννητικὴν ὠρίμανσιν.
- γ. Ἰνδορνίθια (γαλόπουλα) ἀμφοτέρων τῶν φύλων μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 8 μηνῶν περίπου.
- δ. Ἰνδιάνοι (γάλλος ἢ γαλλοπούλα) διὰ τὰ ἀντίστοιχα φύλα μετὰ τὴν ἡλικίαν τῶν 8 μηνῶν.
- ε. Νησσάρια (παπάκια) ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἡλικίας μέχρι τῶν 8 μηνῶν.
- στ. Νήσσαι (πάπιες) ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἡλικίας ἄνω τῶν 8 μηνῶν.
- ζ. Χηνάρια ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἡλικίας μέχρι 8 μηνῶν.
- η. Χῆναι ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἡλικίας ἄνω τῶν 8 μηνῶν.

Ἄρθρον 4

Ἐξέτασις πτηνῶν πρὸ τῆς σφαγῆς

1. Ἡ πρὸ τῆς σφαγῆς κτηνιατρικὴ ἐξέτασις τῶν πτηνῶν πραγματοποιεῖται ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς των εἰς τὸ σφαγεῖον, ἐπαναλαμβάνεται δὲ εὐθὺς πρὸ τῆς σφαγῆς εἰς περίπτωσιν παρελεύσεως τοῦ 24ώρου ἀπὸ τῆς πρώτης ἐξετάσεως.
2. Ἐφ' ὅσον τὰ πρὸς σφαγὴν πτηνὰ ἐξητάσθησαν ὑπὸ Κτηνιάτρου εἰς τὰ πτηνοτροφεῖα προελεύσεως καὶ συνοδεύονται ὑπὸ πιστοποιητικοῦ ὑγείας ὡς τὸ ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ παρόντος Ὑπόδειγμα «Α», ἡ ἐξέτασις περιορίζεται εἰς ἀναζήτησιν κακώσεων, ἀτυχημάτων ἢ ἄλλων ζημιῶν προκληθεισῶν κατὰ τὴν μεταφοράν.
3. Ἡ ἐξέτασις διενεργεῖται ὑπὸ καταλλήλους συνθήκας φυσικοῦ ἢ τεχνητοῦ φωτισμοῦ καὶ δεόν νὰ διευκρινίζη:
- α. Ἐὰν τὰ πτηνὰ εἶναι προσβεβλημένα ἐκ μεταδοτικῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ζῶα ἀσθενείας, ἢ εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν ἐπιτρέπουσαν γενικῶς τὴν ὑποψίαν ἐμφανίσεως μιᾶς τοιαύτης ἀσθενείας.
- β. Ἐὰν παρουσιάζουν συμπτώματα μιᾶς ἀσθενείας ἢ μιᾶς διαταραχῆς

της γενικής καταστάσεως αὐτῶν, ἰκανῆς νὰ καταστήσῃ τὰ κρέατα ἀκατάλληλα διὰ τὴν ἀνθρωπίνην κατανάλωσιν.

- γ. Ἐὰν παρουσιάζουν καχεξίαν, δοθιήνωσιν, κακώσεις, οἰδήματα καὶ ἀποχρωματισμοὺς τῶν καλαίων καὶ τοῦ λοφίου, διάρροϊαν, ρινικὴν ἢ ὀφθαλμικὴν καταρροήν, ἀναπνευστικὰ συμπτώματα, ὀφθαλμιακὰς ἀλλοιώσεις, διόγκωσιν τῶν ὀστέων καὶ νευρικὰ ἐν γένει συμπτώματα παραλύσεις κλπ.).
4. Ἀποκλείονται τῆς σφαγῆς πτηνά, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν ἔκδηλα συμπτώματα πανώλους, ψευδοπανώλους, σαλμονελλώσεων, χολέρας, ὀρνιθώσεως, ἀλλαντιώσεως, λύσσης, λαρυγγοτραχειϊτιδος ἢ ἐτέρου ἀναπνευστικοῦ νοσήματος μετὰ κολοβακτηριδιακῆς σηψαιμίας ὡς ἐπιπλοκῆς.
5. Τὰ πτηνά τῆς προηγουμένης παραγράφου θανατοῦνται καὶ καταστρέφονται, συνασσομένης σχετικῆς ἐκθέσεως, κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου ὑποβολὴ ἐνστάσεως.
6. Ὁ ἀρμόδιος Κτηνίατρος ἐξετάσας πτηνά καὶ διαπιστώσας ἐπ' αὐτῶν ἀσθένειαν τῆς παραγράφου 4, ὀφείλει ὅπως ἀναφέρῃ ἀμελλητὶ διὰ τοῦ ταχύτερου τηλεπικοινωνιακοῦ μέσου, τὴν διαπίστωσιν του εἰς τὰς Διευθύνσεις Κτηνιατρικῆς τῶν Νομαρχιῶν τῆς ἑδρας τοῦ σφαγείου καὶ προελεύσεως τῶν ἐξετασθέντων πτηνῶν.

Ἄρθρον 5

Κατηγορίαι σφαγίων πτηνῶν

Τὰ σφάγια τῶν ἐν ἄρθρῳ 3 πτηνῶν κατατάσσονται εἰς τὰς κατηγορίας τοῦ ἰδίου ἄρθρου, βάσει τῶν ἐναντι ἐκάστης τούτων σημειουμένων χαρακτηριστικῶν, ὡς ἀκολούθως:

- α. Ὅρνιθια (κοτόπουλα), ἀμφοτέρων τῶν φύλων: Σὰρξ τρυφερά, δέρμα ἀπαλόν, λεῖον, εὐκόλως πτυσσόμενον, τὸ δὲ στέρνον χονδρῶδες, εὐκαμπτον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ, ἕως τοιοῦτον παρουσιάζον σχετικὴν ἀντίστασιν κατὰ τὴν πίεσιν λόγῳ ἀρχομένης ὀστεοποιήσεως.
- β. Ὅρνιθες, ἀλέκτορες (πετεινοί): Σὰρξ ὀλιγώτερον τρυφερά, ἕως λίαν συνεκτικὴ, δέρμα σχετικῶς ἀπαλὸν ἕως τραχύ, στέρνον οὐχὶ εὐκαμπτον ὀστεοποιούμενον.
- γ. Ἰνδορνίθια (Γαλόπουλα), ἀμφοτέρων τῶν φύλων: Ὅς τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὀρνιθίων.
- δ. Ἰνδιάνοι (Γάλλοι), ἀμφοτέρων τῶν φύλων: Ὅς τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὀρνιθίων - πετεινῶν.
- ε. Νησσάρια (παπάκια): Σὰρξ τρυφερά, ράμφος μαλακὸν ἕως σχετικῶς σκληρόν, τραχεῖα μαλακὴ ἕως σχετικῶς εὐπίεστη.
- στ. Νήσσαι (πάπιες): Σὰρξ συνεκτικὴ, ράμφος σκληρόν καὶ τραχεῖα σκληρά.
- ζ. Χηνάρια: Σὰρξ τρυφερά, τραχεῖα εὐπίεστος.

η. Χήνες: Σάρξ ὀλιγώτερον τρυφερά, ἕως σκληρά, τραχεῖα σκληρά.

Ἄρθρον 6

Ἵγιεινὴ σφαγῆς. Ἐπεξεργασία καὶ Ἵγειονομικὸς Ἐλεγχος κρέατος

1. Τὰ μετὰ τὴν ἐξέτασιν κρινόμενα κατάλληλα πρὸς σφαγὴν πτηνὰ ἀναισθητοποιοῦνται διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς μεθόδου ἐν ξηρῷ ἢ ἐντὸς ὕδατος, ἀκολουθεῖ δὲ ἀμέσως ἡ ἀφαίμαξις.
2. Ἀκολουθεῖ ἀποπτίλωσις, ἥτις δέον νὰ εἶναι πλήρης φλόγωσις καὶ ἔκπλυσις διὰ καταψύξεως. Τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἐμβαπτίζονται τὰ πτηνὰ πρὸ τῆς ἀποπτίλωσεως δέον νὰ εἶναι πόσιμον, συνεχῶς ἀνανεούμενον καὶ νὰ διατηρῆται εἰς κατάλληλον θερμοκρασίαν ἀναλόγως τῆς διάρκειας ἐμβαπτίσεως.
3. Ὁ ἐκσπλαγχνισμὸς πραγματοποιεῖται εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποπτίλωσιν κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα τὴν ρύπανσιν καὶ μόλυνσιν τοῦ σφαγίου, ὃ δὲ κτηνιατρικὸς ὑγειονομικὸς ἔλεγχος θὰ διενεργῆται ἐπὶ τῶν σφαγίων καὶ ἐπὶ τῶν σπλάγχων, ἐξαγομένων ἐκτὸς τῶν κοιλοτήτων, παρουσίᾳ τοῦ ἐλέγχοντος Κτηνιάτρου.
4. Ὁ κτηνιατρικὸς ὑγειονομικὸς ἔλεγχος τοῦ κρέατος τῶν πτηνῶν διενεργεῖται τὸ ταχύτερον μετὰ τὴν παρασκευὴν τῶν σφαγίων καὶ συνίσταται εἰς:
  - α. Σύλληψιν ἐνὸς ποδὸς καὶ ψηλάφησιν τοῦ ὀστοῦ.
  - β. Διάνοιξιν τῆς σωματικῆς κοιλότητος καὶ ἐπισκόπησιν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων καὶ ἐπιφανειῶν.
  - γ. Ἐπισκόπησιν καὶ ψηλάφησιν τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνός. Σύνθλιψιν τμημάτων τοῦ σπληνός ἐφ' ὅσον κρίνεται ἀναγκαῖον.
  - δ. Διενέργειαν τομῶν ἐφ' ὅσον κρίνεται ἀναγκαῖον.
  - στ. Ἀνίχνευσιν τυχὸν κακοσμίας.
  - ζ. Τὴν ἐργαστηριακὴν ἐξέτασιν ὀλοκλήρου τοῦ πτηνοῦ ἢ καὶ τῶν σπλάγχων. Αὕτη περιλαμβάνει ἱστολογικὰς, μικροβιολογικὰς, χημικὰς κλπ. δοκιμασίας καὶ διενεργεῖται ἐφ' ὅσον κρίνεται ἀπαραίτητον.
5. Τομαὶ καὶ ἀφαίσεις τμημάτων σφαγίων ἢ ὀργάνων αὐτῶν ἀπαγορεύονται πρὸ τῆς διενεργείας τοῦ κτηνιατρικοῦ ὑγειονομικοῦ ἐλέγχου.
6. Ἡ ψύξις τοῦ κρέατος θὰ πραγματοποιηθῆται ὑποχρεωτικῶς καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν διὰ μιᾶς τῶν ἀνεγνωρισμένων μεθόδων, ἐπιτυγχανομένης οὕτω τῆς πύσεως τῆς ἐν τῷ βάθει θερμοκρασίας τοῦ σφαγίου εἰς 0C ἐντὸς βραχέος χρονικοῦ διαστήματος, ἤτοι 4 - 6 ὥρων, ἀναλόγως τοῦ βάρους τοῦ σφαγίου εἰς τὰς δι' ὕδατος καὶ πάγου μεθόδους ἢ 10 ὥρας εἰς τὰς δι' ἐναποθηκέσεως ἐντὸς θαλάμων ψύξεως.

Ἄρθρον 7

Κατάλληλα κρέατα πτηνῶν

Τὰ ἐν ἄρθρῳ 2 παράγρ. στ' καὶ ζ' κρέατα πτηνῶν, εἶναι κατάλληλα πρὸς δημοσίαν κατανάλωσιν ἐφ' ὅσον:

1. Προέρχονται ἐκ πτηνῶν ἅτινα:

α. Δὲν ὑπεβλήθησαν εἰς παρεντερικὴν ὁρμονοθεραπείαν ἢ διατροφήν περιέχουσαν οἰστρογόνους ὁρμόνας ἢ ἄλλας παρεμφερῶς δρώσας οὐσίας, θυρεοστατικὰς οὐσίας, ἄρσενικούχους ἢ ἀντιμονιούχους οὐσίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀναπτύξεώς των καὶ περαιτέρω ἐκτροφῆς των, πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπηρεασμοῦ τῆς ἀποδόσεώς των, καὶ δυναμένας νὰ ἔχουν βλαπτικὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν καταναλωτῶν.

β. Δὲν διετράφησαν διὰ σιτηρεσίου ἐνέχοντος μὴ ἐπιτρεπόμενα ἀντιβιοτικά, χημοθεραπευτικὰ ἢ ἐτέρας οὐσίας καὶ κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν ἐπιτρεπομένων τοιούτων ἐτηρήθησαν οἱ προβλεπόμενοι ὑπὸ τῶν ἀδειῶν κυκλοφορίας πρὸ τῆς σφαγῆς χρονικοὶ καὶ ποσοτικοὶ περιορισμοί.

γ. Εὐρέθησαν ἀνεπιφυλάκτως ὑγιῆ κατὰ τὴν πρὸ τῆς σφαγῆς κτηνιατρικὴν ἐξέτασιν καὶ ὅτι προηγήθη ἀνάπαυσις αὐτῶν τοῦλάχιστον δύο ὥρων.

2. Παρεσκευάσθησαν καὶ ἐπεξεργάσθησαν εἰς ἐγκεκριμένα καὶ ἐλεγχόμενα ὑπὸ τῆς Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας Πτηνοσφαγεῖα πληροῦντα τὰς προδιαγραφὰς ἐγκαταστάσεων καὶ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων.

3. Ὑπέστησαν τὸν κεκανονισμένον κτηνιατρικὸν ὑγειονομικὸν καὶ προαιρετικῶς ποιοτικὸν ἐλεγχον μετὰ τὴν σφαγὴν, κτιθέντα ἀνεπιφυλάκτως κατάλληλα πρὸς βρῶσιν.

4. Δὲν ὑπέστησαν ἀκτινοβολήσιν τινα ἢ τὴν ἐπίδρασιν λευκαντικῶν οὐσιῶν ἢ τοιούτων διδουσῶν τεχνητὸν χρωματισμὸν ἢ γεῦσιν.

5. Ἐσημάνθησαν διὰ τῶν προβλεπομένων ἐνδείξεων καταλληλότητος κατηγορίας καὶ προαιρετικῶς τῆς ποιοτικῆς διαβαθμίσεως.

6. Συνεσκευάσθησαν εἰς τὰ ἐπιτρεπόμενα ὑπὸ τῆς ἐν ἰσχύι σχετικῆς νομοθεσίας ὕλικά συσκευασίας.

7. Ἐναποθηκεύθησαν εἰς ἐλεγχόμενας ψυκτικὰς ἐγκαταστάσεις ὑπὸ ἐνδειγμένην θερμοκρασίαν καὶ ὑγρομετρικὴν κατάστασιν.

8. Μετεφέρθησαν εἰς τοὺς τόπους τῆς καταναλώσεως δι' ὀχημάτων πληροῦντων τοὺς ὅρους τοὺς καθοριζομένους ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἰσχυουσῶν διατάξεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν μεταφορὰν καὶ διακίνησιν νοπῶν ἢ κατεψυγμένων κρεάτων (ἄνευ ἐπιθέσεως πάγου).

9. Ἐξετέθησαν πρὸς πώλησιν εἰς τὰ πρατήρια λιανικῆς ἢ χονδρικῆς πωλήσεως ἐντὸς προθηκῶν ψυγείων.

Ἄρθρον 8

Ἀκατάλληλα καὶ κατασχετέα κρέατα πτηνῶν

1. Χαρακτηρίζονται ὡς ἀκατάλληλα πρὸς ἀνθρωπίνην κατανάλωσιν καὶ κατασχετέα ὀλόκληρα τὰ σφάγια μετὰ τῶν ἐδωδίων παραπροϊόντων, ὅταν κατὰ τὸν κτηνιατρικὸν ὑγειονομικὸν ἔλεγχον διαπιστωθοῦν ἐπ' αὐτῶν:

α. Λοιμώδη καὶ Παρασιτικὰ νοσήματα, ἦτοι:

- (1) Ἀλλαντίاسις.
- (2) Ἀσπεργίλλωσις βαρείας μορφῆς.
- (3) Ἄνθραξ.
- (4) Ἀριζόνωσις.
- (5) Διεφθεροευλογία ἐφ' ὅσον αἱ ἀλλοιώσεις ἐπεκτείνονται καὶ εἰς ἕτερα σημεῖα τοῦ σώματος πλὴν τῆς κεφαλῆς.
- (6) Ἐγκεφαλομυελίτιδες λοιμώδους φύσεως διὰ τὸν ἄνθρωπον (μολύνσεις ἐξ arbovirus).
- (7) Ἐρυσίπελας.
- (8) Ἡπατίτις ἐξ ἰῶν.
- (9) Ἴστομονάδωσις Ἰνδιάνων ὀξείας ἢ χρονίας μορφῆς.
- (10) Κοκκιδίωσις οἰασδήποτε μορφῆς, συνοδευομένη ὑπὸ καχεξίας, περιτονίτιδος ἢ κακοσμίας.
- (11) Κόρυζα ὀξείας μορφῆς συνοδευομένη ὑπὸ καταβολῆς τῆς θρέψεως.
- (12) Λαρυγγοτραχεΐτις ἐφ' ὅσον συνοδεύεται μὲ ἀλλοιώσεις τοῦ κρέατος.
- (12) Λιστερίωσις.
- (14) Λοιμώδης τενοντοελατρίτις ὀξείας ἢ ὑποξείας μορφῆς.
- (15) Ὄρνιθωσις ἢ ψιττάκωσις.
- (16) Παρασιτισμὸς ὑποδορίου ἢ μυϊκοῦ ἵστοῦ βαρείας μορφῆς.
- (17) Σαλμονελλώσεις.
- (18) Σηψαιμία οἰασδήποτε αἰτιολογίας.
- (19) Σπειροχαιτίασις, τοξιναιμία.
- (20) Τοξοπλάσμοσις.
- (21) Φυματίωσις.
- (22) Χρονία ἀναπνευστικὴ νόσος, συνοδευομένη ὑπὸ καχεξίας ἢ ἀποστημάτων ἐντὸς τῶν ἀεροθυλάκων.
- (23) Ψευδοπανώλης.
- (24) Ψευδοφυματίωσις.

β. Νεοπλασίαι, ἦτοι:

- (1) Νόσος Marek, Λεκώσεις.

(2) Πολλαπλαῖ κακοήθεις ἢ καλοήθεις νεοπλασῖαι.

γ. Τοξινώσεις Μεταβολικὰ νοσήματα, ἤτοι:

(1) Καχεξία οἰασδήποτε αἰτίας.

(2) Ὑδραιμία, ἀσκήτης Ὑδρωψ.

(3) Ἴκτερος.

(4) Ραχιτισμός.

(5) Δηλητηριάσεις οἰασδήποτε αἰτιολογίας.

(6) Οὐρικαιμία βαρείας μορφῆς.

(7) Αἰμορραγικὸν σύνδρομον.

δ. Φυσικὸς θάνατος ἢ σφαγὴ κατὰ τὴν προθανάτιον ἀγωνίαν καὶ ἀνεπαρκῆς ἀφαίμαξις.

ε. Παρουσία ἀνωμάλων ὀργανοληπτικῶν χαρακτήρων, ὡς :

(1) Ὅσμῃ, χρῶμα, γεῦσις, σύστασις μὴ φυσιολογικά, λόγῳ νοσημάτων, διατροφῆς, φαρμακευτικῆς ἀγωγῆς κλπ. Ρύπανσις διὰ κόπρου χρωμάτων κλπ.

(2) Ἐπικειμένη ἢ ἔκδηλος σήψις.

(3) Παρουσία εἰς τὸ κρέας ἀντιβιοτικῶν, χημειοθεραπευτικῶν, οἰστρογόνων θυρεοστατικῶν, ἐντομοκτόνων-παρασιτοκτόνων καὶ ἄλλων ἐπιβλαβῶν διὰ τὴν υγιάν τοῦ Καταναλωτοῦ φαρμακευτικῶν χημικῶν οὐσιῶν ἢ καταλοίπων τοιούτων κατὰ τὰ ὑπὸ τῆς κειμένης Νομοθεσίας ἐκάστοτε ὀριζόμενα.

στ. Ὅργανικαὶ παθήσεις - Παθολογοανατομικαὶ ἀλλοιώσεις, ἤτοι: Φλεγμοναί, ἐκφύλισις ἢ ἕτεραι ἀνατομοπαθολογικαὶ ἀλλοιώσεις, ἥπατος, καρδίας, πνευμόνων, ἀεροθυλάκων, ἐντέρων, νεφρῶν, ὠθηκῶν, ὄρχεων, ἀρθρώσεων, ἰσθῶν μυῶν, δέρματος, σαλπίγγων κλπ. τοιαύτης φύσεως καὶ ἐκτάσεως, ὥστε νὰ ἐπηρεάζουν τὴν υγιεινὴν τοῦ σφαγίου ὀλοκλήρου. Ἐφ' ὅσον αἱ παθολογοανατομικαὶ ἀλλοιώσεις καὶ κακώσεις τῶν ὀργάνων καὶ συστημάτων εἶναι σαφῶς περιγεγραμμένα, κατὰσχονται μόνον τὰ προσβεβλημένα μέρη τοῦ σφαγίου, τοῦ ὑπολοίπου κρέατος δυναμένου νὰ διατεθῇ εἰς τὴν κατανάλωσιν.

2. Εἰς τὴν ἔκθεσιν κατασχέσεως τῶν, ὡς ἀκαταλλήλων πρὸς δημοσίαν κατανάλωσιν κρινομένων κρεάτων, κατὰ τὸν υγιονομικὸν ἔλεγχον, ἀναγράφεται καὶ ὁ τρόπος τῆς περαιτέρω ἐπεξεργασίας αὐτῶν, καταστροφῆ ἢ ἀξιοποιήσις αὐτῶν, ἐπὶ σκοπῷ παρασκευῆς ζωοτροφῶν, συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύουσαν Νομοθεσίαν.

3. Ὁ ἰδιοκτῆτης κατασχόμενων κρεάτων πτηνῶν ἔχει δικαίωμα ἀσκήσεως ἐνστάσεως κατὰ τὰ ἐκάστοτε ἰσχύοντα διὰ τὰ κατασχόμενα νοπὰ κρέατα.

Ἄρθρον 9

Ποιοτικαὶ διαβαθμίσεις σφαγίων πτηνῶν

1. Τὰ σφάγια, ἀναλόγως τῆς διαπλάσεως, μυϊκῆς ἀναπτύξεως καὶ κατα-

στάσεως παχύνσεως αὐτῶν, κατατάσσονται ποιοτικῶς εἰς Α', Β' καὶ Γ' διαβαθμίσεις.

2. Κατὰ τὴν ποιοτικὴν κατάταξιν λαμβάνεται ἐπιπροσθέτως ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ὑπαρξίς ἐλαττωμάτων συνεπεῖα πλημμελοῦς ἐπεξεργασίας.
3. Εἰς τὸν πίνακα 8 τοῦ παρόντος ὀρίζονται αἱ ἐλάχισται ἀπαιτήσεις ὡς πρὸς τὴν διάπλασιν καὶ τὴν κατάστασιν θρέψεως τῶν σφαγίων ὡς καὶ τὰ ἀνεκτὰ κατ' ἀνώτατον ὄριον ἐλαττώματα διὰ τὰς ποιότητας Α' καὶ Β'.
4. Σφάγια, μὴ πληροῦντα τὰς ἐν τῷ πίνακι ἐλαχίστας ἀπαιτήσεις ἢ ἔχοντα ἐλαττώματα εἰς μεγαλυτέραν, τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸν ἐν λόγῳ πίνακα ἕκτασιν, κατατάσσονται εἰς τὴν Γ' ποιότητα.
5. Ἡ ποιοτικὴ κατάταξις τῶν σφαγίων εἶναι προαιρετικὴ.
6. Αὕτη διενεργεῖται εἰς τὰ πτηνοσφαγεῖα μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐπεξεργασίας τῶν πουλερικῶν ὑπὸ τοῦ ἐντεταλμένου πρὸς τοῦτο Κτηνιάτρου.
7. Ἡ χρησιμοποίησις ὄρων συναφῶν μὲ τὴν ποιότητα τῶν σφαγίων, ὡς ἀρίστης, ἐξαιρετικῆς, ἐκλεκτῆς κλπ. ποιότητος, ὑπὸ τῶν παραγωγῶν ἢ πωλητῶν, εἰς σφάγια μὴ ὑποστάντα ποιοτικὴν κατάταξιν, ὡς εἰς τὴν παράγρ. 6 τοῦ παρόντος ἄρθρου ὀρίζεται, ἀποτελεῖ νοθεΐαν.
8. Ποιοτικαὶ διαβαθμίσεις πουλερικῶν.

Ἐλάχισται ἀπαιτήσεις - Ἄνεκτὰ κατ' ἀνώτατον ὄριον ἐλαττώματα.

Κριτήρια ποιότητος	Α' ποιότης	Β' ποιότης
	Ἐλάχισται ἀπαιτήσεις	
(1) Διάπλασις	Καλὴ	Καλὴ
Στῆθος	ἄνευ παραμορφώσεων	Παραμορφώσεις εἰς
Ράχις	ἄνευ παραμορφώσεων	μικρὰν ἕκτασιν εἶναι
Μηροὶ - Κνήμια	ἄνευ παραμορφώσεων	ἀνεκταὶ
(2) Μυϊκὴ ἀνάπτυξις	Καλὴ	Ἐπαρκῆς
Στῆθος	Παρουσιάζεται	Τὸ στέρνον δύναται νὰ
	στρογγυλευμένον	προεξέχη ἐλαφρῶς
(3) Ὑποδόρειον λίπος	Ὅμαλῶς κατανεμημένον	Ἄρκετὰ ὀμαλῶς
	Ἄνοχαὶ εἰς ἐλαττώματα ⁽¹⁾	κατανεμημένον
(4) Ἀνεπαρκῆς ἀποπτίλωσις	Οὐδεμίᾳ πρακτικῶς	Εἰς μικρὸν ἀριθμὸν
		κατὰ σημεῖα
Ὑπαρξίς τριχοπτέρων		
Ὑπαρξίς πτίλων	Οὐδεμίᾳ πρακτικῶς	Εἰς μικρὸν ἀριθμὸν
		κατὰ σημεῖα
Ὑπαρξίς πτερῶν	Οὐδεμίᾳ πρακτικῶς	Οὐδεμίᾳ
(5) Λύσις συνεχείας δέρματος (τομαί, σχισίματα, ἔλλειποντα τεμάχια δέρματος)	Εἰς στῆθος, μηροῦς, κνήμας: Οὐδεμίᾳ	Εἰς στῆθος, μηροῦς, κνήμας: 38 χλστ. Εἰς
	λοιπὰ μέρη χλστ. 38	λοιπὰ μέρη 75 χλστ.

(6) Ἐξαρθρωμένα ὄστᾱ	Ἔν	Δύο ἢ ἕν ἐξαρθρωμέ- νον καὶ ἕν κατάγμα
(7) Κατάγματα εἰς μηρούς, κνήμας καὶ στέρνον	Οὐδέν	(ὡς εἰς α /α 8) Οὐδέν
(8) Λοιπὰ κατάγματα	Οὐδέν	Ἔν
(9) Ἐλλείποντα τεμάχια	Ἄκραῖα τμήματα πτερύ- γων εἰς τὴν ἄρθρωσιν καὶ ἡ οὐρὰ	Ἄκραῖα τμήματα πτε- ρύγων καὶ ἡ οὐρὰ
(10) Ἀνώμαλος χροιά δέρ- ματος καὶ σαρκὸς		
— Αἱματώματα	Οὐδέν	Οὐδέν
— Ἐκχυμώσεις	Εἰς στῆθος, μηρούς, κνήμας: 25 χλστ. Εἰς λοιπὰ μέρη 50 χλστ.	Εἰς στῆθος, μηρούς, κνήμας: 50 χλστ. Εἰς λοιπὰ μέρη 75 χλστ.
— Ἀνεπαρκῆς ἀφαιμάξις	Ἦχι	Ἦχι

Αἱ ἀναγραφόμεναι εἰς τὸν πίνακα τιμαὶ μήκους διαμέτρου ἀφοροῦν εἰς πουλερικὰ βάρους 800 γραμμ. ἕως 2.750 γραμμ. Διὰ πτηνὰ βάρους 2.750 ἕως 7.250 γραμ. αἱ τιμαὶ αὐξάνονται κατὰ 50% καὶ διὰ πτηνὰ ἔτι μεγαλύτερου βάρους κατὰ 100%.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 10

Διατιθέμενα εἶδη κρέατος πτηνῶν

Τὰ σφάγια πτηνῶν, τῶν κατηγοριῶν τοῦ ἄρθρου 5 καὶ τῆς μορφῆς «έτοιμον πρὸς παρασκευὴν» (ready to cook - preta cuire), ὡς αὕτη καθορίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 παρ. β' δύναται νὰ διατίθενται εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τοὺς κάτωθι τύπους:

- α) Σφάγια ὀλόκληρα, μετὰ τῶν ἐδωδίων παραπροϊόντων καὶ τοῦ τραχήλου ἀποκοπέντος εἰς τὴν βάσιν του, ἐντὸς τῆς κοιλιακῆς κοιλότητος.
- β) Σφάγια ὀλόκληρα, ἄνευ τῶν ἐδωδίων παραπροϊόντων, μετὰ ἢ ἄνευ ἀποκοπῆς τοῦ τραχήλου.
- γ) Ἡμισυ σφαγίων: Τομὴ κατὰ μήκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τοῦ στέρνου.
- δ) Τέταρτα σφαγίων: Ἐκαστον ἡμισυ χωρίζεται διὰ καθέτου ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς τομῆς εἰς ἐμπρόσθιον τεταρτημόριον περιλαμβάνον τὸ λευκὸν κρέας καὶ εἰς ὀπίσθιον τοιοῦτον, περιλαμβάνον τὸ ἐρυθρὸν κρέας.
- ε) Σφάγιον τεμαχισμένον εἰς ἐπὶ μέρους τμήματα, ἤτοι 2 πτέρυγας, 2 ἡμίση, 1 ράχης (λεκάνη), 2 ἐνιαῖα τεμάχια κνήμης καὶ μηροῦ ἢ ἀνὰ 2 κνήμες καὶ 2 μηρούς, 1 τράχηλος καὶ ἐδώδιμα παραπροϊόντα.
- στ) Τεμάχια σφαγίου, κεχωρισμένα: Πτέρυγες, στήθη, ράχες, ὀπίσθια ἄκρα (κνήμη, μηρός), κνήμες, μηροί, τράχηλοι, ἐδώδιμα παραπροϊόντα.

Ἄρθρον 11

Σήμανσις καὶ ἐνδείξεις

1. Ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς καταλληλότητος, κατηγορίας καὶ ποιοτικῆς κατατάξεως τῶν σφαγίων καὶ ἐδωδίων παραπροϊόντων πραγματοποιεῖται διὰ σήμάνσεως ὡς κάτωθι:
  - α) Διὰ τὰ διατιθέμενα, ὡς νωπὰ καὶ μὴ συσκευαζόμενα ἀτομικῶς σφάγια, δι' ἐτικέττας σχήματος ὠοειδοῦς διαστάσεων μεγάλης διαμέτρου 8 ἐκ. ἐπικολλουμένης εἰς τὰ μέσα ὁμαδικῆς συσκευασίας μὲ τὴν ἀναπαράστασιν τῆς σφραγίδος τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐλέγχου, τὴν κατηγορίαν, τὸν Κωδικὸν Ἀριθμὸν Σφαγείου, τὴν ἐπωνυμίαν ἐπιχειρήσεως, τὴν ἔδραν αὐτῆς καὶ τὴν ἡμερομηνίαν σφαγῆς. Διὰ τὴν ποιοτικὴν διαβάθμισιν ἀποτυπῶνται ἐπὶ ἐκάστου σφαγίου σφραγίς σχήματος στρογγύλου καὶ διαμέτρου 2,5 ἑκατοστῶν, ἀναγράφουσα κεφαλαῖον Α ἢ Β ἢ Γ (ἀναλόγως τῆς ποιότητος) καὶ ἔχουσα κυκλικῶς τὴν σφραγίδα τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐλέγχου, ἢ ἐφαρμόζεται μολυβδοσφραγίς ἐπὶ ἑνὸς ἄκρου τοῦ σφαγίου ἀναγράφουσα τὰ αὐτὰ στοιχεῖα.
  - β) Διὰ τὰ διατιθέμενα ὡς κατεψυγμένα, ἐντὸς ἀτομικῆς συσκευασίας δι' ἐτικέττας σχήματος ἰσοπλεύρου τριγώνου πλευρᾶς 6 ἐκ. ἀποτυπωμένης ἐπὶ τοῦ πλαστικοῦ μέσου συσκευασίας μὲ τὴν ἀναπαράστασιν τῆς σφραγίδος τοῦ κτηνιατρικοῦ ἐλέγχου, τὴν κατηγορίαν, τὸν κωδικὸν ἀριθμὸν σφαγείου, τὴν ἐπωνυμίαν καὶ ἔδραν ἐπιχειρήσεως καὶ τὴν ἡμερομηνίαν σφαγῆς ἢ καταψύξεως. Διὰ τὴν ποιοτικὴν διαβάθμισιν ἀποτυπῶνται ἢ ἐπικολλᾶται ἐτικέττα, ὁμοία πρὸς τὴν χρησιμοποιουμένην διὰ τὰ νωπὰ τοιαῦτα, ἐπὶ τοῦ πλαστικοῦ μέσου τῆς ἀτομικῆς συσκευασίας.
2. Ἡ σήμανσις πραγματοποιεῖται ὑπ' εὐθύνη τοῦ διενεργοῦντος τὸν ἔλεγχον Κτηνιάτρου, ὁ ὁποῖος ἔχει εἰς τὴν κυριότητά του καὶ διατηρεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, τ' ἀπαραίτητα ὄργανα, ἐτικέττας, περιβλήματα, σφραγίδας καὶ λοιπὰ ὑλικά καὶ τὰ ὁποῖα παραδίδει εἰς τὸ βοηθητικὸν προσωπικὸν κατὰ τὸν χρόνον τῆς χρήσεως καὶ εἰς ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς ἀνάγκας ἀριθμὸν καὶ ποσότητα.

Ἄρθρον 12

Μέσα συσκευασίας

Τὰ μέσα συσκευασίας κατὰ τὴν ἐναποθήκευσιν καὶ διακίνησιν τῶν πρὸς διάθεσιν εἰς δημοσίαν κατανάλωσιν κρεάτων πτηνῶν, δεόν νὰ πληροῦν τὰς κάτωθι προϋποθέσεις:

- α) Νὰ παρέχουν ἀπάσας τὰς ἐγγυήσεις προστασίας αὐτῶν ἀπὸ πάσης ἐπιβλαβοῦς ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως.
- β) Νὰ μὴν ἀλλοιώνουν τοὺς ὀργανοληπτικὸς χαρακτῆρας αὐτῶν, οὐδὲ νὰ

μεταφέρουν εις αὐτὰ βλαβερὰς διὰ τὴν ὑγίαν τοῦ καταναλωτοῦ οὐσίας.

- γ) Νὰ εἶναι ἐπαρκοῦς στερεότητος, ἀεροστεγῆ, ὕδατοστεγῆ, ἄχρωα καὶ διαφανῆ προκειμένου περὶ τῶν πλαστικῶν μέσων ἀτομικῆς συσκευασίας τῶν κατεψυγμένων.
- δ) Νὰ μὴ χρησιμοποιοῦνται ἐκ νέου διὰ συσκευασίαν πλὴν τῶν πλαστικῶν κιβωτίων συσκευασίας τῶν νωπῶν κρεάτων πτηνῶν, τὰ ὁποῖα δέον ὅπως καθαρίζονται διὰ ζέοντος ὕδατος καὶ ἀπολυμαίνονται διὰ τῶν ἐκάστοτε ἐνδεδειγμένων ἀπολυμαντικῶν, ἐπακολουθεῖ δὲ ἔκπλυσις δι' ἀφθόνου ὕδατος.

Ἄρθρον 13

Ἐναποθήκευσις - Συντήρησις

1. Τὰ νωπὰ κρέατα πτηνῶν μετὰ τὸν κτηνιατρικὸν ἔλεγχον, τὴν ψῦξιν καὶ τὴν συσκευασίαν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν προωθοῦνται ἀμέσως πρὸς κατανόλωσιν, ἐναποθηκεύονται εἰς καταλλήλους ψυκτικὰς ἐγκαταστάσεις, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡ θερμοκρασία καὶ ἡ ὑγρασία κυμαίνονται μεταξὺ 0°C ἕως +40°C καὶ 90 - 95% ἀντιστοίχως, ἐλεγχόμενοι δι' αὐτογραφικῶν ὀργάνων.
2. Ἡ διάρκεια συντηρήσεώς των εἰς τὰ ψυγεῖα ἐναποθηκεύσεως καὶ διαθήσεως μὲ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς ὀκτῶ (8) ἡμέρας ἀπὸ τῆς σφαγῆς ἕως τῆς καταναλώσεως. Τὸ ἀνωτέρω ὄριον τῶν 8 ἡμερῶν δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ δύο εἰσέτι ἡμέρας ἐφ' ὅσον δὲν διαπιστωθοῦν στοιχεῖα ἀρχομένης ἀποσυνθέσεως. Μετὰ τὴν πάροδον τῶν ἀνωτέρω καθοριζομένων ὀρίων τὰ κρέατα κατάσχονται καὶ καταστρέφονται ὡς ἀκατάλληλα.

Ἄρθρον 14

Πιστοποιητικὸν καταλληλότητος

Τὰ μεταφερόμενα ἐκ τῶν σφαγείων ἢ τῶν χώρων ἐναποθηκεύσεως κρέατα πτηνῶν, νωπὰ ἢ συντηρημένα, προοριζόμενα πρὸς τὰ κέντρα καταναλώσεως ἐκτὸς τῆς περιφέρειας τοῦ Νομοῦ, θὰ συνοδεύωνται ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου κτηνιατρικοῦ ὑγειονομικοῦ πιστοποιητικοῦ, ὡς τὸ ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ παρόντος ὑπόδειγμα «Β», ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου καὶ ὑπευθύνου Κτηνιάτρου τοῦ ἀσκοῦντος τὸν ἔλεγχον τῆς ἐγκαταστάσεως. Τὸ ἐν λόγῳ πιστοποιητικὸν θὰ παραδίδεται ἅμα τῇ ἀφίξει τῶν κρεάτων εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κτηνιατρικὴν Ἀρχὴν τοῦ τόπου καταναλώσεως.

Ἄρθρον 15

Μέσα μεταφορῆς

1. Ἡ μεταφορὰ νωπῶν ἢ κατεψυγμένων κρεάτων πτηνῶν ἐκ τῶν σφαγείων ἢ τῶν χώρων ἐναποθηκεύσεως καὶ ἐπεξεργασίας εἰς τὰ κέντρα κατανα-

λώσεως θά διενεργῆται δι' αὐτοκινήτων ψυγείων αὐτοδυνάμου ψύξεως, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ θερμοκρασία δέον ὅπως κυμαίνεται μεταξύ 0°C ἕως +40°C καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μεταφορᾶς, προκειμένου περὶ τῶν νωπῶν καὶ —18°C προκειμένου περὶ τῶν κατεψυγμένων. Τὰ μέσα μεταφορᾶς κρεάτων ἐν γένει ἀπαγορεύεται ὅπως χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν μεταφορὰν ζώντων πτηνῶν ἢ οἰωνδήποτε προϊόντων δυναμένων ν' ἀλλοιώσουν τοὺς ὀργανοληπτικούς χαρακτήρας τοῦ κρέατος ἢ νὰ μεταδώσουν νοσογόνους παράγοντας ἢ καὶ νὰ ρυπάνουν ταῦτα.

2. Τὰ νωπὰ κρέατα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταφέρονται ὁμοῦ μετ' ἄλλων ὑλῶν, δυναμένων ν' ἀλλοιώσουν τοὺς ὀργανοληπτικούς χαρακτήρας ἢ ἀπαιτουσῶν διαφόρους συνθήκας θερμοκρασίας καὶ ὑγρασίας συντηρήσεως.
3. Ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ κρέατος νωπῶν πουλερικών δι' ἰσοθερμικῶν ὀχημάτων εἰς ἀποστάσεις μικροτέρας τῶν 100 χλμ. καὶ ἐφ' ὅσον ἐντὸς αὐτῶν ἡ θερμοκρασία δὲν ὑπερβαίνει τοὺς +10°C.
4. Τὰ προοριζόμενα ἀποκλειστικῶς διὰ μεταφορὰν καὶ ἔκθεσιν πρὸς πώλησιν κρεάτων πτηνῶν καὶ ἐδωδίμων προϊόντων πτηνοτροφίας αὐτοκίνητα-ψυγεῖα αὐτοδυνάμου ψύξεως ἢ ἰσοθερμικὰ τοιαῦτα, θά ἐφοδιάζονται δι' εἰδικῆς ἀδείας, ἐκδιδομένης ὑπὸ τῆς οἰκείας Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ὑποκειμένης εἰς περιοδικὰς θεωρήσεις κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις περὶ μεταφορᾶς κρεάτων.

Ἄρθρον 16

Ἄρμόδιοι διὰ τὴν διενέργειαν κτηνιατρικοῦ ἔλεγχου

1. Ὁ κτηνιατρικὸς ἔλεγχος τῶν πτηνῶν ὡς καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς κατηγορίας αὐτῶν καὶ τῆς ποιοτικῆς διαβαθμίσεως διενεργεῖται ὑπὸ δημοσίων Κτηνιάτρων τῶν κατὰ τόπους Νομαρχιῶν.
Οὗτοι τηροῦν καὶ ὑποβάλλουν πρὸς τὴν προϊσταμένην αὐτῶν Ἀρχὴν μηνιαῖα δελτία ὡς τὰ ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ παρόντος ὑποδείγματα «Γ», «Δ» καὶ «Ε».
2. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Κτηνιάτρων οἵτινες θά διενεργοῦν τὸν ἔλεγχον, αἱ ὥραι καὶ ἡμέραι διενεργείας τούτου, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ κατὰ περίπτωσιν λεπτομέρειαι, ρυθμίζονται δι' ἀποφάσεως τῶν κατὰ τόπους Νομαρχῶν κατόπιν εἰσηγήσεως τῶν Διευθύνσεων Κτηνιατρικῆς καὶ Νομοκτηνιατρειῶν.
3. Ἡ ποιοτικὴ κατάταξις τῶν σφαγίων πτηνῶν τυγχάνει προαιρετικὴ καὶ διενεργεῖται τῇ αἰτήσει τοῦ ἰδιοκτῆτου τῶν πτηνῶν ἢ τοῦ πτηνοσφαγείου καὶ ἐπὶ τῇ καταβολῇ ὑπὸ τοῦ αἰτούντος τῶν σχετικῶν δαπανῶν, ἀνερχομένων εἰς 20 λεπτὰ δι' ἕκαστον ποιοτικῶς κατατασσόμενον σφάγιον. Τὸ ποσὸν τοῦτο κατατίθεται ὑπὲρ τοῦ Κ.Τ.Γ.Κ. καὶ Δασῶν, ὑπὸ εἰδικὸν λογαριασμὸν αὐτοῦ καὶ διατίθεται διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ ἐξοπλισμὸν Κτηνιατρικῶν ἐργαστηρίων.

4. Γενικῶς ὁ κρεοσκοπικὸς ἔλεγχος τῶν πτηνῶν, ὡς καὶ ἡ ποιοτικὴ κατάταξις αὐτῶν διενεργεῖται κατὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας καὶ ὥρας. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις δύναται νὰ διενεργηθῇ ἐκτὸς τῶν ἐργασίμων ἡμερῶν καὶ εἰς οἰανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, κατόπιν ὑποβολῆς ἐγγράφου ἠτιολογημένης αἰτήσεως ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου πρὸς τὴν ἀρμοδίαν Κτηνιατρικὴν Ὑπηρεσίαν καὶ ἐγκρίσεως ὑπ' αὐτῆς. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ ἐνδιαφερόμενος ὑποχρεοῦται ὅπως καταβάλλῃ εἰς τὸν ἀσκοῦντα τὴν ἐπιθεώρησιν Κτηνίατρον τὰ ὀδοιπορικὰ ἐξόδα, ὡς καὶ ὠριαίαν ἀποζημίωσιν κατὰ τὰ ἰσχύοντα διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν κρεάτων καὶ λοιπῶν τροφίμων.

Ἄρθρον 17

Ποινικαὶ Διατάξεις

Οἱ παραβάται τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος τιμωροῦνται κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ μόνῳ παράγρ. 2 τοῦ Α. Ν. 23/24-1-1936 ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 18

Ἐναρξίς ἰσχύος

1. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται μετὰ ἕξι μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.
2. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας δύναται νὰ παραταθῇ ἡ ἔναρξις τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, δι' ὀλόκληρον τὴν ἐπικράτειαν ἢ μέρος αὐτῆς καὶ μέχρις ἐνὸς ἔτους.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν, ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1976

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΙΟΥΔΑΝΟΓΛΟΥ

Ἐδημοσιεύθη (ΦΕΚ 177/76 τεύχος Α') τὸ κάτωθι Προεδρικὸν Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 490 «Περὶ τῶν ὄρων καὶ προϋποθέσεων χορηγήσεως ἀδείας σκοπιμότητος ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας πτηνοσφαγείων».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν. 111/75 «περὶ ἰδρύσεως σφαγείων καὶ πτηνοσφαγείων».

2. Την υπ' αριθμ. 387/76 γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τῶν ἡμετέρων ἐπὶ τῆς Γεωργίας καὶ Ἑσωτερικῶν Ὑπουργῶν, ἀποφασίζομεν:

Ἄ ρ θ ρ ο ν 1

Διαδικασία χορηγήσεως ἀδείας σκοπιμότητος

1. Διὰ τὴν χορήγησιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 111/75 πρόβλεπομένης ἀδείας σκοπιμότητος, πρὸς ἴδρυσιν ἢ ἐπέκτασιν πτηνοσφαγείου, ὑποβάλλεται παρὰ τοῦ ἐνδιαφερομένου εἰς τὴν οἰκείαν Νομαρχίαν ἢ τὴν Κτηνιατρικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, κατὰ περίπτωσιν, αἰτήσεις μετὰ τῶν κάτωθι στοιχείων:
  - α) Τοπογραφικοῦ διαγράμματος ὑπὸ κλίμακα 1:5.000 ἐμφαίνοντος τὸν χῶρον ἰδρύσεως τοῦ πτηνοσφαγείου.
  - β) Συνοπτικῆς οἰκονομοτεχνικῆς ἐκθέσεως τῆς ὑπὸ ἴδρυσιν μονάδος, εἰς ἣν δέον νὰ περιλαμβάνωνται ἀπαραιτήτως στοιχεῖα, καλύπτοντα τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος κριτήρια χορηγήσεως τῆς ἀδείας σκοπιμότητος.
2. Ἡ Νομαρχία (Δ/νσις Κτηνιατρικῆς) ἢ ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, κατὰ περίπτωσιν, συγκαλεῖ τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 111/75, ἣτις προβαίνει εἰς τὴν διερεύνησιν καὶ ἐξέτασιν τῶν περὶ ὧν ἡ προηγουμένη παράγραφος στοιχείων, καλεῖ, ἐὰν κρίνῃ τοῦτο ἀπαραίτητον, ἐνώπιον αὐτῆς τὸν φορέα τοῦ ἔργου πρὸς προφορικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀπόψεών του, ἐξετάζει τὸν προτεινόμενον πρὸς ἴδρυσιν τῆς μονάδος χῶρον καὶ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῇ περιοχῇ ἐπικρατούσας συνθήκας, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ παρόντος ἀναφερόμενα οἰκονομικά, τεχνικά καὶ ὑγειονομικά κριτήρια, γνωμοδοτεῖ σχετικῶς, διὰ πλήρους, λεπτομεροῦς καὶ ἐμπεριστατωμένης ἐκθέσεως κοινοποιουμένης τῷ αἰτοῦντι τὴν ἄδειαν σκοπιμότητος ἰδρύσεως πτηνοσφαγείου.
3. Εἰς τὴν δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου ἢ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας, κατὰ περίπτωσιν, χορηγουμένην ἄδειαν σκοπιμότητος, πρὸς ἴδρυσιν ἢ ἐπέκτασιν τῆς μονάδος, περιλαμβάνονται ἀπαραιτήτως:
  - α) Ἡ ἐπωνυμία τοῦ φορέως.
  - β) Ἡ δυναμικότης, αἱ ἐγκαταστάσεις καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς.
  - γ) Ἡ περιοχὴ ἐγκαταστάσεώς της.
  - δ) Ὁ χρόνος λήξεως τῆς ἰσχύος της.
  - ε) Λοιποὶ τιθέμενοι ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ὄροι.
4. Ἀπαγορεύεται ἡ μεταβίβασις τῆς χορηγηθείσης ἀδείας σκοπιμότητος, οἰαδήποτε δὲ μεταβολὴ ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀναγεγραφομένων στοιχείων, συντελουμένη ἐν ἀγνοίᾳ ἢ ἄνευ ἐγγράφου συναινέσεως τῆς Διοικήσεως,

συνεπάγεται την ανάκλησιν ταύτης.

5. Πᾶσα τροποποίησις, προσθήκη ἢ ἀλλαγὴ τῶν ὄρων καὶ στοιχείων τῆς ἀδείας σκοπιμότητος τίθεται ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 111 /75, ἣτις γνωμοδοτεῖ σχετικῶς, ἀποφασίζει δὲ τελικῶς, κατὰ περίπτωσιν, ὁ Νομάρχης ἢ ὁ Ὑπουργός.
6. Αἱ ἐργασίαι τοῦ πτηνοσφαγείου διακόπτονται καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ λειτουργία του, ἐὰν ὁ εἰς ὃν ἐχορηγήθη ἡ ἄδεια σκοπιμότητος, καίτοι ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας, δὲν συμμορφοῦται πρὸς τοὺς ἐν τῇ χορηγηθείσῃ ἀδείᾳ ἀναφερομένους ὄρους.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 2

Κριτήρια χορηγήσεως ἀδείας

1. Διὰ τὴν χορήγησιν ἀδείας σκοπιμότητος, πρὸς ἴδρυσιν ἢ ἐπέκτασιν πτηνοσφαγείου, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καὶ συνεκτιμῶνται τὰ κάτωθι κριτήρια, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἰδρυνόμενον νέον πτηνοσφαγεῖον νὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῶν συνθηκῶν ὑγιεινῆς καὶ τεχνολογίας τοῦ κρέατος τῶν πτηνῶν, εἰς τὴν καθόλου ἀξιοποίησιν τῶν προϊόντων καὶ παραπροϊόντων αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς κτηνοτροφικῆς ἐν γένει παραγωγῆς.

α) Οἰκονομικά κριτήρια:

Ἐξετάζεται καὶ ἐκτιμᾶται, ἐν ὄψει τῶν ἐκάστοτε κρατουσῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ Νομοῦ ἢ καὶ γενικώτερον, τὸ μέγεθος τῆς ὑπὸ ἴδρυσιν μονάδος, ἢ πραγματοποιουμένη ἐπένδυσις, ἢ οἰκονομικὴ βιωσιμότης αὐτῆς, ἢ ὑπαρξίς ἐν τῇ περιοχῇ παρομοίων ἐτέρων μονάδων, ἢ ὑπαρξίς ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ πτηνῶν σφαγῆς εἰς τὴν ἀκτίνα δράσεώς του, αἱ προκληθησόμεναι ἐκ τῆς λειτουργίας τῆς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν λοιπῶν μονάδων τῆς περιοχῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς, ἢ σοβαρότης τοῦ φορέως ἀπὸ οἰκονομοτεχνικῆς ἀπόψεως καὶ τὰ ἀναφερόμενα ἐχέγγυα ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου, ὡς καὶ ἡ ἀνταγωνιστικότης καὶ ἡ δυνατότης ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων αὐτῆς.

β) Τεχνικά κριτήρια:

Ἐξετάζεται καὶ ἐκτιμᾶται ὁ χώρος καὶ τὸ σύνολον τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ὑπὸ ἴδρυσιν μονάδος, ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν, ὁ ἐξοπλισμὸς αὐτῆς διὰ συγχρόνων σφαγιοτεχνικῶν, ψυκτικῶν μέσων καὶ εἰδικῶν ἐγκαταστάσεων ἀξιοποιήσεως καὶ ἐπεξεργασίας τοῦ κρέατος καὶ τῶν παραπροϊόντων τοῦ σφαγίου, ἢ ἐξασφάλισις ἱκανοποιητικῶν συνθηκῶν φωτισμοῦ, ὑδρεύσεως, ἀποχετεύσεως ὡς καὶ ἐπεξεργασίας καὶ βιολογικοῦ καθαρισμοῦ τῶν λυμάτων.

γ) Ὑγειονομικά κριτήρια:

Ἐξετάζεται καὶ ἐκτιμᾶται, ἐν ὄψει πάντοτε τῆς βελτιώσεως τῶν

συνθηκῶν ὑγιεινῆς σφαγῆς, παρασκευῆς καὶ συντηρήσεως τοῦ κρέατος καὶ τῆς προστασίας τῆς πτηνοτροφίας, ἢ ἐξασφάλισης διενεργείας κρεοσκοπικοῦ ἐλέγχου, ἢ δυνατότης ἐξυπηρετήσεως τῶν ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς παρ' ἑτέρου λειτουργοῦντος συγχρονισμένου πτηνοσφαγείου.

δ) Κριτήρια περιβάλλοντος:

Ἐξετάζεται καὶ ἐκτιμᾶται ἡ περιοχή καὶ ἡ συγκεκριμένη ἐν αὐτῇ θέσις (οἰκόπεδον) ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ πτηνοσφαγείου καὶ αἱ ἐκ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ προκαλούμεναι ἐπιπτώσεις ἐπὶ ὑφισταμένων τυχόν ἀρχαιολογικῶν χώρων, τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων, ἐπὶ τῆς ὑγιεινῆς τοῦ περιβάλλοντος καὶ τοῦ φυσικοῦ τοπίου ἐν γένει.

2. Αἱ ὑπὸ τεχνικῆς καὶ ὑγειονομικῆς ἀπόψεως ἀναγκαιοῦσαι ἐλάχισται ἀπαιτήσεις διὰ τὴν χορήγησιν ἀδείας σκοπιμότητος πρὸς ἴδρυσιν πτηνοσφαγείου εἶναι αἱ κάτωθι:

α) Χῶροι:

- (1) Κτηνιατρικῆς ἐξετάσεως τῶν πτηνῶν, πρὸ τῆς σφαγῆς. Ὁ χῶρος οὗτος ἢ ὑπόστεγον θὰ εἶναι σαφῶς διαχωρισμένος ἐκ τοῦ συνεχομένου τοιοῦτου ἀναισθητοποιήσεως καὶ ἀφαιμάξεως καὶ ἰκάνων διαστάσεων.
- (2) Καθαρισμοῦ καὶ ἀπολυμάνσεως τῶν ὀχημάτων καὶ τῶν κλωβωστοιχιῶν μεταφορᾶς τῶν πτηνῶν, αἱ ὅποια δέον ὅπως εἶναι δικτυωταὶ ἐκ μεταλλικῆς κατασκευῆς ἢ ἐκ καταλλήλου ἀνθεκτικῆς πλαστικῆς ὕλης.
- (3) Ἀπομονώσεως τῶν ἀσθενῶν ἢ ὑπόπτων, μέχρι τῆς λήψεως τελικῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς τύχης τῶν. Οἱ χῶροι οὗτοι νὰ δύνανται νὰ καθαρίζωνται καὶ νὰ ἀπολυμαίνωνται εὐκόλως.
- (4) Ἀναισθητοποιήσεως, σφαγῆς καὶ ἀφαιμάξεως. Ὁ χῶρος οὗτος νὰ εἶναι σαφῶς διαχωρισμένος ἐκ τοῦ συνεχομένου τοιοῦτου ἐμβαπτίσεως εἰς θερμὸν ὕδωρ καὶ ἐπεξεργασίας τῶν σφαγίων.
- (5) Ἐμβαπτίσεως ἐντὸς θερμοῦ ὕδατος, ἀποπιλώσεως, φλογώσεως.
- (6) Ἐκσπλαχνισμοῦ, ὑγειονομικοῦ ἐλέγχου ὑπὸ φυσικὸν φωτισμὸν ἢ καὶ τεχνητὸν τοιοῦτον, μὴ μεταβάλλοντα τὴν φυσικὴν ἐμφάνισιν τοῦ κρέατος καὶ ψύξεως διὰ μιᾶς τῶν ἀνεγνωρισμένων μεθόδων.
- (7) Ἐναποθηκέυσεως ὑπὸ ψῦξιν εἰς θερμοκρασίαν 0_0 ἕως $+40^{\circ}\text{C}$ καὶ ὑγρασίαν 90 - 95%, κρεάτων ἢ παραπροϊόντων.
- (8) Προαιρετικῶς, χώρους διὰ τὴν κατάψυξιν καὶ ἐναποθήκευσιν κατεψυγμένων.
- (9) Συλλογῆς καὶ ἀξιοποιήσεως ἢ καταστροφῆς τῶν μὴ ἐδωδύμων ὑποπροϊόντων καὶ κατασχομένων κρεάτων.

- (10) Ὑγιεινῆς τοῦ προσωπικοῦ (W.C., ἀποδυτήρια), ὡς καὶ προαιρετικῶς χώρους ἐστιάσεως.
- (11) Γραφείου Κτηνιάτρου ὡς καὶ προαιρετικῶς Ἐργαστηρίου μετ' ἀναλόγου ἐξοπλισμοῦ, ἐπιτρέποντος τοῦλάχιστον διενέργειαν νεκροψίας, λήψεως καὶ ἀποστολῆς ὑλικοῦ πρὸς περαιτέρω ἐξέτασιν.

β) Ἐγκαταστάσεις:

- (1) Συγχρόνου σφαγιοτεχνικοῦ καὶ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ.
- (2) Παροχῆς ψυχροῦ ποσίμου ὕδατος, ὡς καὶ θερμοῦ τοιοῦτου ὑπὸ πίεσιν θερμοκρασίας ἄνω τῶν 80°C, πληροῦντος τὰ πρότυπα ὑπὸ τῶν ἰσχυουσῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων.
- (3) Χλωρίωσης τοῦ ὕδατος, περιεκτικότητος χλωρίου (10 - 20 ppm).
- (4) Ἀποχετεύσεως ἢ μηχανικῆς καὶ βιολογικῆς ἐπεξεργασίας τῶν λυμάτων ἐφ' ὅσον διοχετεύονται εἰς φυσικὸν ἀποδέκτην, συμφῶνως πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἰσχύουσας ὑγειονομικὰς διατάξεις.

Ἄρθρον 3

Ἴσχύς ἀδείας σκοπιμότητος

1. Ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας ὀφείλει ὁ φορεὺς νὰ προβῆ εἰς τὴν ἔναρξιν ἐργασιῶν ἰδρύσεως τῆς μονάδος, ἐπὶ τῇ βάσει ἐγκεκριμένης μελέτης ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν.
2. Ἡ προθεσμία ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπὸ ἴδρυσιν μονάδος δύναται νὰ παραταθῆ ἐπὶ ἓν ἔτος δι' ἀποφάσεως τῆς χορηγησάσης ταύτης Ἀρχῆς, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς ἐν ἄρθρῳ 2 τοῦ Ν. 111 /75 ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς.
3. Παρερχομένης ἀπράκτου καὶ τῆς νέας ταύτης προθεσμίας πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν, ἡ χορηγηθεῖσα ἄδεια σκοπιμότητος πρὸς ἴδρυσιν πτηνοσφαγείου παύει αὐτομάτως ἰσχύουσα.

Ἄρθρον 4

Δικαίωμα ἐνστάσεως

1. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Νομάρχου δι' ἧς ἀπερρίφθη αἴτησις περὶ χορηγήσεως ἀδείας σκοπιμότητος ἰδρύσεως πτηνοσφαγείου, χωρεῖ ἐνστασις κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐπομένης παραγράφου.
2. Ἡ ἐνστασις κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου ὑποβάλλεται ἐντὸς μηνός, ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον, εἰς τὴν Δ/νσιν Κτηνιατρικῆς ἢ Νομοκτηνιατρειῶν τῆς οἰκείας Νομαρχίας ἣτις διαβιβάζει ταύτην μεθ' ἀπάντων τῶν σχετικῶν ἐγγράφων καὶ στοιχείων εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν Κτηνιατρικῆς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας.
3. Ἡ Ὑπηρεσία Κτηνιατρικῆς ἐνεργεῖ συμφῶνως πρὸς τὰ ἐν τῇ παραγρ.

2 τοῦ ἄρθρου 1 ὀριζόμενα, ὁ δὲ Ὑπουργὸς Γεωργίας ἀποφαίνεται ἡτιολογημένως ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης.

Ἄρθρον 5

Χορήγησις ἀδείας λειτουργίας

1. Διὰ τὴν ἐναρξιν λειτουργίας πτηνοσφαγείου ἀπαιτεῖται, ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων προβλεπομένης ἀδείας, ἄδεια λειτουργίας, χορηγουμένη ὑπὸ τοῦ Νομάρχου εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ἐγκατεστάθη τὸ πτηνοσφαγεῖον, δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐκδιδομένης κατόπιν εἰσηγητικῆς τεχνικοοικονομικῆς ἐκθέσεως συντασσομένης ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς ἀρμοδίας Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι, ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος καὶ οἱ ὅροι τῆς ἀδείας σκοπιμότητος ἰδρύσεως τοῦ πτηνοσφαγείου.
2. Ἡ ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ ἄδεια ἀπαιτεῖται καὶ δι' ἅπαντα τὰ ὑφιστάμενα πτηνοσφαγεῖα, ἥτις χορηγεῖται, ἐφ' ὅσον ἐτηρήθησαν αἱ κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἰσχύουσαι διατάξεις (Ν. Δ. 1005 /71, Ν. 111 /75 καὶ Π. Δ. 286 /75) καὶ αἱ τεχνικοῦγειονομικαὶ προϋποθέσεις ἰδρύσεώς των.

Ἄρθρον 6

Ἀνάκλησις ἀδείας λειτουργίας

Ἡ ἄδεια λειτουργίας τῶν πτηνοσφαγείων ἀνακαλεῖται, προσωρινῶς ἢ ὀριστικῶς, ὑπὸ τοῦ χορηγήσαντος ταύτην Νομάρχου δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἐκδιδομένης κατόπιν προτάσεως τοῦ προϊσταμένου τῆς ἀρμοδίας Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας, ἐφ' ὅσον ἤθελε διαπιστωθῆ ὅτι δὲν πληροῦνται οἱ ὑπὸ τοῦ παρόντος προβλεπόμενοι ὑγειονομικοὶ ὅροι καὶ κανονισμοὶ ἢ δι' οἰανδήποτε ἐτέραν αἰτίαν παρακωλύουσαν τὴν λειτουργίαν τοῦ πτηνοσφαγείου.

Ἄρθρον 7

Δικαίωμα ἐνστάσεως

1. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Νομάρχου, δι' ἧς ἀπερρίφθη αἴτησις, περὶ χορηγήσεως τῆς ἐν ἄρθρῳ 5 ἀδείας λειτουργίας, χωρεῖ ἐνστάσις ὑποβαλλομένη εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν Κτηνιατρικῆς.
2. Ἡ Ἐπιθεώρησις Κτηνιατρικῆς ἐρευνᾷσα τοὺς ἀπαιτούμενους, κατὰ περίπτωσιν, ὄρους καὶ προϋποθέσεις χορηγήσεως ἀδείας λειτουργίας, ὑποβάλλει τὸ πόρισμα αὐτῆς εἰς τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας, ὅστις ἀποφαίνεται ἡτιολογημένως ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως.

Ἄρθρον 8

Κωδικὸς ἀριθμὸς πτηνοσφαγείου

Ἄπαντα τὰ τυχόντα ἀδείας λειτουργίας πτηνοσφαγεῖα, καταγραφόμενα εἰς τηρούμενον παρὰ τῆς Ὑπηρεσίας Κτηνιατρικῆς τοῦ Ὑπουργείου Γεωρ-

γίας ειδικὸν βιβλίον, ἀριθμοῦνται δι' ἰδίου Κωδικοῦ Ἀριθμοῦ (Κ.Α.Π.). Ὁ ἀριθμὸς οὗτος χορηγούμενος ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ὑπηρεσίας καὶ γνωστοποιούμενος εἰς τὸν φορέα καὶ τὰς ἀρμοδίας Ἀρχάς, δεόν νὰ τοποθετῆται εἰς τὴν ἔνδειξιν τῆς σημάσεως ἐπὶ τῶν μέσων ἀτομικῆς καὶ ὁμαδικῆς συσκευασίας τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐξαγομένων κρεάτων καὶ ἐδωδίων παραπροϊόντων τῶν πτηνῶν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 9

Ὑγιεινὴ προσωπικοῦ

1. Τὸ προσωπικὸν τῶν πτηνοσφαγείων δεόν ὅπως:
  - α) εἶναι ἐφωδιασμένον μὲ ἰατρικὸν βιβλιάριον ὑγείας, ὑποκείμενον εἰς τακτικὰς περιοδικὰς θεωρήσεις καὶ θὰ ὑποβάλλεται εἰς ἐργαστηριακὰς ἐρεῦνας καὶ προφυλακτικὸς ἐμβολιασμοὺς τοὺς ὁποίους ἤθελεν ἐπιβάλλει ἡ Ὑγειονομικὴ Ὑπηρεσία, κατὰ τὰς κειμένας σχετικὰς διατάξεις.
  - β) Φέρει κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐργασίας καθαρὰ ἐνδύματα, κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πλαστικὴν ποδιὰν (ξύλινα ἢ ἐλαστικὰ ὑποδήματα).
2. Ἡ σφαγὴ πτηνῶν καὶ ὁ χειρισμὸς ἐν γένει κρεάτων αὐτῶν ἀπαγορεύεται εἰς πρόσωπα:
  - α) Ἄνευ βιβλιαρίου ὑγείας, περιοδικῶς θεωρουμένου.
  - β) Ἐκδήλως πάσχοντα ἢ ὑποπτα προσβολῆς ἐκ τύφου, παρατύφου, σαλμονελλώσεων, δυσεντερίας, λοιμῶδους ἥπατίτιδος, ὀστρακίᾶς, φυματιώσεως, μεταδοτικῆς ἢ μὴ δερματικῆς νόσου καὶ πυορροουσῶν πληγῶν ὡς καὶ φορεῖς αὐτῶν.
  - γ) Ἄσκοῦντα συγχρόνως ἐτέραν δραστηριότητα, ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι δυνατὸν νὰ μεταφέρωνται νοσογόνοι παράγοντες ἢ ρύπος εἰς τὸ κρέας.
3. Τὸ προσωπικὸν τῶν πτηνοσφαγείων, πλὴν τῶν εἰς τὰς προηγούμενας παραγράφους ὑγειονομικῶν ὄρων, ὑποχρεοῦται ὅπως συμμορφοῦται πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἰσχυοῦσας ὑγειονομικὰς διατάξεις.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν, ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Ἰουλίου 1976

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐσωτερικῶν
ΚΩΝΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γεωργίας
ΙΠΠ. ΙΟΥΔΑΝΟΓΛΟΥ

Πρακτικά συνεδριάσεων τῆς Ε.Κ.Ε.

Proceedings of the Society's meetings

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ὑπ' ἀριθμ. 183

Τακτικῆς Συνεδριάσεως τῆς ΕΚΕ τῆς 4.11.76

Ἡ συνεδρίασις ἔλαβε χώραν τὴν 4ην Νοεμβρίου, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 19.30' εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ΕΚΕ, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κ. Ταρλατζῆ μεθ' ἑμὲ θέματα ἡμερησίας διατάξεως:

1. — Συγκρότησις Ἐπιτροπῆς κρίσεως ὑποψηφίων μελῶν.

2. — Ἐπιστημονικὰ Θέματα:

— «Θεραπεία τῆς ἀτροφίας ὠθηκῶν δι' ὀρογοναδοτροπίνης ἢ χοριακῆς γοναδοτρόπου ὁρμόνης εἰς τὰς μοσχίδας καὶ ἀγελάδας».

Ἰπὸ κ. κ. Κ. Σεϊταρίδη, Μ. Στραβαρίδη.

— «Ζωοτροφαι ἐν Ἑλλάδι. Συμβολὴ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν ὑποπροϊόντων ἐπεξεργασίας». Ἰπὸ κ. Λ. Εὐσταθίου.

Εἰς τὴν συνεδρίασιν παρέστησαν 25 ἑταῖροι.

Ἄρχεται ἡ συνεδρίασις, ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ Καθηγητοῦ Ἑλ. Παρίση καὶ τοῦ ὑφηγητοῦ Γ. Ζαριφοπούλου, μελῶν τῆς Ἑταιρείας.

Ἡ ΕΚΕ ἀπέστειλεν, ἀντὶ στεφάνου, χρηματικὸν ποσὸν εἰς τὸ «Θεαγένειον» ἀντικαρκινικὸν Ἰδρυμα Θεσσαλονίκης εἰς μνήμην τοῦ Καθηγητοῦ Ἑλ. Παρίση. Ὁ κ. Πρόεδρος ἐξέφρασε τὴν λύπην του διότι, λόγω μὴ ἐγκαίρου γνώσεως τοῦ θανάτου τοῦ ὑφηγητοῦ Γ. Ζαριφοπούλου, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ παραστῆ εἰς τὴν κηδεῖαν ἐκπρόσωπος τῆς Ἑταιρείας. Ἀνεφέρθη εἰς τὴν προσωπικότητα ἐνὸς ἐκάστου τῶν μεταστάντων συναδέλφων καὶ ἐτηρήθη εἰς μνήμην τῶν 1' σιγῆ.

Μετὰ ταῦτα, συγκροτεῖται ἐπιτροπὴ κρίσεως ὑποψηφίων μελῶν ἐκ τῶν κ. κ. Μ. Βασάλου, Δημητρίου καὶ Χρ. Παπποῦ πρὸς ἐξέτασιν τῶν προσόντων τῶν ὑποβαλόντων αἴτησιν ὑποψηφιότητος κ. κ. Ἡλία Τσάγκλα καὶ Παύλου Θεοδωρίδη.

Καλεῖται κατόπιν ὁ κ. Σεϊταρίδης νὰ ἀναπτύξῃ τὸ θέμα «Θεραπεία τῆς

ἀτροφίας ὠθηκῶν δι' ὀρογοναδοτροπίνης ἢ χοριακῆς γοναδοτρόπου ὁρμόνης εἰς τὰς μοσχίδας καὶ ἀγελάδας».

Διεξάγεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος οἱ κ. κ. Στοφόρος, Δραγώνας, Βασάλος, Σίμος.

Καλεῖται ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Εὐσταθίου νὰ ἀναπτύξῃ τὸ θέμα «Ζωοτροφαὶ ἐν Ἑλλάδι. Συμβολὴ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν ὑποπροϊόντων ἐπεξεργασίας».

Διεξάγεται ἐπίσης συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἰς ἣν ἔλαβον μέρος οἱ κ. κ. Δραγώνας, Ποῖλας, Ἀξιώτης.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως τῶν θεμάτων τῆς Η. Δ., ὁ κ. Πρόεδρος δίδει ὠρισμένης πληροφορίας διὰ τὸ Διεθνὲς Συνέδριον Ἐχينوκοκκιάσεως, τὸ ὁποῖον θὰ πραγματοποιηθῇ εἰς Ἀθήνας, ἀπὸ 28 Μαΐου ἕως 1 Ἰουνίου 1977, καλεῖ δὲ τοὺς συναδέλφους ὅπως συμμετάσχουν εἰς τοῦτο ἀθρόως Ἐπίσης, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ συνεδρίου, θὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὡς ἐπιτίμων Ἐταίρων τῆς ΕΚΕ διασήμων ἐπιστημόνων τῆς ἀλλοδαπῆς, καλοῦνται δὲ οἱ συνάδελφοι νὰ ὑποβάλουν προτάσεις δι' ὅσα πρόσωπα κρίνουν ὅτι θὰ πρέπει νὰ τύχουν τῆς διακρίσεως ταύτης.

Ἐκ τῆς Δραγώνας προσθέτει ὅτι θὰ καταβληθῇ προσπάθεια ἐξασφαλίσεως ἀδείας διὰ τοὺς ἐκτὸς Ἀθηνῶν συναδέλφους Δ. Υ., οἱ ὁποῖοι θὰ θελήσουν νὰ συμμετάσχουν εἰς τὸ Συνέδριον.

Μεθ' ὃ μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου θέματος λύεται ἡ συνεδρίασις.

Ἐκ τῆς Προεδρίας
Κ. Ταρλατζῆς

Ἐκ τῆς Γραμματείας
Χρ. Παπποῦς

Hoechst Έλλάς ΑΒΕΕ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

- Alugan** Έντομοκτόνον και άκαρεοκτόνον. Θεραπείει όλας τας μορφάς τής ψώρας. Κυκλοφορεί ώς κόνις δια λουτρών και SPRAY.
- Berenil** Άμεσος και πλήρης θεραπεία τής πυροπλάσμούσεως χωρίς ουδεμίαν παρενέργειαν. Κοκκώδες, διαλύεται εις τό ύδωρ και ένιεται ένδομυϊκώς.
- Biocalan** Ύδατικόν διάλυμα βιταμινών AD, E και G, δια παρεντερικην και από του στόματος χορήγησιν. Προλαμβάνει και θεραπεύει τας άβιταμινώσεις, ενεργοποιεί τά κυτταρικές λειτουργίας.
- Borgal** Νέον χημειοθεραπευτικόν με βακτηριοκτόνον δρασιν. Συνδυασμός SULFADOXIN και TRIMETHOPRIM Ύδατικόν διάλυμα 24% δια παρεντερικην εφαρμογήν εις μεγάλα ζώα. Ύδατικόν διάλυμα 7.5% δια παρεντερικην εφαρμογήν δια μικρά ζώα. Δισκία τών 300 MG δια τήν από του στόματος χορήγησιν.
- Candur S** Έμβόλιον Μόρβας.
- Candur SH** Έμβόλιον Μόρβας — Έπατιτίδος.
- Candur SHL** Έμβόλιον Μόρβας — Έπατιτίδος — Λεπτοσπειρώσεως.
- Candivac SHL** Έμβόλιον Μόρβας — Έπατιτίδος — Λεπτοσπειρώσεως — Λύσσης.
- Dimazon** Ένέσιμον διάλυμα με άλατοδιουρητικές ιδιότητας.
- Felidovac** Έμβόλιον κατά τής λοιμώδους έντερίτιδος τής γαλής.
- Fermyo** Ένέσιμος σίδηρος DEXTRAN δια τήν πρόληψιν και θεραπείαν τής άναιμίας τών χοιριδίων, μόσχων και άλλων ζώων.

Hoechts Έλλάς ABBE

- Flavomycin** Τὸ πρῶτον ἀντιβιοτικόν, ἀποκλειστικόν διὰ τὴν διατροφὴν. Αὐξητικὸς παράγων, δὲν ἀπορροφᾶται, δὲν μεταβολίζεται εἰς τὸν ὄργανισμόν, δὲν ἀφήνει κατάλοιπα εἰς τὰ ζωοκομικὰ προϊόντα.
- Heptavac** Έπταδύναμον ἐμβόλιον κατὰ τῆς ἐντεροξιναιμίας τῶν αἰγοπροβάτων, πνευματάνθρακος, τετάνου κλπ.
- Hostacotrin H** Έναιώρημα πρεδνιζολόνης διὰ γενικὴν καὶ τοπικὴν φεραπείαν.
- Hostacyclin solub.** Έδατοδιαλυτὴ, ὑδροχλωρικὴ τετρακυκλίνη.
- Hostaphos** Έπερφωσφορικὸν συμπλήρωμα κτηνοτροφῶν.
- KAV 25** Έορεμβόλιον κατὰ τῶν παθήσεων τῶν νεογενήτων μόσχων.
- Lambivac** Τετραδύναμον ἐμβόλιον κατὰ τῆς δυσεντερίας τῶν ἀμνοεριφίων.
- Leptospirose** Έμβόλιον κατὰ τῆς λεπτοσπειρώσεως τῶν κυνῶν.
- Mandivac** Έντιλυσσικὸν ἐμβόλιον δι' ὅλα τὰ ζῶα
- Methiovertan** Διάλυμα μεθειονίνης, βιταμίνης B1 καὶ ἰνβερτοσακχάρου.
- Nemural** Ένθελεμινθικὸν μὲ καθαρτικὴν δρᾶσιν κατὰ τῶν ταινιῶν.
- Novalgin** Έαναλγητικόν, ἀντισπασμωδικόν, ἀντιπυρετικόν, ἀντιρευματικόν.
- Omnamycin** Έδατικὸν ἐναιώρημα πενικιλλίνης καὶ στρεπτομυκίνης μὲ OMNADIN.

Hoechst Έλλάς ABBE

- Drasthin** Συνθετική ώκυτοκίνη με ειδικήν δράσιν επί τῆς μήτρας καὶ τοῦ μαστοῦ.
- Panacur** Νέον ἀνθελμινθικὸν εὐρέως φάσματος, διὰ τὴν πρόληψιν καὶ θεραπείαν τῆς γαστροεντερικῆς στοργυλιάσεως, ὡς καὶ πνευμονικῆς μεταστοργυλιδώσεως τῶν αἰγοπροβάτων.
- Prevacun** Ἐμβόλιον κατὰ τῆς γρίπης τῶν ἵππων.
- Prevacun T** Ἐμβόλιον κατὰ τῆς γρίπης καὶ τετάνου τῶν ἵππων.
- Prevaccinol** Ἐμβόλιον κατὰ τῆς ἐξ ἰῶν ἀποβολῆς καὶ ρινοπνευμονίας τῶν ἵππων.
- Reverin** Ἀντιβιοτικὸν διὰ παρεντερικὴν καὶ τοπικὴν θεραπείαν.
- Stagloban** Ὅρος γ-σφαιρίνης με ἀντισώματα διὰ τὴν παθητικὴν ἀνοσοποίησην τῶν κυνῶν κατὰ τῆς μόρβας, ἥπατίτιδος καὶ λεπτοσπειρώσεως.
- Suiferin C** Ἐμβόλιον κατὰ τῆς πανώλους τῶν χοίρων.
- SV 50** Ὁροεμβόλιον διὰ τὴν προστασίαν τῶν χοιριδίων ἀπὸ ἀσθενείας ἐκτροφῆς Περιέχει ἀντιτοξίνης καὶ ἰχνοστοιχεία.
- Tonophosphan** Φωσφοροῦχον τονωτικόν, ἐνέσιμον διάλυμα 20% διὰ τὴν θεραπείαν διαταραχῶν τοῦ μεταβολισμοῦ ἀσβεστίου, μαγνησίου καὶ φωσφόρου.
- Virulin** Ἀντιλυσσικὸν ἐμβόλιον.
- Vit-Asid** Ἐλαιῶδες διάλυμα βιταμινῶν διὰ τὴν παρεντερικὴν καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος χορήγησιν.

Savlon

Εύρεος φάσματος
άντισηπτικόν και
άποσμηκτικόν.

Πυκνόν διάλυμα
δι' άμεσον άραίωσιν.

Διά καθαρισμόν και άπολύμανσιν
φύσει ρυπανθέντων τραυμάτων
και έγκαυμάτων

Savlon 3%

6 πώματα φιάλης ή 30 ml Savlon άραιώνονται δια
1 λίτρου ύδατος.

Τò Savlon περιέχει Hibitane (Chlorhexidine gluconate) 1,5%, ένα εύρεος φάσματος
μικροβιοκτόνον, και Cetavlon (Cetrimide BP) 15%, ένα αντισηπτικόν με ισχυρά
άποσμηκτικήν ενέργειαν.

Φιάλη των 500 ml πυκνού διαλύματος.

Προϊόν του Οίκου
Imperial Chemical Industries Limited
Pharmaceuticals Division
Alderley Park Macclesfield
Cheshire England

Savlon, Cetavlon και Hibitane είναι σήματα κατατεθέντα.

Παρασκευάζεται εν Έλλάδι εις τὰ
Φαρμακευτικά Έργαστήρια "CANAL" Α.Ε.

Άντιπρόσωπος: Ι. Κ. Κανάρογλου & Σία
Ήπποκράτους 12, Άθήναι 143 - Τηλ. 3632.306/7

ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἀριστοτέλους 38 - Ἀθήναι 103 - Τηλ. Κέντρον 88 31 814

Γραφ. Θεσ/νίκης : Δωδεκανήσου 22 - Τηλ. 532,517

Προϊόντα τοῦ Οἴκου MERCK SHARP & DOHME (Ἀμερικῆς)

Thibenzole :

Διὰ τὴν πρόληψιν καὶ θεραπείαν τῶν Γαστροεντερικῶν καὶ Βρογχοπνευμονικῶν Στρογγυλιάσεων καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν θεραπείαν τῆς Δικρωκοιλιάσεως (ψιλή κλαπάτσα, μουχρίτσα) τῶν μηρυκαστικῶν καὶ τῆς Συγγαμώσεως τῶν πτηνῶν. Κυκλοφορεῖ εἰς νέαν ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΗΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΝ εἰς κυτία τῶν 50 δισκίων.

Amprol plus :

Κοκκιδιοστατικόν, συνδυασμὸς AMPROLIUM + ETHOPABATE. Ἀποτελεσματικὸν ἐναντι ὄλων τῶν ἐπιζημίων εἰδῶν κοκκιδίων τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἰνδιάνων.

Amprolmix 20% :

Ἵδατοδιαλυτὴ κόνις περιέχουσα 20% δραστικὸν συστατικὸν AMPROLIUM. Προορίζεται διὰ τὴν θεραπείαν τῆς κοκκιδιάσεως γενικῶς καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ὀρνίθων ὠτοκίας καὶ ἰνδιάνων. Κυκλοφορεῖ σὲ φάκελλα τῶν 30 γραμμαρίων.

Pancoxin plus :

Κοκκιδιοστατικὸν πουλάδων ὠτοκίας καὶ ὀρνιθίων κρεατοπαραγωγῆς, συνδυασμὸς 4 κοκκιδιοστατικῶν, ἧτοι : AMPROLIUM, ETHOPABATE, PYRIMETHAMINE καὶ SULFAQUINOXALINE.

Sulfaquinoxaline 25% MERCK :

Ἀντικοκκιδιακὸν γιὰ τὰ κουνέλια κρεατοπαραγωγῆς. Κυκλοφορεῖ σὲ κυτία τῶν 100 γραμμαρίων.

Equizole :

Νέον ἀνθελμινθικὸν τῶν ἵπποειδῶν μὲ βάση τὸ THIBENZOLE.

Deptavac-HVT :

Ἐμβόλιον ἐναντίον τῆς νόσου τοῦ MAREK.

Προϊὸν τοῦ Οἴκου C.S.C. (Ἀμερικῆς)

Zeranol :

Ἐπαναστατικὸς, μὴ ὁρμονοῦχος, αὐξητικὸς παράγων, διὰ τὴν πάχυνσιν τῶν θηλέων καὶ εὐνουχισμένων μόσχων καὶ ἀνοε-ριφίων. Κυκλοφορεῖ ὑπὸ μορφήν ἐμφυτευμάτων.

Προϊόντα του Οίκου COGLA (Γαλλίας)

Disto-5-Cogla :

Δισκία των 2 γρ. Bis (2-hydroxy-3,5-dichlorophényl sulfoxide), διὰ τὴν θεραπείαν τῆς Διστομιάσεως (κλαπάτσα) καὶ τῆς Ταινιάσεως τῶν μηρυκαστικῶν. Κυτία τῶν 50 δισκίων.

Ἐμβόλιον Cogla :

Πολυδύναμον ἐμβόλιον A,B,C,D, διὰ τὴν πρόληψιν τῆς ἐντεροτοξιναιμίας τῶν αἰγοπροβάτων, τῆς δυσεντερίας τῶν ἀμνοεριφίων καὶ τῆς ἀεριογόνου γαγγραίνης.

Προϊόντα του Οίκου BYK GULDEN (Γερμανίας)

Turlin AD, E :

Ἐνέσιμον γαλάκτωμα τῶν λιποδιαλυτῶν βιταμινῶν A, D₃, E, διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς στειρότητος, ραχίτιδος, τῆς μυϊκῆς δυστροφίας τῶν ἀμνοεριφίων καὶ διὰ τὴν πάχυνσιν μόσχων, ἀμνῶν καὶ χοίρων.

Sicaden :

Ἀντιτυμπανικόν, περιέχον γαλακτοποιημένη σιλικόνη 3%.

Tomanol :

Ἐνέσιμον, ἰσχυρὸν ἀντιφλογιστικόν, ἀναλγητικόν, ἀντιτυρετικόν, ἀντιρευματικόν, συνδυασμὸς PHEBUSINE καὶ ISOPYRIN.

Bykanula L, N, D :

Πλαστικοὶ καθετήρες τῆς θηλῆς τοῦ μαστοῦ με ἀλοιφή ἀντιβιοτικοῦ (NEOMYCIN BASE 29 mg, BACITRACIN 2.400 I.U.)/gr. χρησιμοποιούμενοι διὰ τὴν θεραπείαν τῶν στενώσεων, συσφιξεων, φλεγμονῶν τοῦ θηλαίου πόρου, σκασιμάτων, ἀκρωτηριασμῶν καὶ τραυμάτων τῆς θηλῆς.

Lotagen :

Ἰγδατικὸν διάλυμα 36% μετακρεζολοσουλφονικοῦ ὀξέως καὶ μεθανάλης, διὰ πλύσεις ἐνδομητρικές, ἐνδοκολπικές καὶ τὴν θεραπείαν τῆς λοιμώδους ποδοδερμίτιδος.

Προϊὸν τοῦ Οἴκου DOW (Ἀμερικῆς)

Πιπεραζίνη :

Ανθελμινθικὸν πουλερικῶν, ἵπποειδῶν, μηρυκαστικῶν καὶ χοίρων περιέχον διϋδροχλωρικὴ πιπεραζίνη 98% (Dowzene).

ΔΙΚΡΟΚΟΙΛΙΑΣΗ

(Ψιλή κλαπάτσα)

THIBENZOLE

THIABENDAZOLE

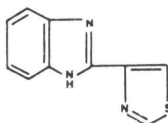
TRADEMARK

ΧΗΜΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ: Thiabendazole - 2-(4'-thiazolyl) benzimidazole.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ: $C_{10}H_7N_3S$

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ: Thiabendazole

Σε πολλές περιοχές της Ελλάδος χρησιμοποιήθηκε το THIBENZOLE για την καταπολέμηση του *Dicrocoelium dendriticum* (*lancoelatum*) - ψιλή κλαπάτσα - με άριστα αποτελέσματα.

Έτσι επιβεβαιώθηκαν και στην πράξη τα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας, που χαρακτηρίζει το THIBENZOLE σαν το ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΑΝΘΕΛΜΙΝΘΙΚΟ για την καταπολέμηση του *Dicrocoelium dendriticum*.

Δοσολογία

1 δισκίο THIBENZOLE για κάθε 10 κιλά ζώντος βάρους.
Αίγοπρόβατα δηλαδή 30 - 40 κιλών 3 - 4 δισκία έφ' άπαξ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το THIBENZOLE είναι άκίνδυνο και στην είκοσαπλασία δόση της συνιστωμένης για την γαστρεντερική στρογγυλίαση.

Δίνοντας το THIBENZOLE για τη θεραπεία της ψιλής κλαπάτσας επιτυγχάνεται συγχρόνως και η καταπολέμηση τόσο των βρογχοπνευμονικών όσο και των γαστρεντερικών στρογγυλίσεων.

Βιβλιογραφία:

1. GUILHON J.: Action d'un dérivé de l'imidazole sur la petite douve (Bull. acad. vét. France 35: 271-274).
2. E. ARRU and S. DEIANA: Το Thiabendazole στην καταπολέμηση της Δικροκοιλιάσεως (Δελτίον Ένημερώσεως Μ.Σ.Δ., αριθμ. 11/1974).
3. SIBALIC, S., MLADENOVIC, Z. and SLAVICA M.: Effect of Thiabendazole on *Dicrocoelium dendriticum* in sheep (Veterinary bulletin 34, page 1816).

Πρεϊόν του Οίκου:

MERCK SHARP & DOHME INT/AL
RAHWAY: N. JERSEY U.S.A.

*Αντιπρόσωποι - Εισαγωγείς
ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.

*Αριστοτέλους 38 - Αθήναι - Τηλ. 8831 814
Δωδεκανήσου 22 - Θεσ/νίκη - Τηλ. 532.517

**25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ**

ΒΟΚΤΑΣ:

Τὰ πουλериκὰ ποὺ κατέκτησαν τὸ καταναλωτικὸ κοινό, χάρι στὴν ποιότητα, τὴν φρεσκάδα καὶ τὴν ἀσύγκριτη νοστιμιὰ τους.

ΚΑΙ ΜΗ ΞΕΧΝΑΤΕ:

ΤΟ ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ ΒΟΚΤΑΣ

δυναμώνει, δὲν παχαίνει.

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ - ΦΑΡΜΑΚΑ

ΑΘΗΝΑΙ: Δεληγεώργη 55-59 — Τηλ. 52.44.51

ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗ: Β. Κωνσταντίνου 1 — Τηλ. 279.0

Acaprin

Ειδικόν φάρμακον κατά τῶν πυροπλασμώσεων τῶν κατοικιδίων ζώων.

Aricyl

Ἐνέσιμον διάλυμα, ἀναλγητικόν, τονωτικόν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς λιπογενέσεως τῶν ζώων ὑπὸ πάχυνσιν.

Asuntol

Ἐξωπαρασιτοκτόνον φάρμακον κατά τῶν ἀκάρων (τσιμπουριῶν), φθειρῶν, ψύλλων, μυγῶν καὶ λοιπῶν ἐντόμων. Διὰ ψεκασμοῦ ἀπολυμάνσεις χοιροστασιῶν, σταύλων, σφαγείων κ.τ.λ., λίαν οικονομικόν.

Bayrena 20%

Διάλυμα περιέχον 2-σουλφανιλαμιδο-5-μεθοξυπυριμιδίνη.

Σουλφονάμιδιον παρατεταμένης διάρκειας διὰ τὴν θεραπείαν τῶν βακτηριδιακῶν λοιμωδῶν νοσημάτων.

Bilevon M-R

Δισκία διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ στόματος θεραπείαν τῆς διστομιάσεως τῶν αἰγοπροβάτων καὶ τῶν βοοειδῶν.

Ifo - Puder

Ifo - Spray

Ifo - περιλαίμιον

Ifo - Schampoo

Διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν φθειρῶν, ψύλλων, (τσιμπουριῶν, κροτώνων παρασίτων τοῦ τριχώματος καὶ τῶν πτερῶν καὶ δερματοβίων τῶν μικρῶν κατοικιδίων ζώων.

Carbopulbit

Φαρμακευτικόν σκεῦασμα κατά τοῦ γαστρικοῦ καὶ ἐντερικοῦ κατάρρου, δυσεντερίας, διάρροιας μετὰ σηπτικῶν ζυμώσεων καὶ μετεωρισμοῦ (τυμπανισμοῦ). Διὰ τὴν πρόληψιν ὑποτροπῶν κωλικοῦ ἐξ ἀερίων καὶ τυμπανισμοῦ.

Catosal

Ἐνέσιμον διάλυμα 10% ὀργανικῆς φωσφορικῆς ἐνώσεως μετὰ προσθήκης βιταμίνης Β₁₂ πρὸς διέγερσιν τοῦ μεταβολισμοῦ, πρόληψιν καὶ θεραπείαν τῆς στειρότητος, ὡς καὶ ἐπὶ ἀσβεστοθεραπείας καὶ τετανίας.

Combelen

Νευροπληγικόν, προαναισθητικόν, ἡρεμιστικόν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀναισθησίας.

Bayer Επιφα ΑΕ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ - ΦΑΡΜΑΚΑ

ΑΘΗΝΑΙ: Δεληγεώργη 55-59 — Τηλ. 52.44.511
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: Β. Κωνσταντίνου 1 — Τηλ. 279.076

Droncit

Ταινιοκτόνον φάρμακον, προληπτικόν και θεραπευτικόν με 100% δραστικότητα κατά του έχινοκόκκου δια τον κύνα και την γαλήν.

Ectimar

Ευρέος φάσματος αντιμυκωτικόν δια την τοπικήν θεραπείαν όλων των κατοικιδίων ζώων.

Mansonil

Άνθελμινθικόν δια την από του στόματος θεραπείαν των ταινιάσεων, ως και των πρωΐμων παθογόνων σταδίων των τρηματωδών του στομάχου, επί προβάτων, βοοειδών, αϊγών. Moniezia, Thysaniezia, Avitellina, Paraphistomum.

Neguvon

Έτοιμον προς χρῆσιν αντιπαρασιτικόν, δια την καταπολέμησιν της υποδερμώσεως των βοοειδών και των αϊγών, δια της δι' έπιχύσεως μεθόδου. Έξοντώνει όλα τα έξωπαράσιτα και πολλά είδη ένδοπαρασιτών.

Prolan Trock. Prolan ÖL

Χοριογοναδοτροπίνη τιτλοποιημένη εις διεθνείς Μονάδας (δM).

Prolan ÖL-S

Χοριογοναδοτροπίνη (ώχρινοτρόπος όρμόνη) μετά προσθήκης οίστραδιόλης (ώσθυλακική όρμόνη) προς πρόκλησιν όργασμου και προς ύποβοήθησιν της συλήψεως εις τας σϋς, προς συγχρονισμόν τοκετών εις χοιροστάσια.

Prolongal

Ένέσιμος σύνθεσις σιδήρου - Dextran - δια την προφύλαξιν και την θεραπείαν της σιδηροπενικής αναιμίας εις τα χοιρίδια και άλλα είδη ζώων.

Rompun

Ήρεμιστικόν, αναλγητικόν, αναισθητικόν και μυοχαλαρωτικόν δια βοοειδη, ίπποειδη, κύνας και γαλήν. Διάλυμα των 25 ML

'ardomyocel-L- Susp.

Δια την πρόληψιν και θεραπείαν της μαστίτιδος, ένδομητρίτιδος, τραχηλίτιδος και της άνευ συμπτωμάτων στειρότητος των βοοειδών και των αϊγοπροβάτων. Δια την τοπικήν πρόληψιν και θεραπείαν εκ μολύνσεων εις την χειρουργικήν.

Vigantol-E Compositum A D₃ E

Ένέσιμον διάλυμα ύψηλης περιεκτικότητας βιταμίνων.

1 ml περιέχει Βιταμίνην Α	300.000 i.E.
Βιταμίνην D ₃	100.000 i.E.
Βιταμίνην Ε	50 mg

Neo-

Terramycin* Soluble Powder

Ύδατοδιαλυτή σκόνη με δύο εύρους φάσματος αντιβιοτικά (Τεραμυκίνη - Νεομυκίνη) για την πρόληψη και θεραπεία νοσημάτων του αναπνευστικού και πεπτικού συστήματος.

Φέρεται σὲ πλαστικὰ φιαλίδια τῶν 100 gr.

Mastalone*

Ένας συνδυασμὸς με τρία αντιβιοτικά (Τεραμυκίνη-Νεομυκίνη-Όλεαντομυκίνη) καὶ ἀντιφλογιστικοῦ παράγοντος (Πρεδνιζολόνη) διὰ τὴν θεραπείαν τῆς ὀξείας καὶ χρονίας μαστίτιδος.

Φέρεται σὲ πλαστικὲς σύριγγες τῶν 10 cc.

ΠΦΑΪΖΕΡ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

ΑΘΗΝΑΙ: ΑΛΚΕΤΟΥ 5 - Τ.Τ. 506

ΤΗΛ.: 7517981 - 82 - 83

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ: 7514630

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΛΩΡΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ 7

ΤΗΛ.: 267417 - 263631

pfizer
MORE FOR GROWTH AND HEALTH